

ORSZÁGOS HIRLAP

Előfizetési árak:
Egész évre 14 frt., fél évre 7 frt., negyed évre 3 frt 50 kr.
Egy hónapra 1 frt 20 kr.
Egyes szám ára helyben 4 kr., vidéken 5 kr.

Főszerkesztő
MIKSZÁTH KÁLMÁN

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
VIII. kerület, József-körút 65 szám
Megjelenik mindennap, hétfőn és ünnep után való napon is

I. év.

Budapest, 1897., kedd, december 7-én.

18. szám.

Kréta és palatábla.

Királyok sorsát az istenek intézik, a nemzetekét az istenek és magok a nemzetek. Ki tudja, mit hoz ránk az új forradalom.

Lehet róla beszélni így és úgy; lehet leleményes fővel kiszínezni a fejleményeket villámos felhőkre és verőfényes sugarakra.

Egy bizonyos, hogy a helyzet, mely Ausztriában beállott, Magyarországon bizonyos vérpezsgést idézett elő, bizonyos hitet teremtett s egy nemzetnek, mely hitét visszanyeri, onnan kezdődik az érdekes története.

E történetnek az első mozzanata ma játszódott le a Házban. Megtettek a padok szinte zsufolásig, pedig a Wippek nem dolgoztak sürgős táviratokkal, az elomhult ház magától jött össze s felvillanyozott idegekkel várta a Bánffy által benyújtandó javaslatot. Lehettek olyanok is a balmezőn, akik mingyárt bele akartak kötni.

Hogy mibe? Hát valamibe. Az emberi természet megkivánja a felháborodást.

De amint elhangzott a javaslat, melyet ünnepi csöndben hallgattak, mintha nagy események magvát éreznék benne, mindjobban lelohadt a kötekedési ösztön.

És a pajkosságokra leghajlandóbb fiatal vérű „ügrisek“ is szemlátomást szedültek.

Ami természetes is, mert a javaslat semmi egyéb, mint egy új provizórium, épen olyan, se jobb, se rosszabb, mint az eddigi, melyet egy félóra alatt szavazott meg a Ház annak idején.

Az is egy évre szól, ez is egy évre szól, csak hogy ez magyarabb, mert az előbbi provizórium a kölcsönös megállapodás alapján volt kérve, ez pedig önálló intézkedése lesz a magyar törvényhozásnak.

Öreg Madarászék — a függetlenségi párt higgadt, okos embereit értem e gyűjtőnév alatt — ravaszul mosolyogtak a bajszuk alatt, mint mikor a gazda látja tavasszal, hogy az első fűszál kinyújtja faközöld fejét a rögök alól, de még olyan picziny, hogy alig lehet látni szabad szemmel: ime az első önálló lépés.

És jönni fog, valószínűleg jönni fog a második is. A javaslat rendeli, hogy amennyiben 1898. május 1-ig a közgazdasági javaslatok nem kerülhetnének a régi módon előkészítve a Ház elé, a kormány nyújtson be önállóan javaslatokat, amelyek véglegesen rendezzék a gazdasági viszonyokat. Világos és tiszta intézkedés, sehol semmi homályos rejteket, se hátsó gondolat. Jövő év májusán tul magunk fogunk rendezkedni a magunk gazdasági dolgában. Ki hitte volna ezt? S ki óhajtottá ezt forróbban, mint épen a függetlenségi párt? Hát miért kaptak mégis olyan nagy csörömpöléssel a fegy-

verekhez a tegnapelőtti konferencián? Csak nem akarnak tán a legkedvezőbb viznek, melyet a gondviselés szeszélyes kedvében a malmukra hajtott, gátat emelni és azt ellocsolgatni az ellenfél szeme közé csak azért, hogy bosszantsák?

Hisz ez bolondság volna és végzetes lehetne az országra. Egy obstrukció most, midőn minden higgadságunkon fordul meg, politikai érettségünkön, és midőn annyit lehet kiaknázni, a szituációból, amennyi ügyesség és élelmesség van bennünk. Lánzcra most a szenvedélyeket, hanem a szenvedélyek helyett az eszünket ereszzük ki a helyzet magaslatáig. Egy obstrukció most több lenne, mint taktikai hiba, bűn lenne. Vajjon mivel tudnák annak a következményeit védeni a választók előtt?

Csak egygyel lehetne, hogy Luegeréknek akartak örömet okozni. Igen, Luegeréknek! Mert Luegerék várják, nagy-szivszakadva, hogy majd megmozdul a magyar szélső ellenzék.

Pedig nincs is mi ellen obstruálni, sőt még megmozdulni sem. Am ha nem áll vissza Ausztriában a normális állapot, amint hogy vissza nem áll többé, akkor május elseje után következik az ellenzék akciója. Akkor helyén van, Senki se kívánhatja az ellenzékétől, hogy mikor programjának egyes fő pontjait megvalósíthatja, csupa merő tapintatosságból hallgasson. De mikor semmit se va-

A viaszgyufa.

Tehát Arzeniusz atya, végezvén esti imáját, így dudolt maga elé:

„Hej rózsám lába,
Gyönyörű bokája,
Bárcsak az a hullám
Veled ide szállna“.

„Tehát“ -tal kezdődött ez a mondat, mintha folytatás volna; ez tudniillik onnan van, mert Arzeniusz atya boros volt és ez a bucsúnak volt folytatása. A monostor előtt végtelen fehér mező adta vissza a csillagok ragyogását és nyugaton egy kúpos hegy sötétítette el az eget: a Sztrazilóvó, ahol Brankó fekszik, a poeta, nyáron zöldelő, őszszel hervadó vénnyegék alatt. Erről a hegyről jutott eszébe Arzeniusznak a dal, mely szól a lányról, meg a patakról, a bűnös öreg kiválasztotta mindjárt a legszebb strófát.

Tehát Arzeniusz atya félrecepta a kapulácskát, miként egy huszárcsákót, úgy jött fel az emeletre az ebédlőből, ahol minden negyedórán friss husosmetéltet szolgáltak fel az erős vörösborkok mellé. Ő pedig egyre azt hajtogatta, hogy az asztalt megszentésért minden, ami nem folyadék. A kettős czellában most sötét volt és Arzeniusz atya körültagozott, közben olyan hangok hallatszottak, mintha légyesapót használt volna valaki. Az atya kereste a gyufát és több ízben kénytelen volt a falhoz támaszkodni; ilyenkor előrenyújtotta a két kezét, hogy ne szenvedjenek kárt a nemesebb testrészei. A tenyere aztán szakasztottan úgy csapódott a falhoz, mintha legyet vert volna.

— Nincs gyufa — mondta végre rezignáltan, és leült az ágya szélére. Nincs gyufa — mondta és megsimogatta szakállát, mely hosszú volt, ezüsttel áttört és füstös, mint az arkimandrita függőyei. — Nincs gyufa, azt a tagadóját! — kiáltotta, — és ilyen ez a mi gazdaságunk. Odalenn ezüstpohárból iszik Pantaleon, a püspök és minden korty után köhög, hogy az erős volt neki nagyon. A rigómezei csata óta mindig így szimulálnak ezek a mi püspökeink. Makárt, az arkimandritát, már széken hordják és kellett fogadni két drága hajdut, hogy mindennap kétszer levigyék az ebédlőbe; azt mondják, fölfelé mindig nehezebb vinni. És két mázsa viaszgyertyát hozattunk kivilágításra és tegnap kezdődött a bucsu és tán még holnap se végződik a bucsu, de azért Arzeniusznak még csak gyufa se jut, — azt a tagadóját.

Ebben a perczben kinyitotta valaki a másik czella ajtaját; mert Vlazkovácson minden barátának két czellája van. Egyik a maga számára, másik a kolostor vendégei számára, kik a kánonok szigorú rendelkezései szerint csak esetlegesen, de a gyakorlatban állandóak. Mondom, kinyitották az ajtót és a jövevény megállt a küszöbön egy pillanatra. A Vazulnapi hideg éjszakából egy vékony kis harang csöngött be az atyához, Arzeniuszhoz. Arra az öreg felütötte melázó homlokát és akkor ugyan a harangzó talán az evangéliumra emlékezett őt? Ő nem. A harangzó arra emlékezett őt, hogy odalenn pohárköszöntőket mondanak és a harangzó a tusnak harangozik. Talán részeg az a harangzó? Ő igen. A harangzó bizonyosan részeg, mert különben nem azt az

egy harangot huzta volna meg, hanem valamennyit.

A jövevény megszólalt:

— Itt vagy, vén pióca?

— Itt vagyok, szolgabíró — felelte az atya. Nem vagyok pióca, hanem vagyok macska a sötétben. Két mázsa gyertyát hozattunk bucsura és tegnap kezdődött a bucsu és tán még holnap se végződik a bucsu, de azért Arzeniusznak még csak gyufa se jut, — azt a tagadóját. . . .

— Ne busulj, — mondta a szolgabíró, — van itt gyufa, Arzeniusz. Azzal meggyújtott egy szál viaszgyufát és a benyíló ajtóból megvilágította a két kis czellát, Dusan czár arczképét a falon, ki az első patriarkátust alapította, meg az ablakban a bazilikom-cserepeket, körül még a borszékeket, a bizancki szüanyát és Arzeniuszt, aki könyezni kezdett a hirtelen világosságtól és így szólt:

— No, még ilyen piczi gyertyát se láttam.

A szolgabíró meggyújtotta a közös petroleumlámpát és azt mondta:

— Gyufa az, Arzeniusz.

A barát végignyújtózott az ágyon:

— Ne beszélj bolondokat, szolgabíró — mondta. Én olvastam a Synodicon canonumot, olvastam Cedrinust, olvastam a világ legszebb könyvét, a Vita Basili-t; én tudok ráczul, görögül, magyarul, latinul meg ó-szlóvenül, de én seholse tanultam azt, hogy másból is csinálnak gyufát, mint fából.

A szolgabíró odatartotta a skatulyát Arzeniusznak. Szép milánói skatulyácska volt az, gummipántlikával s földelén egy színes kisasz-

lósíthat meg, legfeljebb feldöntheti a hadonászásával éppen azt a kosarat, amelyből a mi almáink gurulnak szét, akkor tessék csendesen lenni.

Semmi kilátás arra, hogy Ausztriával föl lehessen még venni valamikor a ma kiejtett fonalat. Soha többé. Az osztrák alkotmányosság betegségei nem ott vannak, ahol Gautsch keresi. Sokkal messzebb. Olyan messze, hogy igen nehéz a forrásukhoz menni. Az ötförintos választási cenzus eresztette be az alkotmányba azokat az elemeket, melyek azt felfordították.

Gautsch tehát nem fogja megtalálni a kibontakozás útját, ha Thun gróf jön utána, ő nem is fogja keresni — az önálló rendezkedés tehát csak rövid idő kérdése. Amikor, aztán tessék megcsinálni a számításokat, elővenni a krétát, és félretenni a szóvirágokat, elfelejteni választói beszámolókon eljárásért cserébe mondott programpontokat, csak krétát szabad lesz használni, tisztelt urak és palatáblát, de semmi mást — a nemzet megvárhatja ezt a sáfárjaitól — és ha akkor az sül ki, hogy ugyis megélünk, ha egy kicsit szegényebbül is, mert a morális önérték szintén ér valamit — meg kell csinálni az önálló vámterületet.

Az alkalom meglesz rá és talán sohase tér vissza többé. Tessék ezt fontolóra venni. De egyebet is. A krétát is. Hadd tanácsoljon a kréta is. Nem kis faktor. Ne tessék a krétát lenézni.

POLITIKAI HIREK.

A képviselőháznak délelőtt tíz órákor ülése van.

A szászok példája. Nagy-Szebenből, vagy amint majd szász testvéreink zárjelek között hozzátesszük (Hermannstadt)-ból, olyan hírt táviratoz tudósítónk, amely alkalmas arra, hogy a nemzetiségek dédelgetőit gondolkodóba ejtse. A jelentés így szól:

Lucaciú és Ratiú, Patitia Rubin, Basesti Pap György és mások tegnap titkos összejöve-

szonnyal, akinek tulajdonképen semmi köze sincs a gyufáiparhoz.

— Nézd, — mondta a szolgabíró, — nézd, a feje egészen gyufa. Megdörzsölöm, meggyulad. Hogyne volna ez gyufa, Arzeniusz, azért, mert te lyet még soh'se láttál?

A barát gyönyörködött felette nagyon és így szólt:

— Add nekem, szolgabíró.

— Adok én neked többet is, — mondta a szolgabíró. Azzal kirakott a zsebéből vagy hat-hét skatulyát a barát ruhaszekrényre tetejére. Azután lehevert ő is és csakhamar aludtak mind a ketten. Az első skatulya ott maradt Arzeniusz éjjeli asztalkáján. Onnan a skatulyát álmában leverte Arzeniusz a földre. Ott pedig meglevenedett a viaszgyufa és elindult éjjeli vándorlásra.

— No lám, erre járt a szolgabíró — mondta György, a vézna diákonus, akit sohase szenteltek pappá, mert szegénynek kancsal volt a balszeme, a kánoni szem. Még ugyanis alig volt hajnal, de György már körüljárt az ódon folyosókon és a kis udvarra nyíló lépcsőházban is körülnézett. A kis udvarban pedig, — hogy ide nem tartozó dolgokról is beszéljünk, a háztartás főnöknője lakott, az igen kegyes és a hierarkiahöz igen ragaszkodó Zsófi.

György a lépcsőház párkányáról felvette a skatulyát, a szép milánói kisasszonnyal együtt és így szólt:

— A szolgabírónál láttam tegnap viaszgyufát, másnak ilyen nincsen. A szolgabíró okos ember, a szolgabíró nem akarja nyakát törni ezen a sötét lépcsőn. Helyesen cselekedett a szolgabíró.

telt és tanácskozást tartottak, melyen elhatározták, hogy a bécsi és prágai események hatása alatt kialakulóban levő új helyzetet ki fogják a román nemzeti politika érdekében használni. Erre az utasítást Bukarestből kapták, ahol liberális és konzervatív körökben egyaránt azt hiszik, hogy a függetlenségi párt ama magatartása következtében, melyet a provizorium kérdésében elfoglalni készül, a perszonális unio kérdésével kapcsolatosan Magyarország és Ausztria között súlyos válság fog kitörni és ezt az alkalmat a románoknak ki kell a magok előnyére zsákmányolniok.

A kidolgozott terv az, hogy a községek neveinek megállapítása tárgyában beadott törvényjavaslatot fogják ürügyül felhasználni arra, hogy az ország különböző részeiben a meetingek egész sorát tartassák és pedig akkor, mikor a függetlenségi párt megkezdte a maga meetingjeit a provizorium és a kiegyezés ellen. Ha a belügyminiszter a függetlenségi pártnak e meetingeket megengedi, a románoktól sem tagadhatja meg.

Az első meetinget Nagy-Szebenben tartanak. Egy Cartzán nevű kalandos paraszt vállalkozott Tiliszta, Szelistye, Pojana, Resinár, Vestem, Boitza, Felek, Talmács, Porcsesti községek bejárására, hogy a parasztokat Szebenbe csöditse. Felszólították közreműködésre e községek papjait és tanítóit is. A gyűlést csak huszonnégy órával előbb akarják bejelenteni, hogy meglepjék a közigazgatási hatóságokat. A cél összeütközést provokálni a fegyveres erővel. A szebeni gyűlést nyomban követnék más helyütt is népgyűlések. A kiszemelt városok a következők: Arad, Brassó, Fogaras, Szilágy-Somlyó, Zilah, Naszód, Beszterce, Nagy-Bánya, Szászváros, Abrudbánya, Gyulafehérvár, Körösbánya, Lugos, Lippa, Hátszeg, Karán-Sebes, Offenbánya, Déva, Szerdahely, Topánfalva, Világos, Boros-Jenő, Segesvár.

Főrendek igazolása. A főrendiház állandó igazoló bizottsága szerdán, december 9-én délelőtt 11 órákor ülést tart. A névjegyzék kiigazításának folytatása lesz az ülés főtárgya.

Az önálló rendelkezés.

Az a történelmi nevezetességű törvényjavaslat, melyet báró Bánffy Dezső miniszterelnök az osztrák bonyodalmak folytán szükségessé vált új provizorium dolgában a képviselőház mai ülésén előterjesztett, így hangzik:

Igy szólt György, a kancsal diákonus és másnap hajnalban ismét egy skatulyát talált a párkányon, egy másik milánói kisasszonnyal.

— No, lám — mondta — már megint itt járt a szolgabíró. Okos ember a szolgabíró.

Harmadnap hajnalban pedig így szólt a kancsal diákonus:

— No, a szolgabíró, az már elutazott tegnap délelőtt, de egy friss gyufaskatulya azért megint itt van. Most már baj van ezzel a harmadik milánói kisasszonnyal.

Igy szólt György, a kancsal diákonus, a búcsú negyedik napján és aznap többé nem hagyta őt nyugodni a kíváncsiság. Sorra járta a czellákat és végül Arzeniusz atyánál is tudakozódott, hogy a kályhája nem-e füstöl. Ez alkalommal pedig a kánoni szemével meg is látta a szekrény tetején a még létező három milánói kisasszonykát.

Körül fölolvadt az egész ország, a hőmező helyett iszonyu pocsolyák fölött repkedett a szarka, a búcsúnak negyedik napján. Ennél fogva még a színben állt a Pantaleon püspök kocsjá, midőn György, a kancsal diákonus, beállított az arkimandrita lakosztályába. Makár egy megyszinselyem karosszékben ült, a mellékszobában a búcsú fáradalmait pihente ki vendége, a püspök. A kancsal diákonus kezét csókolt az arkimandritának, megsimogatta a főpap papagáját és azután előterjesztést tett a viaszgyufáról.

— Lesbe kell állnunk, atyám — végezte mondókáját a gonosz diákonus.

Az arkimandrita egy lemondó mozdulattal a csibukszárral.

Törvényjavaslat

a vám és bankügynek, valamint ezekkel összefüggő némely kérdésnek ideiglenes szabályozásáról.

Miután a vám- és kereskedelmi szövetségre, valamint a bankügyre nézve a monarchia két állama között az 1867. évi XII. törvény-cikkben előírt módon egyezség eddig még nem jött létre, az idézett törvény 68. §-a alapján ezennel rendeltetik:

1. §.

1. Az 1887. évi XXIII. törvénycikk 1-ső §-ának második bekezdésébe foglalt határozatok;

2. az 1878. évi XX. törvénycikknek az 1-től 22-ig terjedő §§-aiban foglalt határozatok azon módosításokkal, melyek ezen határozatokon az 1887. évi XXIV. törvénycikk, továbbá az 1891. évi XXIX., az 1892. évi XVIII., az 1893. évi XXI. és az 1897. évi VIII. törvény-cikkek által tettettek;

3. az osztrák-magyar bank szabadalmának meghosszabbításáról szóló 1887. évi XXVI. t.-cz., nemkülönben az 1890. évi XX. és az 1892. évi XX. t.-cikk, 1898. évi december 31-ig hatályban maradnak, föltéve, hogy az ezen határozatoknak és törvényeknek megfelelő jelenlegi állapotok és a viszonyosság-ó felsége többi királyságaiban és országaiban szintén változatlanul fentartatnak.

Ugyanezen föltétel alatt 1898. évi december 31-ig hatályban tartatik az osztrák-magyar bankot cselekvőleg illető, eredetileg 80 millió forintot tevő államadósság tárgyában az 1887. évi XXVII. t.-cz. alapján kötött egyezménynek I—II. cikke is, III. cikkének végrehajtása pedig egy évvel elhalasztatik.

2. §.

Főhatalmaztatik a pénzügyminiszter, hogy az osztrák-magyar bank szabadalmának az 1. §. 3-ik pontja szerint elrendelt meghosszabbítása folytán szükséges egyezményt az osztrák-magyar bankkal megköthesse.

3. §.

A jelen törvény 1898. évi január hó 1-én lép életbe.

Hatályát elveszti a jelen törvény 1898. évi december 31-ike előtt is, ha a magyar korona országai és ő felsége többi királyságai és országai között az 1. §-ban megjelölt ügyekre nézve az 1867. évi XII. t.-cz. értelmében és az abban meghatározott módon egyezmények kötettek és azok törvényerőre emelkednek.

— Nem lehet, fiam — sóhajtottá — tudod, engem nem visz az én béna lábam.

— Jöjjön velem Hiláron atya — mondta erre a kancsal.

— Hiláron nagyon öreg, azt nem szabad háborgatnod kora reggel.

— Jöjjön Nikánor.

— Az kövér és tranzspirál egész éjjel. Még meghüténé magát az én szegény Nikánorom.

— Jöjjön Cyrill vagy Miklós vagy Eusztáchiusz — sorolta elő az egész névsort a kancsal diákonus.

Az arkimandrita fejét rázta:

— Azok mind fiatalabbak Arzeniusznál, te is fiatalabb vagy, édes fiam, ti nem csinálhattok semmit...

— Pedig valamit csak kellene tenni... könyörgött a diákonus.

Ebben a pillanatban kilépett a mellékszobából Pantaleon, a püspök. Még álmos volt. Violaszintű selyemtalárja ki volt gombolva, kezében egy elefántesontfejú botot szorongatott, azt suhogtatta a diákonus felé.

— Takarodjál innen, — kiáltotta — takarodjál, te számár diákonus. Egy fölszentelt pap lépte nyomán maradhat egy pakli gyufa, csak ne maradjon utána egy égő lámpás. Takarodjál, te számár diákonus...

— Ne bántsd őt, Pantaleon — csillapította a püspököt Makár. — György mindig gyenge diák volt, György nem tanulta az erkölcstanből a tirociniumot.

A históriának ezzel vége van, de Arzeniusz bizonyosan gondoskodott, hogy ne legyen vége a históriának.

Papp Dániel.

Utasítatik a kormány, hogy arra az esetre, ha a fentebb említett egyezményekre vonatkozó javaslatok legkésőbb 1898. évi május hó 1-ig a monarchia két állama törvényhozásai elé nem terjeszthetnének, a jegybankügynek nemkülönben a jelen törvény 1. §-ában ideiglenesen szabályozott többi kérdéseknek, ez utóbbiaknak az 1867. évi XII. t.-cz. 68. §-ában *fentartott jog alapján leendő állandó szabályozása iránt javaslatokat terjesztszen elő*, még pedig oly időben, hogy ez a szabályozás még 1898. évi december 31-ike előtt törvényerőre emelhető legyen.

Ha az 1898. évi december hó 31-ig terjedő időn belül az 1. §-ban említett jelenlegi állapot, illetőleg viszonyosság ö felsége többi királyságaiban és országaiban bármi oknál fogva változást szenvedne: utasítatik a kormány, hogy az ország pénzügyi és közgazdasági érdekeinek megóvására és érvényesítésére szükséges javaslatokat *haladék nélkül* az országgyűlés elé terjeszse.

A mennyiben e célra azonnali intézkedéseknek szüksége merülne föl: a kormány a szükségesnek mutató intézkedéseket a törvényhozás elhatározásáig *rendeleti uton* életbe léptetheti.

A jelen törvény végrehajtásával a miniszterium bizatik meg.

Budapest, 1897. évi december hó 6-án.

headja: báró *Bánffy* s. k. miniszterelnök.

Miniszterválság.

Amit oly régen rebesgetett a szenzációra éhes, szemfüles sajtó, immár bekövetkezett. Am se *Perczel* Dezső, se báró *Dániel*, se *Erdély* Sándor, a legsűrűbben menesztett miniszterek, hanem akire senki soha nem gondolt, a derék öreg horvát miniszter, *Josipovich* Imre csinált magára nézve miniszterválságot. Elmegy a pompás magyar táblabíróképű, katonásan délczeg tartású, igaz magyar-horvát hazafi, akit mindenki szeretett, senkit sem gyűlött. Lemondásának okául egyfelül valamely személyes rancunet, állítólag *Géza* fiának, a volt házjegyzőnek a legutóbbi horvátországi pótválasztások alkalmával történt mellőztetését, másfelül a kizárólagos italmérés dolgában a pénzügyminiszterrel történt ujjhuzását emlegették, melyben neki kellett volna engednie. Ez a horvát italmérés ügy volt különben egyik legdusabb forrása a horvát ellenzéki elkésérésnek s a hazafias horvát nemzeti párt vezetéses térvesztésének. Noha még a *Josipovich* lemondását ö felsége nem fogadta el s így ez a válság formailag nem befejezett tény, már utódjának neve is forgalomba jött.

E szerint az új horvát miniszter szentkatolnai *Cseh* Ervin, Szerémvármegye jelenlegi főispánja lenne, aki szintén erős horvát-magyar hazafi s teljesen megfelel a tárczanélküli miniszter legfőbb kvalifikációjának, hogy valamint elődei, úgy ö maga sem fog sok vizet zavarni. A horvát miniszterek olyanok nálunk, mint egy háztartásban a jégszekrények; ha változnak se változik semmi.

A lemondás előzményeiről kitűnő forrásból a következő részleteket közölhetjük:

Az állami italmérés jövedéket az 1888. évi XXXV. törvényzikk életbelépte óta, ép úgy, mint a magyar korona többi országaiban, Horvát-Szlavonországokban is, a *kizárólagos italmérés jogosságát* bérbeadásával hasznosították a községek tulnyomó részében, vagyis a kincstár azt a jogot ruházta át a bérlőkre, hogy annak engedték meg az italmérést, a kinek akarták, s az engedélyt vagy ahhoz a feltételhez kötötték, hogy a kimerők a bérlőtől tartoznak az italokat venni, vagy ahhoz köthették, hogy az italmérők nekik tetszés szerint a törvényes adótételeknél nagyobb engedélyilletékeket tartoztak a másunnal beszerzett italoktól fizetni. Az 1892. évi XV. törvényzikk a szorosán vett Magyarországon a kizárólagos italmérés jogosságát

got megszüntette Horvát-Szlavonországokban azonban, az ottani különleges viszonyoknál s különösen azért, mert hosszas évek tapasztalata azt bizonyította, hogy Horvát-Szlavonországokban a törvényes adótételekre szorítókozó ugynevezett beszedési jog csak a legszörványosabban hasznosítható, továbbra is érvényben hagyta. Igaz, hogy a kizárólagos italmérés jogosságát bérlőinek egy része tájkörü jogosságát a nép zaklatására használta ki, de az is áll, hogy a horvát községek sokkal inkább kaptak a kizárólagos jogosságon és szivesebben vették azt bérbe, mert jelentős haszonnal adták albérlébe.

Az idén a horvát képviselők, annak daczára, hogy a községek egyáltalában nem panaszkodtak a kizárólagos jogosság ellen, fejükbe vették azt a követelést, hogy a kizárólagos jogosság 1898. évben Horvát-Szlavonországokban is szüntessék meg s ennek a törekvésüknek a viszonyok sötét kiszínezésével megnyerték *Josipovich* horvát minisztert is, aki erőlyes hangú átiratban nem annyira kérte, mint inkább *követelte Lukács László pénzügyminiszter*től, hogy a kizárólagos italmérés jogosságnak megszüntetése iránt nyújtson be törvényjavaslatot.

Lukács pénzügyminiszter udvarias hangon felelt a horvát miniszternek és sajnálatát fejezte ki, hogy Horvát-Szlavonországokban 1898-ra meg nem szüntetheti a kizárólagos jogosságot. A magyar pénzügyminiszter válasziratában a legnagyobb részletességgel és tárgyilagossággal felsorolta az okokat is. Ilyenek gyanánt különösen kiemelte egyrészt azt, hogy a közvetett adók gyökeres reformja tekintetében Ausztriával a tárgyalások előhaladt stádiumban vannak s eme reformok következményeként a kizárólagos jogosság már a közel jövőben ugys meg fog szűnni; — kiemelte másrészt, hogy Horvát-Szlavonországokban a kizárólagos italmérés jogosság csak a községi szolgáltatások egyidejű rendezésével kapcsolatosan szüntethető meg, ez a rendezés pedig most van tárgyalás alatt. Egyáltalában a lehetőség szerint méltányolva mégis a horvát képviselők mozgalmát *körrendeletet adott ki* a magyar pénzügyminiszter, és azt közölte is *Josipovich* miniszterrel, hogy 1898. évre a kizárólagos italmérés jogosságát *csak a legkivételesebb esetekben*, akkor tudniillik, ha a községek maguk kívánják, vagy ha az italmérés adó más módon *egyáltalában nem biztosítható*, adassanak bérbe. Sőt előzékenységében annyira ment Lukács pénzügyminiszter, hogy a biztosítás alá került összes községek ügyiratait maga elé rendelte s újabb és újabb rendelkezésekkel biztosította a kizárólagos jogosság korlátozását, ami nagyrészt sikerült is.

Josipovich minisztert azonban — aki, úgy látszik, határozott ígéretet tett a horvát képviselőknek, mielőtt ez ígéret beválthatása iránt illetékes helyen garanciákat szerzett volna — ez intézkedésekkel nem elégedett meg, hanem a felmerült differencia következtében *lemondott a tárczájáról*.

Ütközet előtt.

A *szabadelvű párt* mai értekezlete, bár hivatalosan a munkás-törvény tárgyalásával foglalkozott, azért az elmélet jóformán kizárólag az új provizóriummal kapcsolatos helyzetbonyadalmak vették igénybe.

Efelől tanácskozott egy sarokban *Bánffy* Dezső báró miniszterelnök *Szilágyi* Dezső házelnökkel és *Láng* Lajos alelnökkel, míg a hatalmas nagyteremben mindenütt petite comiték alakultak, a nap eseményeinek, hireinek megbeszélésére.

A figyelem egyelőre főként Bécsre irányul. Onnét várja mindenki a ma megindult magyar akció természetes és logikus reakcióját. És csakugyan, tépett szárnyu galambok gyanánt, csőrükben hervadt olajágakkal, röpködni kezdtek a békegalambok, telefon- és telegráf-hírek alakjában.

Gautsch báró megtalálta, vagy ma, holnap megleli az osztrák politikai vitustáncznak gyógyító arkanumát. A német és a szláv, a magyar hegemonia derengésének láttára, észreter s összebékülvén, pár nap alatt megmenti az osztrák parlamentárizmust s megszavazza a provizóriumot.

Ezzel az optimista felfogással szemben áll az a gyakorlati szépsis, hogy a békereményekből nem lesz semmi.

Ausztriában, a legjobb esetben decentralizálják a parlamentet. A *Reichsrath* jelen hatáskörének tetemes megnyirbálása mellett, a kiszélesített tartományi *Landtagok* fogják gyakorolni az igazi parlamenti jogokat, köteleseket.

Szóval, az osztrák császárság a mai központosított német államiságából tarka konfederációvá alakul át.

Ezek kombinációk ugyan nagyrészt a jövő zenéjét képezik, ám a szabadelvű párt mai hangulatát mégis gondtalanabbá teszik, mintsem azt a helyzet komolysága megkövetelné.

Nevezetesen, úgy lehet, kelletlenül kevesebb értékelni a parlamenti többség azt a harczi hangulatot, mely a szélső ellenzék körében most uralkodik s abban reménykedik, hogy a ma benyújtott új provizórium szükségjavaslatából soha sem lesz törvény.

Már pedig, ha a bár maroknyi kisebbség elkésérült és végtelen obstrukcióra készül, ezen kétségbeesett eltökélés ellen nem nyújt teljes biztosítékot az a szerencsés körülmény, hogy a magyar *Abrahamovicsot* véletlenül *Szilágyi* Dezsőnek hívják; föltétlenül szükséges, hogy a többség számára óriási kolosszusa ne legyen a hagyományos „pigra massa.”

A szabadelvűpárt mai konferenciájának hivatalos fotográfiája egyébként így fest:

Az országgyűlési szabadelvű párt báró *Podmaniczky* Frigyes elnöke alatt tartott értekezletén tárgyalás alá vette a munkaadók s mezei munkások közti jogviszonyról *szóló törvényjavaslatot* (előadó *Szilgyi* Pongrácz). *Emmer* Kornél kívánatosnak tartotta volna, hogy a törvényjavaslat előzetes tárgyalásra az igazságügyi bizottságnak is kiadassék. — *Darányi* miniszter válaszolja, hogy ez csakis azért nem történt, mert felette sűrűs a törvényerőre emelése a javaslatnak, melynek készítésébe egyébiránt igazságügyi szakközégek is befolytak. Az értekezlet ezután általánosságban elfogadta a törvényjavaslatot s áttért a részletes tárgyalásra, melyben a minisztereken kívül részt vettek: báró *Harkányi* János, *Örley* Kálmán, *Pulszky* Ágost, *Tisza* Kálmán és *Mara* László, kiknek felszólalására s a miniszter hozzájárulásával az egyes szakaszokhoz több rendbeli, a törvényjavaslat intenczióival nem ellenkező módosítást fogadott el az értekezlet.

Az ellenzéki pártértekezletekről a következő hivatalos tudósítások számolnak be:

A *nemzeti párt* *Szentiványi* Árpád elnöke alatt tartott értekezlete többek felszólalása után, mindenekelőtt elhatározta, hogy a vám- és bankügynek ideiglenes szabályozására vonatkozó törvényjavaslat tárgyalás — tekintettel arra, hogy a javaslat szövege még kinyomtatva sincs és a párt tagjai közül még többen távol is vannak — a folyó hó 9-én, csütörtökön tartandó értekezleten fog állást foglalni és határozni. Foglalkozott azután az értekezlet a munkaadók és mezőgazdasági munkások közötti jogviszonyok szabályozásáról szóló törvényjavaslattal, melyet *Makfalvy* Géza behatóan ismertetett. *Biró* Lajos, *Bernáth* Béla, gróf *Károlyi* István s többek felszólalása után az értekezlet a törvényjavaslatot elfogadta és a párt álláspontjának kifejtésével *Makfalvy* Gézát bizta meg.

A *Kossuth-párt* ma délután *Kossuth* Ferencz elnöke alatt értekezletet tartott, melyen a párt tagjai közül 49-en vettek részt. Ily óriási érdeklődést még egy konferencia iránt sem mutattak a párt tagjai. Az értekezleten *Kossuth* Ferencz előadta a szombati párthatározatot, amelyet feltételeken hoztak s kérte, hogy miután *Bánffy* ma a kormány nevében benyújtotta ismert javaslatát, a párt, most már hozza meg határozatát követendő eljárására vonatkozólag. A párt a következő határozatot hozta:

„A párt a legnagyobb lelkesedéssel egyhangulag határozta el, hogy a kormány által beterjesztett javaslat ellen a *harcot* *Fel-* *veszi és ellenében teljes erejével küzdeni fog.* A küzdelem vezetésére és a vita rende-

zésére az intéző bizottság küldetik ki és felhatalmaztatik, hogy magát a szükséghez képest kiegészítse.

A pártnak lelkes hangulat uralkodik s azt hiszik, hogy a küzdelemben győzedelmeskedni fognak.

Az Ugronpárt tagjai ma összegyűltek a párt-helyiségben, de formális konferenciát nem tartottak csak a ma benyújtott törvényjavaslat intézkedéseit hasonlították össze az 1867. XII. törvényzikknek az önálló rendelkezésre vonatkozó intézkedéseivel. A párt holnap vagy holnapután fog a törvényjavaslat érdemére nézve határozni.

A néppárt mai konferenciáján folytatták a munkaadók és mezőgazdasági munkások közötti jogviszonyok szabályozásáról szóló törvényjavaslat részletes tárgyalását s azt egészen le is tárgyalták. A párt tagjai elfogadják ugyan a törvényjavaslatot, de néhány módosítást fognak ajánlani. A politikai helyzetre s a ma beterjesztett törvényjavaslatra vonatkozólag a párt csütörtökön délután 5 órakor vagy ha szükséges lesz, már holnap (szerdán) délután 5 órakor értekezletet tart.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A szászok . . .

De különben a szászok várhatnak is egy kicsit. Mert ki az ördög kíváncsi most a szászokra? Hadd legyen Brassó városa egy nappal tovább Kronstadt, vagy Brasovu, vagy Corona. (Mert hála az égnek, válogathat az a város a nevekben.)

De elő azzal a híres szükségjavaslattal.

— Mi lesz már? Lesz-e már? — tapogatózott, ahány szélbali hirmondó közelébe fért a miniszterelnöknek. De egy óra is elmúlt s a történelmi pillanat még nem akart mutatkozni. Hogy még az ilyen történelmi dáma is ugy kérti magát, mint valami primadonna! Csak peregetek lefelé a perczek, de csupa közönséges percz volt, egy sem a történelmi.

Egyszer csak megrázza Szilágyi Dezső a csengőt s azt mondja:

— A miniszterelnöknek van valami előterjesztése.

Csak így. Van valami előterjesztése. Mintha a tavalyi pénztári esztendő harmadik negyedében előfordult tulkiadásokat tennék le a ház asztalára. S ebből értse meg az ember, hogy vissza illik fojtania a lélegzetét, mert ime már jön, közeledik, itt is van a történelmi pillanat.

A szélsőbal mégis megérzi.

— Halljuk! Silentium! Csönd! Pszt! — hangzik magyarul, diácul és volapükül, a kíváncsiság és az izgalom százfajta színezetével, mi alatt Bánffy a piros bársonyszékre csapja fekete sapkáját és ugyanazzal a kedélyes mosolygással mintha az Eötvös Károly valamelyik csufondáros gravamenére felelne, fog a beszédjébe. Mosolyog, ahogy beszél, pedig a sok ellenzéki szem (csupa vasvilla) fenyegetve mered feléje. És nem is olvassa a jelentős szavakat, hanem csak úgy könny nélkül szövegezte a mondatokat, mintha nagyon kicsi dolgokról volna szó. Ahogy arról beszél, mit is tesz majd a kormány, ha odaát (már mint Ausztriában) nem jöhetne létre a provizorium, még ki is felejt egy-egy szót s a szélsőbal már rajta is akarja kaphi. Mit? Hogy Ausztria megcsinálná a provizoriumot? Talán akárhogy?

Tapogatózva, gyanakodva vetik oda:

— De csak alkotmányosan.

— Persze, hogy alkotmányosan — pótolja a miniszterelnök a kifelejtett passzust s aztán rövidesen megmondja, hogy május elsejéig méltóztatik nekünk várni, azontul pedig így lesz és úgy lesz. Punctum.

A vasvillák eltűnnek. Hiszen ez nagyon érdekes beszéd és magyaros is. Nem tudna

ebbe belekapaszkodni még Rátkay László sem, pedig az ő fülét az is bántja, ha interpellációt mondanak nyilvános kérdés helyett. Mi legyen hát azzal a párthatározattal? És ki ellen és mi ellen menjenek késhegyig, amikor senki sem akarja őket bántani? Egy pillanatra meg is hőkkennek, hogy nagyító üveggel sem tudják az ellenséget fölfedezni, de felugrik Holló Lajos. Az újságíró ember és tudja, hogy a beszéd csak beszéd, de a leírt betű mögé bujjék el valami turpisság, amit ő nem venne észre!

— Tessék a törvényt felolvasatni! — kiáltja diadalmasan.

— Ugy van! Helyes! — zugja rá a szélsőbal, mintha már ki is ugratta volna azt a rejtezkedő csalafintaságot, amelynek okvetlenül ott kell lennie valahol a paragrafusok közt, az indokolásban vagy valami betűgöliát háta mögött.

Molnár Antal felolvassa nekik a javaslatot, azután az indokolást is. A becsületes szélbali kezéből pedig tölcser formálódik, hogy egy hang se menekülhessen, mielőtt alaposan még nem vizsgálták: valami nincs-e tiltott holmi a batyujában. (Micsoda finánczok veszték el a szélsőbal derék legényeiben!) És úgy tetszik, hogy a Holló Lajos módszere pompás. Amoda lenni, egészen hátul, észre vesznek egy gyanus szót, csak egyetlen egyet, de az rosszul hangzó a magyar fileknek és a szélsőbal most már kórusban, felháborodva vagy gunyosan mondja, kiáltja:

— Rendeletileg?!

Lángnyelvek gyujtogatnak a szélsőbalon. Már gomolyog a füst. Kicsap a láng.

Pulszky Ágost megpróbálja az oltást:

— Hiszen épen ez az egy szó rejti az önálló vámterület lehetőségét.

Az ám. Ennek az embernek igaza lehet. Ez a szó rejti csakugyan az önálló vámterületet. De mért rejti? És mért nincs a javaslatban az önálló vámterület? Ugy látszik, hogy ebben a történelmi javaslatban nem az a gyanus, ami benne van, hanem ami hiányzik belőle! És most teljes erővel tör ki a szélsőbal haragos indulata, mert az önálló vámterület kiszorult a kis javaslatból. Egyszerre felugrál az egész tábor és száz hang sziszegi — ami ugyis kész csataterve volt a testvérpártoknak — hogy késhegyig kell menni s először is az osztályokhoz kell a javaslatot utasítani, nem a bizottsághoz.

Egy csomó lelkes szélbali pedig elkialtja magát:

— Eljen a független Magyarország!

. . . De itt álljunk meg egy pillanatra. Mikor ez a lelkes csapat így kikiáltotta a független Magyarországot, az óra háromnegyedet mutatott kettőre. Ez az a mesgye, amikor a házszabályok szerint a szónok beszélhet is, nem is, ahogy kedve tartja. A szónok (Kossuth Ferencz lett volna a szó) fölemelkedett, hogy beszéljen. Azt azonban, hogy is akarta volna megakadályozni, hogy a lelkes fiúk a független Magyarországot éltsék. Várt tehát. S ekkor történt, hogy Kossuth Ferencz nem akart hinni a füleinek. Mert két tábor állott mögötte (végzete ez már, hogy mögötte két tábor álljon) s míg az egyik a független Magyarországot élte, a másik, a háromnegyedikettőre való tekintettel, szokás szerint azt kiáltotta, hogy — holnap.

A kettős kiáltás pedig — akár csak bizonyos optikai csalódáspál a komikusan összeolvadó képek — így fonódott össze:

— Eljen a független Magyarország — holnap!

(Nini, milyen különös, hogy már a véletlen is programot csinál a függetlenségi pártnak!)

Annyi bizonyos, hogy maguk a kiabáló lelkes táborok vették legkésőbb észre, milyen bolondul vágtak egymás szavába, de már akkor késő volt, mert a nevezetes december hatodikának történelmi dátumához hozzátapasztottak egy csipetnyit a komikumból. S a tisztelt Ház minden történelmi érzéke mellett is mosolygó arcuzlattal széledt el.

Ami pedig a szászokat illeti . . .

De hadd várakozzanak még egy kicsit. Mert az az expozé talán mégis csak fontosabb, amellyel ma Lukács László a múltba és a jövőbe világított. Hiszen elvégre a szászok ugyis gondoskodnak róla, hogy messzire hallassék a szavuk, erősítsük inkább azt a gyöngye, szintelen hangot, amelyen a pénzügyminiszter sutogta el a mi legszűkebb családi örömeinket. Hát tavaly óta megint nőtt valami tizenötezer forintocskával a mi kis fölöslegünk — gyarapodik a kicsike. Pedig költségeink, a külsőre is többet adunk és majdnem egy egész millióval szántunk többet a kultusbudgetre. (Boldog Wlassics, mennyi kincset tudott kipréselni attól a szigorú kincstárostól!) De azért, hála istennek, jut is, marad is. Így mondotta el szerényen, minden dicsekedés nélkül az a gyöngye hangu, de vaseszü ember, aki most Magyarország financiáit intézi. És örömmel tapsolt neki a nemzet képviselőtestülete.

A szászok pedig . . .

Nos, a szászok közül csak az egy Schreiber Frigyes mert a magyar községek ellen beszélni. Ő is óvatosan. Hogy a többi szász mit gondol, azt majd mindnyájan elolvassuk a — *Münchener Allgemeinen*-ben. Mert abba önti ki keservét minden derék szász atyafi . . .

A képviselőház ülése.

Tíz órakor nyitotta meg Szilágyi Dezső az ülést és a padok csakhamar megteltek, mert hire járt, hogy a miniszterelnök már az ülés elején beterjeszti a provizorium-javaslat helyettesítésére szánt önálló magyar törvényjavaslatot. Ez azonban az ülés végére maradt.

Azért került érdekes bejelentés az ülés elejére is.

Szilágyi Dezső mutatta be Bartha Miklós megbízó levelét.

— Eljen Bartha! — kiáltották Kossuthék és Ugronék egyforma hűvel.

Különben a megbízó levelet kiadták az igazoló bizottságnak.

Majd báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter terjesztette be a tisztá vizsgák eredményéről és z hadseregben tavaly előfordult öngyilkosságokról saóló kimutatásokat, amelyek a honvédelmi tárca költségvetésével kapcsolatosan kerülnek tárgyalás alá. Ekkor a jegyző Lukács László pénzügyminisztert hívta fel szólásra.

Az expozé.

Mély csöndben figyelték a miniszter szavait. S jölehet ennek a beszédnek legnagyobb része csak parafrázisa volt a kiosztott előirányzatnak, jöideig általános figyelem kísérte a szakszerű fejtegetéseket. A beszéd déreka felé a sok szám kifárasztotta a szélsőbal és valami csöndes társalgás indult.

— Halljuk! követelt erőlyesen csöndet a többség.

— Majd elolvassuk holnap! mentegette magát a szélsőbal.

De még ő is feszülten kezdett figyelni, amikor a miniszter az általános ismertetés után a jövőendő munkásságát kezdte kirajzolni. A beszédnek ez a jelentős része a gyorsírók följegyzése szerint így hangzik:

Lukács László pénzügyminiszter: Még csak néhány kijelentésre akarok szorítkozni azon tevékenységet illetőleg, amelyet a kormány az utolsó időben

a törvények előkészítésének terén kifejtett. (Halljuk!) Sem a kvóta kérdésével, sem a közös egyetértéssel érintendő többi ügyek kérdésével, nem akarok ez alkalommal foglalkozni, mert hiszen azon tárgyalások eredményéről, amelyeket a kormány az osztrák kormányval folytatott, múlt évi szeptember 3-án tartott expozéban részletes felvilágosításokat adtam. Azok az eredmények azóta nem változtak; arról, hogy a helyzet változott-e és miképpen változott, annak legpregnansabb jellemzését fogja képezni az a törvényjavaslat, amelyet a miniszterelnök ur be fog terjeszteni és ennél fogva én ezzel a kérdéssel ez alkalommal foglalkozni szükségesnek nem tartom. — Engedje meg azonban a t. képviselőház, (Halljuk! Halljuk!) hogy bejelentsem az egyesadó-reformmunkálatoknak jelenlegi stádiumát. — Kétségkívül a rájuk váró feladatok közül egyike a legfontosabbnak az egyesadó-reformok megvalósítása. Abban a helyzetben vagyok, t. ház, miszerint jelenthetem, hogy ezek a munkálatok igen előrehaladott stádiumban vannak. (Helyeslés.) Az egyes adók legnehezebb kérdései kétségkívül a földadóra, házadóra és a kereseti adóra vonatkoznak. Ezek azok a kérdések, amelyek tekintetében az annak idején megtartott egyesadó-ankét tagjainak véleményei is leginkább szétáztak. Hogy ezekben a kérdésekben tisztán láthassunk és oly adatok birtokába jussunk, melyek alapján a törvényhozás magát bizonyon és nyugton határozhatja el egy vagy más irányban, igen nagy terjedelmű munkálatokra volt szükség, melyek rengeteg mennyiségű adat gyűjtését és feldolgozását tételtek fel, így például a földadót illetőleg kétségtelenül a legfontosabb kérdést, hogy abban az esetben, ha a mai kontingenciális rendszert megszüntetjük, mi legyen jövőre a földadó kulcsa: megtartassék-e a jelenlegi kulcs vagy apasztassék. Hogy ebben a kérdésben tisztán lássunk és hogy megvilágítsuk, mi a földnek megterhelhetősége; készítettünk először egy munkálatot, mely kimutatja a földadónak holdankinti terhet vármegyénként, országrészekként és végül az egész országra nézve. Készítettünk továbbá egy munkálatot, amely az átlagos kataszteri hozadékot mutatja ki vármegyénként minden egyes művelési ágra és minden egyes művelési ág minden egyes alosztályára nézve. Miután továbbá a föld jövedelmezőségének egyik legpregnansabb kifejezője a földbér, elrendeltem, hogy az egész ország területéről összeggyűjtessenek az adatok mindazon birtokosokra nézve, akik földbirtokukat egészben vagy részben bérlet útján hasznosítják és évenként legalább 60 ltrnál nagyobb bért élveznek.

Az így összeggyűjtött adatokat két irányban dolgoztuk fel. Először szembeállítottuk az élvezett bért a kataszteri tiszta jövedelemmel és a tényleg fizetett adóval és így konstataituk a valóságos földadókulcs átlagát az egész országra nézve és minden egyes bérbeadóra nézve azt, hogy az általa fizetett földadó hány százalékos megterhelést képez. Azután, mivel a tervezett jövedelmi adó, amelyet be akarunk hozni, sokkal enyhébb kulccsal dolgozik, mint a ma fennálló általános jövedelmi pótdadó, a melyet el akarunk törölni, számítást eszközöltünk arra nézve, hogy ez a körülmény egymagában, ha a mai általános jövedelmi pótdadó helyébe az új jövedelmi adó fog beállni, a milyen teherkönyvnevelés fog előidézni a földbirtokra nézve, akkor is, ha a földadó-kulcs a jelenlegi mértékben fentartattnék.

Ugyanezen jelenséggel találkozunk a házadónál is, amennyiben itt az a körülmény, hogy a jelen általános jövedelmi pótdadó helyébe az új jövedelmi adó lép, körülbelül 4 millió forint bevételi csökkenést jelent az államkincstár nézve. Minthogy pedig az egyesadó-reformnak azon főcélon kívül, hogy az adózást igazságossá és lehetőleg egyenlővé tegye, az is fontos feltétele, hogy nem szabad általa az államháztartás egyensúlyának megbolygattatnia, és ezért arra kell törekedni, hogy az egyes adókból most jelenleg bevett összeg, ha nem is teljesen, de legalább nagyjában jövőre is biztosítottassék s mivel nincs semmi ok arra, hogy a házadónál így beállható bevételi csökkenés esetleg más adók emelése által más osztályokra hártassék át: ennél fogva gondoskodni kellett módokról, hogy a házadónál így mutatkozó bevételi keveslet ugyancsak a házadónál az állam részére biztosítottassék. Erre csak egy mód kínálkozik s ez az, hogy a mai házostály- és házbéradó közt létező óriás különbség valami módon áthidalatik s ezek egymáshoz közelebb hozatnak. Ez irányban is folynak a munkálatok, valamint a kereseti adók tekintetében is, ahol a legfontosabb tekintet az, hogy a már eddig is gyűjtött és közzétett adatok, amelyek azonban csak az 1892-ik év végéig terjednek, tovább is kiegészíttessenek. Mind e munkálatokat, remélem, még januárban be fogom terjeszteni. A többi munkálatokat is magával az egyes adókra vonatkozó törvényjavaslattal együtt, azt hiszem, a jövő év folyamán szintén be terjeszthetem. (Élénk helyeslés jobbfelől.)

Ezután még csak egy bejelentésem van, és ez az, hogy az igazságügyminiszter ur veiem egyetér-

tőleg elkészítette a szövetségi ügy rendezésére vonatkozó törvényjavaslatot és az nemsokára a törvényhozásnak bemutatható lesz. (Helyeslés jobbfelől.) Abban az esetben, ha a tisztelt törvényhozás ezt a javaslatot elfogadja, meg lesz adva a módok és meg lesz adva a lehetőség arra, hogy a szövetségi ügy teljesen helyes és egészséges alapokon, azonban kellő felügyelet és ellenőrzés mellett állami támogatással tovább fejlesszessék és meg lesz adva egyszermind azon anyagi eszközök is, amelyek szükségesek, hogy a szövetségek almentálhatók és nagyobb működés kifejtésére képesek legyenek. (Helyeslés a jobboldalon.)

Ezek után, t. ház, nem marad egyéb hátra, mint hogy visszatérjek az általam betervezett költségvetési előirányzatra és kifejezzem abbéli meggyőződésemet, hogy miután az előirányzatnak kiadási része úgy van összeállítva, hogy anélkül, hogy a kellő hátrókon túlmennénk, meg vannak adva minden egyes kormányzati ágak minden anyagi eszközök, amelyek az államélet minden irányban való fejlesztésére szükségesek és miután az előirányzat bevételi részét a legnagyobb óvatossággal állítottam össze, úgy, hogy azon esetben, ha egyik vagy másik bevételi ág visszamaradást mutatna is, egészen véve nem kell tartanunk attól, hogy daczára a mostoha viszonyoknak, államháztartásunk fennakadást szenvedjen: azt hiszem, hogy a költségvetés a realitás és szolidaritásnak minden tekintetben megfelel.

Kérem ezek alapján a t. házat, méltóztassék intézkedni, hogy az általam betervezett és már kinyomva levő javaslat előzetes tárgyalás és jelentéstétel végett a pénzügyi bizottsághoz utasítottassék. (Élénk eljenzés és helyeslés jobbfelől.)

Az elnök: A költségvetés szétosztását a ház elrendeli és előzetes tárgyalás és jelentéstétel végett a pénzügyi bizottsághoz utasítja.

„Kizárólag.”

Csak most került a sor a napirendre: a községi és egyéb helynevek megmagyarosításáról szóló törvényjavaslatra. A tárgyalás iránt nagyobb érdeklődést csak az az ellenséges állás keltett, amelyet a szászok foglaltak ellene. Ott sorakoztak megannyian az elnöki dobogóval szemben és támadásra készen figyelték az előadó fejtegetéseit.

Ruffy Pál előadó kimerítően ismertette a törvényjavaslatot, amely nem akar erőszakosan magyarosítani, sem politikai czélokat követni, de igenis egyetért akar hozni a közigazgatás munkájába. Mert most, sokszor ki sem deríthető oknál fogva, három és négyféle neve is van egy-egy községnek, ami csak zavart okoz. Szükséges tehát, hogy végre egységes községnévtárunk legyen, amelyben a historikus és nyelvész együttes munkájának alapján a községek történeti vagy jó magyar neve szerepeljen. Ezért pártolja a törvényjavaslatot, amelyet a képviselőháznak is elfogadásra ajánl. (Általános helyeslés.)

Schreiber Frigyes emelkedett most föl a szászok csoportjából.

Nagy mozgás támadt.

— Hoch! No halljuk! — hangzott feléje a szélsőbalról.

— Hallgassák meg! próbálták a szászok vezérszónokukat pártfogolni.

Es Schreiber nemsokára szóhoz is jutott. Csupa elismeréssel kezdte. Elismerte azt is, hogy a magyar államnyelvnek természetesen folyamánya a községek magyarosítása. De —

— Ahá! Itt van a „de”, nevettek feléje balról.

— De, folytatta halkán és mivel sem törődve Schreiber, a törvényalkotó állambölcsességnek respektálni kell az egyes népfajok kegyeletes eszményeit és nem kell szükségképen eltemetnie azokat a neveket, amelyekhez az illető fajok a történet hatása alatt olyan kegyeletesen ragaszkodnak. Mert a hazafiság forrása mégis csak annak a szűkebb helynek szereteténél kezdődik, amelyet szülővárosunknak nevezünk. Nem szabad megsérteni azt az érzést, amelyre a magyarnak nincsen kifejezése, de amelyet a német *Heimatsgefühl*-nek mond. A törvény intenciója akkor is teljesül, ha a községek és egyéb helynevek mellett zárjelek között a historiai nevet is megtűri. Áll ez különösen az idegen nyelvű tankönyvekre, ahol a könyv nyelve természetessé teszi, hogy a községeknek mellett a megfelelő idegen név is ott legyen. Ha tehát ebben az irányban orvoslás nem történik, a javaslatot jelen formájában nem fogadhatja el.

Néhány szász helyeselt, a jobboldalról pedig gyorsan szólásra jelentkezett az erdélyi viszonyoknak hivatalból is alapos ismerője: Sándor József. Ő természetesen melegen pártolta a javaslatot s kimutatta, hogy a kegyelet vagy historiai érzés alig szenvedhet csorbát a községeknek restaurálásával, mert azokat a neveket legnagyobb részét a véletlen vagy éppen az értelmetlenség formálta át idegenre. Van például olyan község, amelyet első katholicus lakói Szentpéterfalvának kereszteltek, míg a későbbi protestáns lakosság csak a szimbólumra gondolt s

a község nevét Galambfalvára változtatta. De ott van a legkiáltóbb példa: Böszörmény esete. Hiszen azt a Bach-korszakban *Wüthender Armenier*-ra akarták keresztelni. Mikor tehát a régi, történeti nevek megváltoztatásánál ilyen tényezők játszottak közre, a törvényhozás nem sért jogos érzékenységet ha a jó magyar községek visszaállításával megkönnyíti a közigazgatás dolgát. Éppen azért szívből üdvözli a javaslatot.

A ház ekkor már fáradt volt s az elnök megadta neki a szokásos öt percznyi pihenőt.

A szünet után pedig Eötvös Károly vette fel a harcot. Nagyon helyeselte a javaslatban foglalt intézkedéseket és kimutatta, hogy az igazán historiai neveket bántatlanul hagyja a javaslat akkor is, ha nem magyarok. Hiszen vannak török, latin és más nevű községek is, de a kormánynak nem fog eszébe jutni, hogy a *Szolimán* nevű községből Salamont, az *Alibanárból* valami magyar nevű községet gyártson. Ellenben nem szabad azt tőnni, hogy a svábok egyszerűen *Vertausch*-t csinálnak a nekik kemény hangzású *Vertes*-ből és *Backent* a Bakonyból. Ott van a latin nevű *Promontor*...

— De már abból Budafokot csináltak, kapott az Eötvös tévedésén a szász csoport.

— Hát rosszul csinálták, dörmögött a vajda. Egyébként azt mondta a szászoknak, hogy a magyarnak ugyan nincs kifejezése a *Heimathsgefühl*-re, de érzi s jobb volna, ha a szászok is inkább éreznék és nem futnának a panaszaikkal mindjárt a külföldre.

— Nem tesszük — szolt közbe *Meltzl* Oszkár.

— A képviselő ur nem, de mások igen.

— Steinacker! — zugott rá a szélsőbal.

— Már pedig, végezte beszédét Eötvös, aki mindjárt kifelé árulkodik, az ismerheti a *Heimathsgefühl* szót, a jelentőségét és az összetételét is, de mégis csak áruló.

Zajos tetszés és taps jutalmazta ezt a rövid felszólalást s ugyanez ismétlődött a következő, egyébként vitázó felszólalásnál.

Münnich Aurél ugyanis egyene csudálkozással kérdezte a szászoktól, hogy minő megtévelyedés következtében merik ezt a javaslatot ellenezni? Ő maga is szász eredetű, de büszke rá, hogy magyarrá lett és meg van róla győződve, hogy azok a szépebbé választók, akiket képvisel, egy perczig sem tőrnek meg képviselőjüknél, ha ezt a javaslatot ellenezni merné. Am világosítsák fel tehát a szász képviselők is választóikat és ne gördítsenek akadályokat a javaslat elé.

Taps is hangzott s aztán a képviselőház általánosságban majdnem egyhangulag elfogadta a javaslatot. Csak az öt-hat szász képviselő maradt ülve. Az általános nevetés elől szinte szígyenkezve bujtak az egyszerre felállt tábor mögé...

Valami előterjesztés.

A részletes tárgyalásba ma nem fogtak bele. Mert Szilágyi Dezső most megszólalt:

— A kormánynak van valami előterjesztése. Halaszszuk el tehát e javaslat részletes tárgyalását holnapra.

György Elek azonban megkoczkáztatta a kérdést, hogy mi történik, ha a holnapi napot *valami előterjesztés* foglalná le, már tudniillik a miniszterelnök előterjesztésének megvitatása.

Az elnök megjegyezte, hogy ez a körülmény nem zavarná meg a megállapodást, mert a ma esetleg meginduló vita természetesen megelőzné a holnapi napirendet.

Ebben aztán mindenki megnyugodott.

Az önálló törvény.

Báró Bánffy Dezső miniszterelnök fölemelkedett.

— Halljuk!

— Hoch!

— Most jön!

Igy zugott és zajlott a képviselőház, miközben egyesek az elnöki dobogó körül nyugsgó sokaságot próbálták helyére küldeni.

— Helyre!

Az elnök haragosan rázta meg a csengőt.

— Ha az urak ötvenen akarnak rendet csinálni, akkor minden lesz, csak rend nem.

Azonnal a helyére sietett mindenki s völgy és karzat a legnagyobb csöndben figyelte a miniszterelnök szavait.

Báró Bánffy Dezső: T. ház! Szerencsém volt két hónappal ezelőtt az 1878: XII. t.c. hatályának a magyar korona országai és Ó Fellege többi királyságai és országai között fennálló vám- és kereskedelmi szövetség, az osztrák-magyar bank szabadalmának meghosszab-

bitása és az utóbbival összefüggő ügyek ideiglenes rendezéséről egy törvényjavaslatot terjeszteni be, amely törvényjavaslat 250. nyomtatványi szám alatt került a képviselő urak kezébe, és amely beterjesztés alapján az u. n. kiegyezési provizóriumtól szóló törvény megalkottatott, amennyiben egy a képviselőház, mint a főrendiház is azt letárgyalta. (Közbevitel a szélsőbaloldaltól: De még nincs szentesítve!) Miután azonban t. ház, ezen törvényjavaslat egy intézkedése azt foglalja magában, hogy ezen törvény csak akkor lép életbe, ha Ausztriában hasonló értelmű és irányú törvény jön létre (Egy hang a szélsőbaloldaltól: Alkotmányosan) s ez még ezidőig az alkotmányosan létre nem jöven, a kormány nem tartotta időszerűnek ezen törvényjavaslathoz még eddig a felső ur szentesítését kikérni, sőt ahogy a körülmények lenni látszanak és a viszonyok alakulnak, nincs egészen biztos kilátás (Mozgás és zaj a szélsőbaloldaltól) arra, hogy ezen törvény Ausztriában alkotmányosan létrejöhessen, (Zaj. Halljuk! Halljuk!) miután pedig a kormány köteletségének tartja Magyarországot e tekintetben igen fontos és mélyreható érdekeit érintő kérdésekben intézkedés nélkül országot nem hagyni, (Élénk helyeslés jobbról) köteletségének tartotta a már azon törvényjavaslat tárgyalása alkalmával jelzett 1867-ik évi XII. törvényezik 68. §-ára való tekintettel a magyar törvényhozást feltétlenül megillető jogra figyelemmel, törvényjavaslatot beterjeszteni a t. ház elé, amelynek tárgyalását és elfogadását kérem a t. háztól.

Ezen törvényjavaslat a vám- és bank-ügyek, valamint ezekkel összefüggő némely kérdések ideiglenes szabályozásáról szól; szól pedig az 1898. év folyamára, utasítván a kormányt, hogy amennyiben bizonyos záros határidő lefolyása alatt, és pedig május elsejéig, alkotmányos uton a végleges kiegyezési javaslatokat az osztrák kormányval létrehozni nem tudná, illetőleg a ház elé nem terjeszthetné, tartsa köteletségének e kérdéseknek, melyek itt ideiglenesen rendezetnek, e tekintetben az 1860-ik évi XII. t. cz. 68. §. végleges szabályozásáról a szükséges törvényjavaslatokat a ház elé terjeszteni. (Zajos éljenzés jobbfelől. Zaj a szélső baloldaltól.) A kormánynak ezen elhatározása az ország gazdasági érdekeinek szem előtt tartásával történik, valamint az ország törvényes jogainak figyelembevételével is. Ezek való tekintettel e törvényjavaslatot, melynek tartalmát már jelezni bátor voltam, kérem, méltóztatásuk kinyomatni, szétosztatni és tárgyalás és jelentéstétel végett a pénzügyi bizottsághoz utasítani. (Élénk helyeslés jobbfelől.)

— Halljuk a javaslatot! — kiáltották egyszerre a szélsőbalról.

— Tessék valakinek fölállni és a felolvasást kérni, szól az elnök.

Holló Lajos úgy cselekedett.

Ekkor aztán az elnök felolvastatta a javaslatot,

— Az indoklást is kérjük! zúgott a szélsőbal.

S mikor a jegyző ezt is felolvasta, a szélsőbalról kiáltani kezdtek:

— Mi az a *rendeletileg*?

— Az az önálló vámterület lehet; hangzott jobbról.

— Éljen a független Magyarország! kiáltották ekkor a szélsőbalon.

— Holnap! kiáltották mások, mert akkor már

Kossuth Ferencz következett volna szólására.

S így az a vita, hogy a javaslatot az osztályokhoz utasítsák-e előbb, vagy mindjárt a bizottsághoz, igazán csak holnap fog megkezdődni.

KÜLFÖLD.

Az osztrák állapotok.

Gautsch báró a kompromisszum létrehozásán fáradozik folyvást és remél.

Még a mai bécsi estilapokban az a feltevés uralkodott, hogy a helyzet némileg javult, mert a vasárnap délután tartott konferencia némi engesztelődést hozott az ifjucsehek közé, akik e báró *Gautsch*nak a legfőbb figyelmé fordul.

A vasárnapi konferenciának a tárgya ugyanis *kizárólag a nyelvrendelet volt*. A miniszterelnök hajlandónak nyilatkozott ezt megváltoztatni és ez irányban tett javaslatokat a pártok vezéreinek, kik a pártok végleges elhatározásait a mai és holnapi pártértekezletek után ígérték a miniszterelnökkel közölni.

Hogy mik a miniszterelnök javaslatát, módosításai a hirhadt nyelvrendeleten, azt egyelőre diszkreáció alatt tartják. A N. Fr. Pr. azonban arra következtet, hogy a megegyezés azon az alapon van tervezve, hogy Csehországot három nyelvű területre osztják: egy német, egy cseh és egy vegyes területre. E szerint módosulna a rendelet.

A csehek odahaza, a lapjaikban legalább eleve nem nagyon bíznak abban, hogy az egyezkedés sikerre vezet, dacára annak, hogy a jószándék a csehek részén — állítólag — megvan. De nem bíznak abban, hogy a megoldás igazságos legyen.

Mint mondtuk, a hangulat még ma reménykedő volt, este azonban, mikor a klubokban vették fel a helyzet fonalát, a remény igen alácsappant.

Tudósítónk Bécsből azt jelenti, hogy a helyzet *igen kedvezőtlen*. A baloldal oly állást foglal, *hogy nincs abban a helyzetben, hogy a nyelvrendeletre nézve a módosítást elfogadja és engedményeket tegyen*.

De az *ifjucsehek is engesztelhetetlenek*. A prágai centrum felszólította a pártot, hogy abszolúte *semmiféle engedménybe bele ne menjen*.

A pártértekezletek holnap lesznek, de a kilátások a megegyezésre már is a minimumra redukálódtak.

A király és a prágai polgármester.

Ő Felsége a király a mult szombati delegáció ebéd alkalmával *Kramarz* képviselőházi alelnök és az ifju-csehek vezére előtt *megbotránkozás*át fejezte ki a prágai kihágások fölött és feltűnő határozott hangon ítélte el Podlipni polgármester magatartását.

A király oly hangosan mondta el a nézetét, hogy a körülállók mind meghallhatták. Ő Felségének ezek a szavai természetesen mély hatást tettek, főleg Prágában, ahol e dolgot a Bohemia mai esti lapjának közlése alapján tudták meg. (Olvasóinknak bécsi tudósítónk már szombaton jelentette.)

A prágai tanács nyomban *elégítelt kiváns adni* a polgármesternek a *király megrovása ellen*.

A városi tanács mai ülésén dr. *Podlipni* polgármester *zajos ováczió*nak volt részese. Ép néhány elnöki bejelentést olvastak föl, ezek között számos külföldi város *üdvözlő telegrammját* és átiratát, melyben a prágai városi tanácsnak *üdvözlőket fejezik ki* hazafias magatartásáért.

Amidőn *Podlipni* polgármester belépett, *valamennyien felkeltek helyeikről* és hosszan tartó zajos „*Slava*”-kiáltásokba törtek ki. Ezzel tüntetni akarván ama megrovás ellen, amely legfelsőbb helyről érte.

Podlipni átvette az elnökséget és azt indítványozta, hogy tekintettel arra, hogy a mai ülés napirendjének utolsó tárgyul van kitűzve a városi költségvetés tárgyalása, hogy ezt a tárgyat intézzék el mindjárt az ülés elején. A közgyűlés ehhez hozzájárult és most de Choudoba emelkedett fel helyéről s javasolta, hogy a közgyűlés a városi költségvetést általánosságban és részleteiben vita nélkül fogadja el. Ezt az indítványt nagy lelkesedéssel elfogadták, így akarván kitüntetni az együttérzés szolidaritását.

A csehek magatartása.

A csehek azonban mégis, úgy látszik, meghíggadtak a statáriumtól, mert a kritikus vasárnap, a zajongók napja, minden nagyobb baj nélkülült mult el. Prágában magában, mivel hogy nem lehetett semmit sem beverni, hát bevették a városon kívül egy „osztrák” államasúti gyorsvonat étkezőkocsijának az ablakait. Itt-ott még hangzott egy-egy rebellis hang, sőt egy „naiva” ellen is vizsgálatot indítottak; a cseh színház Benoni-Tumek asszonya ellen, aki elég naív volt, az embereket nemzetiségükben is igaztani.

Az iskolákat Prágában újból megnyitották,

ami bizonyára elég meggyőző jele annak, hogy a statárium hatott.

A statáriumnak eddig *nem is volt még dolga egyetlen esetben sem*. Ötvennégy elfogatás történt ugyan, azonban ezek mind statárium előtt való időkből való cselekedetek miatt estek.

A rendőrség ma már azt is megengedte, hogy a vendéglők esti 10 óráig nyitva maradhassanak. A házkapukat azonban még mindig este hét órakor kell bezárni, kivéve amaz átjáró házak kapuit, melyek tulajdonosai a későbbi zárást külön kérték.

A német császár a bécsi botrányokról.

A birodalmi gyűlés elnökségének tegnapi fogadása alkalmával *Vilmos* császár azokról a botrányos jelenetekről emlékezett meg, melyek az utóbbi időben az *osztrák reichsrathban* előfordultak és a következőket mondta:

— Remélem, hogy oly jelenetek, melyek csakis arra alkalmasak, hogy a parlamentárizmust megdöntsék, a német birodalmi gyűlésen *soha sem fordulhatnak elő*.

TÁVIRATOK.

A Dreyfus-ügy.

Páris, december 6. A szenátus holnapi ülésén *Scheurer-Kestner* szót fog emelni, hogy a *Dreyfus-ügyben tanusított magatartását* megmagyarázza és a kamarának szombati ülésén hozott határozata ellen *tiltakozék*, ha ez személye ellen volna iránytva.

Scheurer-Kestner előreláthatólag utalni fog a *Dreyfus-ügyben tanusított helytelen eljárásra*, amelyet igazságtalannak tart s amely mindenestre a jogászok éles bírálatát provokálja. A leghatározottabban fogja elítélni a hadbírószék amez eljárását, hogy a legfőbb okmányt, a *bordereaut nem vizsgálta meg közelebbről*.

Az *Esterházy* őrnagy ellen indított vizsgálattal megbízott Rouary őrnagy eddig csak az okmányok áttanulmányozásával volt elfoglalva s így még senkit sem hallgathatott ki.

A *Matin* szerint *Esterházyt* szabadlábon hagyják addig, míg hadbírószék elé állítják.

Az *Echo de Paris* szerint a hadbírószéknek *Esterházy* ellen folytatandó vizsgálatánál a *bordereaut* — melynek állítólagos szerzője *Esterházy* — tekintetbe nem veszik, s a vizsgáto hiro csak azokat az okmányokat fogja vizsgáló alá venni, melyekre nézve a vád szól. A *bordereau* semmi esetre sem fogja vizsgálat tárgyát képezni.

Az antiszemita „*Libre Parole*” azt követeli a kormánytól, hogy vessen véget azoknak az üzemeknek, akik a *Dreyfus-ügyet* felzavarták és lépjen fel ellenök törvényes hatalmával.

A *Temps* úgy nyilatkozik, hogy a kamara ülése egy csepp újabb világosságot sem hozott az ügyre.

Zolat az Aurore megkérdezte, mit tart a kamara állásfoglalása felől. Zola azt felelte:

— *Nincs ott egyetlen leikiismeretes ember!*

A horvát országgyűlés.

Zágráb, december 6. Dél előtt 11 órakor nyílt meg a mai ülés. Bemutatják a kiegyezési provizóriumot és a 1898. évi költségvetést. E javaslatok felolvasása után dr. *Amras* indítványozza, hogy az országgyűlés elnapolásáról szóló leiratot külön bizottsághoz utasítsák, amely az elnapolás okairól jelentést tegyen. Mivel az indítvány nem felel meg az ügyrendnek, azt visszautasítják.

Dr. *Benjácscics* kérde, miért nem engedték a terembe belépni *Starcevic*s Dávidot, akit az ülésre meghívtak. Az *elnök* azt feleli, hogy még nem telt le az a 30 ülés, amelyről *Starcevic*set kizárták s az elnapolás a kizárásra nem bír megazúntető hatálylyal. Ezzel az ülés véget ért.

Az olasz kormány bukása.

Róma, december 6. A kamara mai ülésén *Rudini* miniszterelnök bejelentette a *kabinet lemondását*. A miniszterelnök indítványára ezután a kamara elnapolta ülését.

Róma, december 6. A kamarának mult pénteki ülésén a hadseregben való előlépteté-

sekről szóló törvényjavaslat felett történt szavazás következtében a miniszterium ma reggel benyújtotta lemondását a királynak. A király fentartja magának határozatának közlését. Bizonyosra veszik, hogy a király Rudini márkít fogja a kabinet ujjaalakításával megbízni.

Róma, december 6. A király ma délután felajánlotta Rudininek a kabinet rekonstruálására való megbízatást. A lap hozzáteszi, hogy Rudini megköszönte a bizalmat, de a megbízatás elvállalására gondolkodási időt kért.

A német flottakérdés.

Berlin, december 6. Ma kezdődött meg a német birodalmi gyűlésen a tengerészeti javaslat tárgyalása, mely iránt az egész németiség érdeklődik. Tegnap este a német császár fogadta a birodalmi gyűlés elnökségét és még egyszer hangsúlyozta, minő súlyt helyez ő a javaslatra. Megelégedésének adott kifejezést, hogy a birodalmi gyűlés a flottajavaslat fontosságát fölismerve, annak tárgyalását máris napirendre tűzte és hogy a javaslat minél előbb való elintézését a birodalmi gyűlés is fontosnak tartja. Midőn pedig a császárnak azt fejezték ki, hogy oly felfogás is uralkodik, hogy a birodalmi gyűlés utolsó ülésében csak nem hozhat oly határozatot, mely kötelező lehetne a jövő birodalmi gyűlésre: Vilmos császár azt felelte, hogy nem hinné, hogy a jövő birodalmi gyűlés a mostaninak határozatát deczaválná, ha a flottajavaslatot elfogadják. Ebből arra következtetnek, hogy a császár nem gondolja azt, hogy a birodalmi gyűlés feloszlata volna az az eszköz, amely a flottajavaslatnak biztos többséget szerezne.

Ezen utolsó császári utmutatással válték aztán fel ma a tárgyalást, melyet zsufolt karzat hallgatott.

Hohenlohe kancellár állt fel először s kifejté, hogy a szövetséges kormányok más utat kénytelenek követni, mint eddig, hogy bár nem nagy, de tiszteletet parancsoló flottát teremtenek. Erős flottára van szükségünk a hadsereg által szerzett állásunk fentartására. E meggyőződés a nép legszélesebb rétegeiben is utat tört már magának. A kancellár a szövetséges kormányok nevében kijelenti, hogy elkerülhetetlen szükségnek tartják a tengerészet megerősítését és erejének törvényes uton való megszilárdítását. Ha fenn akarjuk tartani állásunkat a nagyhatalmak koncertjében, akkor szerény, de megfelelő flottára van szükségünk. A kancellár így fejezte be beszédét: Fogadják el a javaslatot a haza üdvére! (Tetszés jobbról.)

Tirpitz államtitkár is behatóan bizouytja a javaslat szükségességét. Tévedés volna a javaslatot avval vádolni, hogy a technika haladását a hét évre való megkötéssel kihagyja a számításból és hogy a hadtudomány rövid idő múlva a flotta átalakítását teszi majd szükségessé. Ez talán tizenöt év múlva történhetnék meg, de a javaslatban említett időtartamra a flotta-rendszer változásának lehetősége ki van zárva.

Zsidó-üldözések Bukarestben.

Bukarest, december 6. Bukarest utcáin ma hallatlan skandalum történt. Egy ezer főnyi elzúllott alakokból álló tömeg vasrudakkal és botokkal fölfegyverkezve, román tanulók által támogatva, le a zsidókkal! kiáltásokkal iszonyu pusztításokat vitt véghez. A városban száz kisebb-nagyobb üzletet kifosztottak, az árukat részben az utcára dobták, részben elhordták. Számos ablakot beverték, a zsidó templomba betörték s itt nagy pusztítást vittek végbe. A tüntetés okául szolgált az a gyűlés, melyet a 30,000 főnyi zsidó rezervisták egyesülete 8 nappal ezelőtt tartani akart, hogy a zsidóknak a hadseregből való tervbe vett kizárása s magas katonai adóval való megterhelése ellen tiltakozzanak. Ezen a gyűlésen román tanulók verekedést provokáltak s a rendőrség a gyűlés megtartását megakadályozta. Hozzájárult ehhez, hogy egy szocialista lap igazgató cikkeit irt a zsidóság ellen felszólítva a románokat a zsidók kipusztítására. Ülést is tartottak, melyben ki is adták a jelszót a zsidók ellen intézendő hadjáratra. A rendőrség mindamellett semmi előkészületet se tett, sőt a zsidókat szólította fel, hogy nyugodtan viselkedjenek. Csak a véres verekedésre avatkozott be a rendőrség egy győztes lovasszázattal, hogy a tömeget szétverje.

A török-görög béke.

Konstantinápoly, december 6. A minisztertanács tegnap tárgyalta a görög-török békeszerződést, amelyet szentesítés végett a szultán elé terjesztettek. A béke aláírását az összes vilajettekkel közölték.

HIRES.

— Ki csinálta a mai javaslatot? Sokaknak feltűnt rövidege, világossága. Mindenki kíváncsi volt, ki szerkesztette? Ha nem Szilágyi, ki lehetett? Jelleges levélke nem volt, melyet fel lehetett volna bontani, hanem volt a folyosón ahelyett vagy husz ujságíró, tehát hamar kitudt, hogy Beksics országgyűlési képviselő a szerzője. Báró Bánffy Tiszta Kálmánnal és Szilágyi Dezsővel revideáltatta s azután bocsátotta a maga alkotmányos pályafutására.

— Személyi hírek. Krisztián dán trónörökös aki Sopronban lakó leányánál, Schaumburg-Lippe hercegasszonynál volt látogatásban, ma onnan elutazott. — Gróf Teleky Sándor, a magyar delegáció tengerészeti albizottságának előadója, báró Sterneck admirális temetésére Bécsbe utazott. — Ferencz Salvator főherceg tegnap este Wallseeből Bécsbe érkezett.

— A betegeskedő vasember. A Neue Freie Presse jelentése szerint Bismarck herceg egészségi állapota éppenséggel nem kielégítő. A herceg teljesen visszavonultan él s nem fogad. Hir szerint Henrik porosz herceg, a német császár öccse, mielőtt Kinába elutaznék, meg fogja látogatni Bismarckot.

— Wekerle Satoralja-Ujhelyen. Wekerle Sándor, a közigazgatási bíróság elnöke Gálszecséről, ahol Molnár Béla országgyűlési képviselő kis fiának a keresztelőjén részt vett, tegnap apósának, Molnár István főispánnak látogatására Satoralja-Ujhelyre érkezett. A délelőtt során látogatásokat tett s délután három órakor visszautazott Budapestre.

— Báró Sterneck halála. A tegnap este elhunyt báró Sterneck tengernagy hirtelen bekövetkezett halála általános részvétet keltett mindenfelé. A részvét minden körben egyforma melegséggel nyilvánul. Maga a király tegnap Sterneck tengernagy özvegyének Paar gróf főhadsegéd által tolmácsoltatta részvétét. Vilmos német császár még a tegnap délután tolymán meleg részvét-táviratot küldött a királynak, melyet ő felsége hasonlóképen megleghangu táviratban köszönt meg. Jellemzi az elhunyt tábornok puritán gondolkodásmódját végrendeletének következő passzusa:

„Holtestemet méltóan, de egyszerűen helyezték örök nyugalomra ama zászlóval, a mely alatt egy hosszú életet töltöttem. Kérelmem oda irányul, hogy e hadi zászló kísérjen utolsó utamon. Kívánom, hogy szivemet urnába téve, a krasloviczi templomban, Klagenfurt mellett helyezzék el, testemet azonban Pólában.

A lisszai hős már szombaton délelőtt rosszul érezte magát. Heves főfájásról és bágyadságról panaszkodott, mindazonáltal részt vett az osztrák delegáció ülésén, sőt a delegációsális vacsorára is elment. Amikor halvány szenvedő arccal a terembe lépett, barátai ijedten siettek hozzá és kérdezősködtek baja iránt. Sterneck csak ennyit felelt:

— Weiss der Kakuk, es ist mir so schlecht. (Tudja a kakuk, oly rosszul érzem magamat.) Aztán ingadozó léptekkel barátaira támaszkodva, az asztalhoz ment. A cercla alatt folyton ezt mondta a körülállókknak:

— Ich kann kaum stehen. (Alig állok a lábamon.) S mint szomszédai mondják, szerencse, hogy a király meg nem szólította, mert ha egyenesen, katonás tartásban kellett volna állania, bizonyára összeesik.

Amint a Reichswehrnek jelentik, most kettéválasztják a tengerészeti vezetést. A főparancsnok Károly István főherceg, az osztály vezetője pedig Spaan ellen-tengernagy lesz.

Báró Beck, a vezérkar főnöke, megleghangu levelet intézett báró Spaan Hermann altengernagyhoz, amelyben a maga és a vezérkar részéről mély részvétét fejezi ki a kitűnő tengernagy elhunytá felett. Együttal koszorút is küldött.

Henrik porosz herceg is küldött kondoleáló táviratot.

Ma este 6 órakor ő felsége főhadsegédei és szárnysegédei, valamint a katonai kabinetiroda is díszes koszorukat tettek Sterneck tengernagy ravatalára.

A holtestet 8-an délután 1 órakor, a be-szentelés után, kiviszik a Währinger-strasse 8. szám alatti halottasházból a déli vasutra. A temetés 10-én lesz Pólában.

— Erdély miniszter Szatmáron. A szatmári új törvénykezési palotát e hónap közepe táján avatják föl ünnepélyesen. Leutazik ekkor Erdély Sándor igazságügyminiszter is Szatmárra és az ünnepség rendezői meghívták erre az alkalomra Plósz és Vörösmarthy államtitkárokat is. A miniszter kihallgatást fog adni, délben pedig nagyszabású lakoma lesz vagy háromszáz résztvevővel. Ugyanakkor nyitják meg a szövöttes-iparkiallítást, amelyet az illusztris vendégek a város egyéb érdekes látnivalóival együtt szintén meg fognak tekinteni.

— Tóth Vilmos állapota. Bécsből telefontozza tudósítónk: Tóth Vilmosnak, a főrendiház elnökének az állapota teljesen reménytelen, úgy, hogy a katasztrófa minden órában várható. A csalládtagok állandóan körülötte vannak s a nagy beteg ma este ellátták a halotti szentségekkel.

— Hettyey Samu Pécsen. Majdnem az egész fővárosi sajtó azt a hirt közölte, hogy Hettyey Samu, az új pécsi püspök, a múlt héten incognitó két napot leendő székvárosában töltött, hogy a püspöki uradalmak kezelését megvizsgálja. Eztergomi tudósítónk most alegilletékesebb forrásból jelenti, hogy Hettyey nem volt Pécsen s nem is megy oda hivatalos installációja előtt.

— Elkobzott császárfotografiák. Pétervárról táviratozzák: Nagy szenzációt keltettek az orosz császár-városban azok a fényképek, melyek az orosz czár és a német császárt ábrázolják, amint átölelve tartják egymást, s a melyek majdnem minden nagyobb üzlet kirakataiban ki voltak függesztve. A rendőrség felősb utasításra ezeket a fényképeket konfiskálta, de valamennyit nem szedhette össze, mert időközben 32 darabot már eladtak.

— Lavotta siremléke. A híres, régi magyar muzsikusknak és zeneszerzőnek tályai sírköve, mint tudósítónk jelenti, siralmas állapotban van, dacára annak, hogy 1820-ban történt felállítása óta már két ízben renoválták és a felirásokat felrisszították. Ezek a felirások maguk is érdekesek és imígyen szólnak:

Nemes Lavotta János híres magyar hangművész, és nemzeti nóták szerzője porai felett a hangművész-mesterségnek megüsztelesére.

Ki meghalt 1820. esztendőben életének 50-ik esztendejében. Itt nyugszik a maga idejének Orfeusza.

A magyar muzsika egyik kedvelője által emeltetett Szathmárhól MDCCCXXXI. esztendőben. Remek tetemek. Isten veletek.

A legfőbb ideje volna ezt az érdekes emléket restauráltatni. A Liszt Ferencz-zeneművészokr, azt hisszük, igen dicséretes dolgot cselekedne, ha az erre való kezdeményező lépéseket megtenni.

Lavotta a maga idejében igen híres ember volt. A többek közt el volt terjedve róla, hogy az ország legszaporább borivója. A tréfairól ismeretes Bernáth Gázi emlékirataiban azt állítja, hogy Lavotta félszázad alatt 83.444 itcze bort és 847 itcze szilvóriumot ivott meg. Lavottát minden kastély ura szivesen látta hüvös-bájos zenéje miatt. — Bihari is, a híres cigányprimás egyszer térdelve hallgatta ezt a muzsikát s egészen magán kívül csókoltatta a kezét a híres zenésznek.

— Egyéves önkéntesek. A honvédelmi miniszternek az egy éves önkéntesekre vonatkozó és a képviselőknek mai ülésében beterjesztett jelentése szerint 1896/97. évben a közöhadsegégnél 1202 és a honvédségnél 243 magy. arántentes szolgált. Ezek közül a vizsgát jó eredménnyel tették le a közöhadsegégnél: 891-en, a honvédségnél 212-en. Visszautasítottak a közöhadsegégekben: 253-at, a honvédségnél 28-at. Betegség miatt nem teltették le a vizsgálatot a közöhadsegégnél: 18-an, a honvédségnél 3-an. Érdekes a jelentésnek az a része, mely konstatalja, hogy a közöhadsegégekben öngyil-

kosságot 130 ember és öngyilkossági kísérletet 56 ember követett el; a honvédségnél öngyilkos lett negyven ember és öngyilkossági kísérletet tíz ember követett el.

— Az esztergomi főkapitány alapítványa. Az esztergomi főkapitány e hónap 4-én értesítette a vármegye alispánját, hogy a magyar katonai hadapródiskolában egy alapítványi helyet létesít gazdaszűzjeinek fiai számára. A főkapitány hazafias elhatározása a gazdaszűztek körében általános örömet keltett s mozgalom indult közöttük, hogy humánus gondolkozású földesurak előtt hálájukat ünnepies módon fejezzék ki.

— Tíz ezer forintos adomány. Iglói tudósítónk írja: Nemrég halt meg Hunfalván Roth Márkus, aki harmincz éven át a szepesmegyei zsidóhitközségek kerületi elnöke volt. A derék emberbarát végrendeletében 10.000 forintot hagyott a hunfalvi zsidó hitközségnek.

— Véres párbaj. Nagybecskerek-i tudósítónk táviratozza: A torontálvármegyei Csóka községben M. Gy. tartalékos hadnagy és N. postatiszt kardpárbajt vívtak. A postatiszt jobb karjára oly súlyos vágást kapott, hogy karját amputálni kellett.

— Egy körjegyző rovása. Revitzky Károly majdánkai (mármarosmegyei) körjegyző — mint levelezőnk táviratban jelenti — idáig nagy lábon élt és a környék legjobb családjaival érintkezett. Most nem kevesebb, mint ötféle büntény miatt letartóztatották. Amivel vádolják, egész sorozata a büntető kodex czimeinek: hűtlen kezelés, csalás, magánokirathamisítás, sikkasztás és hivatali sikkasztás. Az urbér körül és az erdőbirtokosok kárára követte el manipulációit és a kár, amit velök okozott, nagyon jelentékeny. A gyanu ellene oly alaposnak bizonyult, hogy Sütő Géza mármaroszigeti vizsgálóbíró menten vizsgálati fogságba helyezte.

— Lakoma a rektor tiszteletére. Az egyetemi ifjuság és a kebelében fennálló egyetek csütörtökön nagy lakomát rendeznek dr. Herczegh Mihály rektor tiszteletére. A banket a diákasztal helyiségeiben lesz és este 8 órakor kezdődik. — Itt megemlítjük, hogy a tegnapi matiné 530 forintot jövedelmezett az egyetemi segélyalapnak és a menza akademiának. Az utóbbi legújabbán Radocza Jánostól 100 forintot, a Hirsch Mór-egylettől 25 forintot kapott, a segélyalapot pedig Brázay Kálmán gyarapította 50 forinttal.

— Gerber Frigyes. Salgó-Tarjánból ritka derék embernek a halálát jelenti tudósítónk. Gerber Frigyes, a salgótarjáni kőszénbánya-társulat bányaigazgatója, ugyanis tegnap este szívszélhűdés következtében hirtelen elhunyt. Gerber Frigyeset nemcsak az országban, de a külföldön is első rangú szakembernek ismerték. Még élénk emlékezetben van az a hőstette, a mikor egy óriás bányászerezcsétség alkalmával a vízzel borított tárnából saját élete kockáztatásával, husz bányásznak az életét megmentette. Ezért az önfeláldozó cselekedetért a király a Ferencz József-rend lovagkeresztjével tüntette ki. Gerber azóta sem szűnt meg a munkások igaz barátja lenni s érdemeit fokozza az, hogy a gondjaira bízott bányák érdekeit mindig összehangzásba tudta hozni a munkásokkal szemben tanusított emberséges eljárásával. — A minden tekintetben kiváló ember után özvegy és két kis-korú árva maradt.

— Szocialista mozgalom Szathmármegyében. Többször adtunk már hírt arról, hogy Szathmár vármegye legtöbb községében mily rohamosan terjed az agrár-szocializmus. A helyi hatóságok nem tettek semmiféle lépést a mozgalom ellensúlyozására egészen addig, míg jóformán nyílt zendülésben tört ki az elfojtott keserűség. A Kántor-János községben kitört zavargásoknak az volt az oka, hogy Nosvay főszolgabíró elkoboztatta a postán a Földmivelő című szocialista újságnak néhány száz példányát. Ebben az újságban a budapesti agitátorok azzal biztatják a népet, hogy majd ők fogják elhárítani Budapestet, hogy milyen magas legyen ezen a napszám s ők fogják meghatározni, hogy a feles földek miképen munkáltassanak meg, egyuttal megígérik, hogy a harmados földet el fogják töröltetni a föld színéről. Nosvay főszolgabíró erélyesen látott a mozgalom elfojtásához és egymás után

vitette a megye központjába a vezetőket, kiknek nagyobb része azzal védekezik, hogy halállal fenyegették őket, ha a vezérseget el nem vállalják. Azt hisszük, ezt a mozgolódást, mely nemcsak Kántor-Jánosiban, hanem a körülötte fekvő Ó-Fehértó, Ugra, Petneháza és Szokoly községekben is nagy mértékben mutatkozik, pusztán rendőri intézkedésekkel el lehet ugyan fojtani ideig-óráig, de ahhoz, hogy ezek az állapotok gyökeresen meggyógyítsanak, más intézkedések szükségesek.

— Megakadályozott párbaj. Kinos eset történt Kovilon, mint tudósítónk jelenti, egy kardpárbajnál, melyet St. E., a 70-ik gyalogezred főhadnagyának kellett volna megvívni egy odaváló gyógyszerészszel. A csendőrség valahogy neszét vette a párbajnak s az őrsvezető épen akkor lépett a terembe, amikor a felek fölállottak. A tulságosan izgatott főhadnagy erre a csendőrőrsvezetőt kardjával súlyosan megsebesítette. Azonnal táviratoztak Ujvidékre a csendőrpáncsnokszághoz, ahonnan Római csendőrfőhadnagy rögtön Kovilra utazott, hogy St. E. főhadnagy letartóztatására az intézkedéseket tegye.

— Kirabolt színigazgató. Nagybecskereken ma egy feltűnőn gögös magatartású férfi vonta magára a járókelők figyelmét. A máskor barátságos férfi magasra tartott fejjel haladt a fő-utcán keresztül s leereszkedő hűvösséggel fogadta a polgármester köszönését. Az osztrák-magyar bank fiókjának vezetőjét pedig, aki iránt máskor feltűnően nyájasan viselkedett, egyszerűen észre sem vette. Átnézett rajta, mintha a többrendbeli milliók avatott kezelője levegőből lett volna. Jó barátai aggódva kísérték lépéseit s végre nem állhatták meg, hogy meg ne szőlítsák:

— Mi bajod van, pajtás? Mi ütött hozzád, hogy ilyen szörnyen arrogáns lettél?

A gögös férfi, nyugodtan, a következőket válaszolta:

— Olyan tisztesség ért, amely a hazai színészet történelmében páratlanul áll. A történetek után nincs oka a magyar színészetnek kétségbeesni a jövőre felett. Meg van alapítva a pálya hitele és tisztessége. Egyébiránt — mondá — meg fogtok mindent tudni a holnapi lapokból.

Ezzel hideg udvariassággal bucsut intett és tovább lépett.

És holnap a nagybecskerekiek olvasni fogják a gögös férfi óriási büszkeségének az okát, mert, mint tudósítónk táviratozza, valami szerencsétlen flótások arra a pokoli ötletre jutottak, hogy kirabolják Peterdi színigazgatót. Fel is törték a vasszekrényt s a benne levő csekély pénzt elvitték.

Van valami megdöbbentően nagy vonás ebben a történetben. Milyen magas véleményök lehet a betörőknek a vidéki színészet anyagi virágzásáról, a mikor már nem takarékpénztárakat törnek fel, hanem előnyt adnak egy szini direktor kasszájának. Milyen óriási hitel-momentum a betörőknek ez a nagy bizalma. Most már érteni fogják a becskerekiek kedvelt direktoruk hirtelen támadt nagy büszkeségét. Hogy is ne? Amikor kirabolták, valósággal és komolyan kirabolták.

— Zátonyra került magyar gőzös. Alig hogy a Jókai gőzös katasztrófája által okozott izgatottság egy kissé lecsillapodott, ismét egy magyar tengerjáró hajó balesetéről ad hírt flumei levelezőnk távirata. Az Adria gőzhajós társulat ugyanis távirati értesítést kapott, hogy a társulat tulajdonát képező és Lenaz kapitány vezetése alatt hajózó Báthory nevű gőzös, mely 1500 tonna árut vitt Glasgowba, North-patriknál, Skócia nyugoti partján zátonyra futott és megfeneklett. Az igen veszedelmes helyzetben levő hajónak kivontatására több vontató gőzös már elindult Glasgowból.

— Hazajött meghalni. Mármaroszigeten néhai Szabó János ügyvéd köztisztviselőben álló családját fájdalmas csapás érte. A család egyetlen fiúgyermeké, Szabó János, aki Budapestén a belvárosi takarékpénztár hivatalnok, tegnap a fővárosból anyja látogatására odaérkezett és délután agyonlőtte magát. Hogy a huszonhárom éves fiatal embert mi vihette erre a végzetes lépésre, nem tudják.

— Egy asszony öngyilkossága. Megirtuk a napokban, hogy egy asszony egyik fővárosi fürdőben felvágta ereit és elvérzett. Mint most kiderült, az öngyilkos nő Roch Hermina, a soproni elemi iskola igazgatójának felesége. Házasetük nem volt boldog, válópört indítottak meg és az asszony Budapestre jött, hogy az itteni Tanitónök otthonában várja be a pör lejártát. A különben is ideges nő annyira megviselték az utóbbi idők izgalmái, hogy lerázta magáról az élet terhét.

— Visszatartott kivándorlók. A felvidéki megyékből még mindig sok család vándorol ki Amerikába. A legtöbbjének sikerül a hatóságok éberségét kijátszani, néha azonban a hatóságoknak is sikerül ilyen kétségbeesett vállalkozókat ideig-óráig visszatartani tervök kivitelétől. A napokban — mint tudósítónk jelenti — Kassáról is öt zemplénmegyei család akart az új világba utazni. A rendőrség azonban megtudta a szándékukat s miután elvette tőlük az utiköltségüket, mintegy hétszáz forintot, visszatoloncoltatta őket illetőségi helyökre.

— Szörnyű öngyilkosság. Babik Zsuzsanna gömörmegeyi tizenkilenc esztendőes cselédleányt tegnap este valami kisebb fajta kihágás miatt bekiérték a ferencvárosi kapitányságra. Itt azt mondta neki az ügyeletes tisztviselő, hogy eltoloncolják a falujába. A fiatal szolgáló szörnyen szívére vette a falugot. Ezt a szégyent tul nem éli. Kikaparta tömlöcze kályhájából a paraszt és a kebelébe szórta, hogy elégesse magát. A ruha tüzet fogott, s a lány jajszó nélkül türe, hogy a parázs a testébe kap. A börtönből kiömlő füstöt nagysokára észrevette az őrszem, berohant és megmentette a halni akaró leányt. Súlyos égési sebekkel szállították a Rokusba.

Rheuma, csusz, köszvény, vese- és epeköbajok a tudományos alapon álló Dióssy-féle Rizzo-citromnedv-kurával biztosan gyógyíthatók. Ismeretést ingyen küld Dióssy Lajos gyógyszerész Budapest, Damjanich-utca.

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

* Menter Zsófia. A legnagyobb női zongorázót, aki ez idő szerint Európa koncerttermeit járja, nem hívják sem Carrenonak, sem Esipoffnak, hanem ma is csak úgy, mint évekké el, Menter Zsófiának. Több egy évtizednél, hogy utóljára nálunk járt. Gyönyörű megjelenése még ma is lebecséli a nézőt, hatalmas játéka változatlan bámulatra készíti a hallgatót. Esipoff technikája ragyogó, de lelke sivár, a Carreno készütsége is rendkívüli, de stílerzéke zavaros. A Menter mai műsorának legkimagaslóbb száma a Schumann-féle szimfonikus etude-sor volt. Mi a zongorairodalom legnehezebb termékének tartjuk, Schumann meg semmi esetre sem irt zongorára ennél nagyobb méretű kompozíciót. Rosenthal, aki a szimfonikus etudeöket kerülből a legkötelesebben játsza, csak fizikailag és technikailag emelkedik Menter fölé, nagyobb és előkelőbb stílt ő sem visz beléjük, a témák mesteribb plasztikával nála sem domborodnak ki. A csiszoltság netovábbjával tolmácsolta művésznök Scarlatit és Chopint; ez utóbbinak h moll Scherzojában legato- és staccato-játéka egyformán briliáns volt. Végtelenséges és édes kantilénával adta elő a Mendelssohn-féle „Auf Flügeln des Gesanges“-t, gracziszus lendülettel Sapellnikoffnak egy szellemes Tündértánczát étude-alakhan. Ujjai alatt mindenkor megszinesednek és néha mint rózsafelhőn szállnak a hangok. Erős művészi ihlete a Schubert-Liszt-féle Ave Mariában is diadalmaszkodott. A Vigadó nagytermében ma igen sok üres hely maradt, a hézagok pedig megszakítják azt a villamos áramot, amely a hallgatók teljes lánczán különben át szokott futni. De még mindig lettek volna ott elegenden: ám mi hallottunk már zeneiskolákból alig fölcseperedett növendékeket, akiknek lelkesültebben tapsoltak, mint ma este Menter Zsófiának. Ugy éreztük, hogy ezen az estén tanulni voltunk a közönség egyik legnagyobb művészi tévedésének.

* Zaccani. A nagy olasz színművész ma este a Vigszínházban újra eljátszotta a Kisértetek Oszvaldját, amelylyel első vendégzeroplése alkalmával oly szenzációs hatást keltett. Lélekfű és pa-

biológiai hozorkánysági ma is a legnagyobb és a sző szoros értelmében félelmeletes effektust csináltak. Nemcsak nőket, de férfiakat is, akik elájultak, úgy kellett kivinni a nézőtérről. A felvonások után harminczszor-nyegvenszer, és a darab végén is vagy huszszor kihívták zugó tapssal.

Zacconi holnap Hauptmann Gerhard *Magányos emberek* című négyfelvonásos drámájában lép fel. A darab Berlin mellett egy falusi jóságos történet, és mikor a cselekmény megindul a Vockerat családban éppen keresztelést ünnepelnek. Vockerat Jánosnak, a dráma hősnének, és feleségének, Katalinnak a fiacskáját keresztelik. Ott vannak Vockerat apja és anyja is: mind egyszerű, igénytelen emberek, éppen Vockerat János nem az. Ő nem mindennapi ember és környezete nem elégítheti ki nyughatatlan, ideális hajlamokkal teli lelkét. Egy bölcsészeti mintáját fejezi be. Ekkor odavetődik a magányba Mahr Anna, egy nagy műveltségű leány, aki Párisban az egyetemet végezte. Csak átutazóban van ott, hogy meglátogassa Braun Ferkót, Vockerat barátját, akivel Párisban ismerkedett meg. De Anne és Vockerat nem tudnak többé elválni egymástól. Szellemi főlényével ez a nő teljesen háttérbe szorítja Vockerat feleségét, aki férjét nem tudja megérteni. Egymás iránti vonalmukban Anna és Vockerat nem érzéki-séget, hanem valami földöntulit látnak. De végre is mindketten belátják, hogy válniuk kell s mint magános lelkeknek távol egymástól élniük. Anna elutazik. Vockerat pedig, aki nem élhet többé nélküle, a vízbe öli magát.

Zacconi még megtoldja vendégszolgáit négy estével. Szerdán a „Nők barátja“-t, 9-én a „Beestelenek“-et, 10-én a „A kísértetek“-et és az „I Barattieri“-t, 11-én pedig a „Gringoire“-t, a „Lélek jogai“-t és a „Don Pietro Carusso“-t játssza.

TUDOMÁNY ÉS IRODALOM.

Az egyetemi tanács ülése. A Királyi Tudomány Egyetem tanácsa a napokban ülést tartott, amelyen különböző ügyeket intézett el. Így a legújabbban felállított művelődéstörténelmi tanszékre első helyen *Békeffy* Remig doktort ajánlotta a vallás és közoktatásügyi miniszternek, egyúttal elhatározta, hogy a hittudományi karon megüresedett bölcsészeti tanszékét ebben az évben nem fogja betölteni. A tanács *Prökle* Vilmos doktornak, aki magyar-török nyelvtant irt, segítséget szavazott meg, továbbá magántanárokká képesítette *Mike* Sándor doktort, Erdély történetéből és *Alexy* György doktort, oláh nyelvből és irodalomból. A tanács ülésén jelentette be a rektor azt is, hogy *Kantz* Gyula doktor, volt egyetemi tanár, az Osztrák Magyarbank kormányzója, 2000 forintos tanulmányi ösztöndíjat létesített.

Az akadémia ülése. Az akadémia második osztálya ma Pauler Gyula elnöklete alatt ülést tartott. Az ülésen két érdekes előadást tartottak: *Schwarz* Gyula bemutatta franciaországi uti jegyzeteit az államtan és kulturpolitika köréből, *Alexander Bernát* pedig felolvasta *Reichard* Zsigmond vendég értekezését a színérzésekről.

FŐVÁROS.

(Megsemmisített mandátumok.) Az igazoló választmány ma délelőtt *Hofbauer* Eleknek az első, *Petz* Károly és *Kreszhaber* Adolfnak a második kerület választmányába történt megválasztását megsemmisítette. Egyik sem fordult elő a névjegyzékben. A virilista bizottsági póttagok közül *Breselmayer* Károly és *Schiller* György egyenlő szavazatot kaptak s az igazoló választmány, sorshuzás utján, Schillernek adta az elsőbbséget.

A főváros költségvetése.

A városháza tanácskozó terme fényben uszott. Kigyultak a ragyogó villamos csillagok, hogy még egyszer utóljára glóriát vessenek a régi képviselő-testület tagjainak homlokára; mert sokan jelentek ott meg, kik többé nem fognak megjelenni, sokan ültek ott, kiknek helyén januárban már mások fognak ülni; sokan sóhajtottak fel a költővel, hogy válni, ah, válni, az fáj.

Mert minden dolognak és így a városatyaságnak is vége szokott lenni; a közbizalom szülte dicsőség is elapad, mint a hold, azzal a különbséggel, hogy amaz nagyon soká, vagy talán sohasem telik meg újra.

Márkus József főpolgármester székelt az Olympuson, jobbján *Halmos* János polgármester, balján *Faller* Ferencz főjegyző ült.

Dr. Vasziljevits János tanácsnok terjesztette elő a tanács valamint a pénzügyi és gazdasági szakbizottságnak a főváros 1898. évi költség-

előirányzatára vonatkozó jelentését; azután előterjesztette a tanácsnak a szakbizottsági jelentésre vonatkozó észrevételét.

Majd felsorolta azokat a részben elintézett, részben elintézetlen ügyeket, a közigazgatás egyes pontjain tervbe vett reformokat, nagyobb szabású közmunkákat, melyek a költségvetéssel kapcsolatban vannak s a melyek a bevétel és kiadás egybevetésénél felmerülő hiányt előidéznek.

A mérleg 16.718,903 forint kiadást és 16.326,110 frt bevételt irányoz elő és így 392.893 forint volna a hiány, ezt azonban a pénzügyi és gazdasági bizottság és ezzel később egyetértve, a tanács is 204.083 forintra redukálta. Tetelesen csökkentették a bérkocsi-pénzt, amely 40.000 forintban lett előirányozva, 10.000 forinttal szállították lejjebb, továbbá az utcák tisztogatására és öntözésére felvett 740.000 forintból 20.000 frtot törültek. A redukcióval kapcsolatban néhány bevételi tételt is emeltek s úgy hozták össze a 188.810 forintot, melylyel a hiányt leszállították.

Mielőtt a tárgyalás érdemébe belementek volna, felszólalt *Kasits* Péter és kijelentette, hogy sem a mostani, sem az új törvényhatósági bizottsági tagoknak joga nincs tárgyalni a költségvetést; mert a régieknek a mandátuma lejárt, az újonnan választottak pedig igazolva nincsenek és miután itt fontos vagyoni jogi kérdésről van szó, indítványozza, hogy a költségvetés vétessék le a napirendről s csak az új és megerősített közgyűlési tagok határozzanak majd annak idején felette.

Dr. Heltai Ferencz a törvényre hivatkozva, bizonyítja, hogy a régiek hatéves mandátuma ez év végeig tart.

Kasits (közbeszól): Ez mandátum meghosszabbítás volna.

Dr. Heltai Ferencz: Szó sincsen róla; mert a mandátum meg nem szűnik, míg az alakuló közgyűlés összehívása nincs; kéri ennél fogva *Kasits* indítványának mellőzését.

Márkus József főpolgármester is egy nézetet volt *Heltaival*.

Kasits Péter azonban úgy véli, hogy *Heltainak* sem lett volna joga szólni; mert régi mandátuma lejárt.

Az elnök elrendeli a szavazást.

Kasits névszerint szavazást kér, de tiz tagja a közgyűlésnek nem kívánta, azt, csupán *Kasits* állott fel, sőt az indítványra történt szavazáskor már ő sem akart felállni, csupán a főpolgármester nógatására emelkedett fel.

Ez incidens után a költségvetéshez általánosságban *Dr. Darvai* Fülöp szólt; kijelentve, hogy a „számok áttörhellenen rengetegébe és a tételek sürű bozótjába“ alig lehet eligazodni; a takarékoságot azonban ajánlja a közgyűlés figyelmébe, miután pedig „az állam és a főváros a terhet erős vállakra rakta“ a főpolgármester iránt érzett bizalomból a költségvetést általánosságban elfogadja.

Kasits Péter ismét szólásra jelentkezett és kifejtette, hogy itt csak érdek- és osztályképviselek vannak, hiányzik az egységes szellem, csak a kerületi rendszer virágzik. A tanácscsal sincs egészen megelégedve; Lyonban, Marseilleben egyszerű munkásokból lesznek polgármesterek és tanácsnokok s azok adósságokat nem csinálnak s ha csinálnak, a közterhek emelése nélkül is kifizetik azt.

Miután itt olyan gazdálkodás folyik, melyből jó nem fakadhat, a költségvetést el nem fogadja.

Dr. Heltai Ferencz előre, bocsátva, hogy ő neki most nem volt szándékában felszólalni, reflektál *Kasits* Péter beszédére.

Tudja, érzi mindenki, hogy ebben a teremben a vitát ellenséges indulattal fogadják s bizonyos körök „tárgyalásellenes indulata“ nyomozó hatást gyakorol a tagokra s elveszi azok kedvét a közügyekben való részvételtől. Csodálatos életerő van ebben a városban, hogy ilyen rendszer mellett is virágozni, fejlődni képes.

A dolog érdemére áttérve, kijelenti, hogy helytelennek tartja, ha a költségvetést nem a tanács, hanem a főszámvevő állítja össze, holott ennek csak az ellenőrzés lenne a kötelessége. Különösen kifogásolja azt, hogy a költségvetésben a közjótékonysági dolgokra kevés összeg van előirányozva s ez az emberbaráti kérdés nagyon el van hanyagolva. Összehasonlítva-e téren a magyar fővárost és Páris, itt összesen 1000, ott pedig 40.000 árvagyermekről gondoskodnak.

Horváth János tanácsos közbeszól: állítottunk szegényházat 1500 emberre.

Dr. Heltai Ferencz: A szegények háza szervezetét nem tartja kielégítőnek; mert az ott levők fele nem szegény, hanem hülye és a tehetősyében lenne helyük; azután így fejezi be szavait: „a szegény-ügygyel igazgatás híjában nem foglalkozhatunk, de erre nincs is alkalma a közgyűlésnek, mert a szegények ide ugyan hiába jönnek panaszaikkal.“

Horváth János tanácsos adatokkal bizonyítja, hogy a főváros igenis áldoz erre a célra és bárki fordult kJrelemmel hozzá — a költségvetés keretén belül — segíyezve lett.

Dr. Vásonyi Vilmos kijelenti, hogy őt nagyon meghatotta a *Heltai* beszéde, de a tömeggyomorron

nem alamizsnadobással, hanem helyesebb és demokratikusabb pénzügyi gazdálkodással lehet segíteni. A költségvetés általánosságban sem fogadta el.

Steiger Gyula kijelenti, hogy nagy figyelmével hallotta Vásonyit, de őt meg nem győzte, *Heltai* sem mutatta meg az orvosszert. Nézete szerint Budapest a világvárosokhoz mérten sokat áldoz közjótékonysági célokra, az egész világot boldogítani még nem sikerült senkinek; több áldozatra pénzünk nincs, de tessék kimondani — aki meri — hogy legyen és akkor emelni kell az adót. (Zugás minden oldalról.) A polgármesternek figyelmébe ajánlja, hogy ne csak a névaláírásokkal töltsze az időt, hanem nézze meg a közmunkákat, a kövezést, ellenőrizze azt és akkor többet használ a fővárosnak.

Weisz Berthold nem mindig tartja helyesnek a külföldi példákat, mi a közjövédelmek 5—6 százalékát adjuk jótékony célra, többet teszünk, mint London, vagy Páris; ajánlja a főváros háztartásában a szigorú takarékoságot.

Rácz Károly és *Csorba* Ferencz rövid hozzászólása után, *Heltai* Ferencz indítványára, a tárgyalás folytatását holnapra halasztották.

VIDÉK.

* (130% pótdad.) Említettük már e helyen, hogy Esztergom város jövő évi költségvetése mily megdöbbentően szomorú képét adja a város zilált anyagi viszonyainak s 80—90 százalék pótdadót helyez kilátásba. A költségvetés, mint levelezőnk írja, keresztülment azóta a tanács és a pénzügyi bizottság retortáján s az eredmény most még vigasztalanabb. Bár a létesítendő, évek óta sürgetett és elkerülhetlenül szükséges nagyobb alkotások közül gimnázium, közkórház, vágóhid, tüzoltótelep) egyet sem vettek a költségvetésbe, toldás-foldásokkal a mégis annyira megnövekedett, hogy immár a fenyegető pótdadó 130—140 %. Az e heti városi közgyűlésen, amelyen az ügyis rendkívül megkésett költségvetést tárgyalni fogják, rendkívül viharos jelenetek várhatók. Mint hallatszik, a többség határozottan amellett fog állást foglalni, hogy a helyi miniszteriumtól a város megmentésére kormánybiztost kérjenek.

Miskolcz képviselői.

Lánczy Leó és *Szemere* Attila országgyűlési képviselők a miskolczi szabadelvű pártnak tegnap este tartott pártvacsoráján — mint nekünk írják — megragadták az alkalmat, hogy választóikait a politikai helyzetről tájékoztassák. A banketten, melyen jelen volt a szabadelvű párt színe-java, köztük *Vay* Elemér főispán, *Tarnay* Gyula alispán, *Soltész-Nagy* Kálmán polgármester, *Lévay* József, *Liechtenstein* József pártelnök felköszöntötte a képviselőket, abbeli örömeinek adva kifejezést, hogy ismételtelen választóik körében üdvözölhetik őket. Erre felszólalt *Lánczy* Leó és miután megköszönte a szívélyes üdvözlő szavakat; folytatta beszédét:

Midőn utóljára szerencsém volt ugyane helyen az akkori politikai helyzetről beszélni, az Ausztriával való viszonyunk rendezése, az ugynevezett kiegyezés dominálta a helyzetet. Ma, kilenc hónap letele után e tekintetben változás nem állott be. A kiegyezés kérdése ma is dominál, sőt még jobban köti le a nemzet és a törvényhozás figyelmét, mint akkor. Nem kívánom önöket az egész kérdés azóta végbement evolúciójának elmondásával fárasztani, hiszen önök a hírlapokból bizonyára bőven vannak e tekintetben informálva. Csak azt kívánom kiemelni most, hogy aminek február hetedikén itt tartott beszédemben az akkori helyzetből kifolyólag csak sejtelenként adtam kifejezést, az megvalósult. Akkor azt mondtam, hogy nem tartom kizártnak, hogy a kiegyezés az idén megkötődött nem lesz, hanem hogy provizóriummal leszünk kénytelenek az ügyet egyelőre elodáznai; és ennek a felfogásomnak az idő teljesen igazat adott. Az osztrák kaotikus viszonyok előidéztek azt, aminek meggyálására 1867. óta valamennyi államférfiaink és egész nemzetünk is törekedtek, hogy az egyik országnak belügyi viszonyai a másik ország belügyi viszonyainak elrendezésére közvetlen befolyást gyakorolnak.

Fájdalom, ez az eset tényleg bekövetkezett, és ime az ország és a kormány most már ama kérdés előtt állanak, hogy milyen állást foglaljanak el azon kérdéskör tekintetében, amelyet az 1867: XII. t.-cz. 68. §-ában körülírt ügyekre vonatkozólag elfogadniok kell; mert utóvégre is Magyarország a szövetséges állam belügyi viszonyából származó következményeket magára nézve nem tarthatná irányadókul a tekintetben, hogy hogyan rendezze saját ügyeit és hogy egyáltalában saját rendes állami funkcióit fejleszthesse. A magyar nemzet, amely teljes szerződésbűséggel megtartotta az Ausztriával való

Közgazdasági szövetséget és kész azt azokon az alapokon megújítani, amelyek a két kormány közt megállapítottak, joggal követelheti, hogy amennyiben a közgazdasági kérdésekre vonatkozólag kiegyezés egyáltalában létesíthető nem volna, hogy azért a saját ügyeit tovább pérennálja, hogy azok fennakadást és hátráltatást ne szenvedjenek, különben megszübbad egész állami életünk és az annyira szükséges reformpolitikánknak kompromittálását vonná maga után. — Ugy amint az olasz egyesítési harc idejében az olasz nép elszántsága abban a kijelentésben nyilatkozott meg, hogy „Italia fara de se”, úgy mi is elmondhatjuk, amennyiben az osztrák államnak belső viszonyai ezt másképpen nem teszik lehetővé, hogy közgazdasági téren a „Hungaria fara da se” elvét hangoztassuk, vagyis magyarán mondva, hogy saját lábunkra fogunk állani és a lehetőségig számolva Magyarország közgazdasági erejével és viszonyaival, függetlenül az 1867. XII. törvényezik alapján oly rendelkezéseket fogunk életbe léptetni, amelyek segélyvel azt a nagy érdekkört biztosíthatjuk, amely az Ausztriával való viszonyainkban foglalhatók.

Nem tagadom, hogy nagyon kecségtetőnek látszik a pillanat arra nézve, hogy az ország gazdasági függetlenítése terén egy lépéssel tovább haladjunk és hogy lehetőleg állandóan éljünk független önrendelkezési jogunkkal mindama kérdésekben, amelyek a kereskedelmi és vámszövetséggel kapcsolatosak. De én azt mondom, hogy ez csak látszólag van így. Az én meggyőződésem az, hogy ennek a függetlenítésnek, amely jogos eszménye lehet minden magyar politikának, minden előfeltétele még nincsen megadva. A nemzet joggal várhatja a kormánytól s a törvényhozástól, hogy ebben a kérdésben nagyon óvatosan, nagyon mértékletességgel és bölcseséggel fog eljárni, mert nem tűrhetők, hogy állami és gazdasági konszolidáczióink alapjai megintatassanak és a nemzet jóléte rázkódásoknak tévessék ki. Elvárhatjuk a kormánytól és a törvényhozástól, hogy a kérdés magaslatára helyezkedve, számolva gazdasági erőnkkel és politikai helyzetünkkel, nem fogják kockázni tenni politikai tekintélyünkkel, állami nagy érdekeinket, de még azon szimpátiákat sem, amelyeket oly nehezen nyertünk meg az európai közvélemény előtt.

E tekintetben, t. választó polgárok, teljes nyugodtan nézhetünk az események elé. Amint a hírlapokból tudjuk, a kormány a holnapi ülésben a törvényhozás elé törvényjavaslatot fog terjeszteni, amely egyelőre az 1867. XII. t. cz.-ben biztosított önrendelkezési jogunk alapján a statusquot mindama kérdésekben fenn fogja tartani, amelyek ugyane törvényezik 68. §-ában mint közös egyetértéssel elintézendő ügyek vannak megjelölve. De én azt hiszem, hogy ezzel az egyszerű meghosszabbítással tényleg a kormány feladatát még nem merítette ki, amely e pillanatban reá háramlik, és ha információim nem csalnak, ez a törvényjavaslat egy nagyon fontos és lényeges intézkedést fog tartalmazni. Ugy vagyok informálva, hogy ebben a törvényjavaslatban a kormány utasítatni fog arra, hogy amennyiben bizonyos időpontra belül Ausztriával a végleges kiegyezés, nem többé provizórium, létrehozható nem lenne, a törvényhozás elé oly javaslatok terjesztendők, amelyek a fentemlített ügyeknek független és önálló rendezését és életbejuttatását biztosítják. Felfogásom szerint ezen utóbbi rendelkezése a beadandó törvényjavaslatnak adja meg közjogi nagyjelentőségét és e tekintetben a holnapi napot bizonyára történelmi jelentőségűvé avatja fel és én azért azt hiszem, hogy azok a híresztelések, amelyek szerint a szélső pártjaink ez ellen a legvégső parlamenti eszközhöz, az obstrukcióhoz nyulnának, legalább is korai. Az obstrukció, a mint tudjuk, nagyon is kétélű fegyver. Olyan puskaféle az, amely elől is, hátul is elszülhet. Ha hátul sül el, ha az obstrukció pártok politikai céljuktól nem érik el, akkor az obstrukció eredménye abban nyilvánul, hogy demoralizálva van a közönség, kimerülve egy párt és tán lejárva egy politikai program és eszme, amely egy nemzet politikai rendszerében bizonyos irányban számottevő tényező. Ha elől sül el a pnska, ha az obstrukciónak teljes sikere van, akkor dekomponálja az államot, lejáratja a parlamentárizmust és nagy sérelmet ejt az alkotmányon, azon a kincsen amelyet a magyar nemzet szentnek és legértékesebb birtokának tart, de legalább az a fájdalmas következménye is lehet, hogy kényszeríti az uralkodó pártokat oly parlamenti rendszabályokat életbejuttatni, amelyek valóban liberális ember előtt politikailag rokonszenvet nem kelthetnek és azért nem akarom hinni, hogy ezen említett híreszteléseknek alapja volna.

Bizom abban, hogy mindama fontos pillanatokban, amidőn a nemzetnek nagy érdekei forognak kockán, szélső pártjaink nem fogják nélkülözni nemzetünk ama nagy jellemvonását, hogy nagy pillanatokban mindig tudunk összetartani és a nemzet érdekeit minden pártterdek felül helyezni.

Ebben bizva és látva, hogy ez az önök hozzájárulásával tállkozik, Miskolcs város polgáira

emelem poharamat. (Hosszantartó zajos tetszés és éljenzés.)

Ezek után Szemere Atila emelt szót és nagyon szép beszédben fejtegette azt a nagy horderejű és fontos fejlődést, amely a dinasztia és a nemzet között való viszonyban beállott és lelkes szavakban dicsőítette a királyt és a dinasztit.

Még számos felköszöntőt mondottak, és a társaság, lelkes hangulatban, még sokáig maradt együtt.

TÖRVÉNYKEZÉS.

— Színházi bankóták. Megirtuk a napokban, hogy a rendőrség a Kunosi-nyomdában lefoglalta a népszínház és nemzeti színház számára készített bankókat s ezzel egyidejűleg kihágás miatt pörbe fogták a bankók készítőit: *Kunosi Frigyes*t, *Kunosi Vilmost* és *Kéméndy Jenőt*, az operaház szcenikai felügyelőjét. Ma tartották meg ebben az ügyben a tárgyalást *Kürti József* aljárásbíró előtt.

Kunossiek azzal védekeztek, hogy ők a játékpénz készítésével nem követtek el büntetendő cselekményt, mert hiszen ily játékpénzek készítése a külföldi színházaknál is szokásban van.

Ugyanezt vallja *Kéméndy Jenő* is, aki hozzá fűzi, hogy ha a játékpénzek használata kihágás, úgy kihágás az is, hogy a színészek *koronát*, *egyenruhát* és sok más ilyen dolgot viselnek a színpadon.

A járásbíró az azonban megállapította a kihágást, s *Kunosi Vilmost* és *Frigyest* egyenkint 10—10 forint, — *Kéméndy Jenőt* pedig 5 forint *pénzbüntetésre* ítélte.

A dob-utczai rablógyilkosság.

— Hradil Alfonz a törvény előtt.

Tegnap Fuchs és Hegyi, ma Hradil. Amazok megtörve állottak bírálk előtt, s borzalmas tettök ellenére is, képesek voltak bizonyos szánalmat kelteni maguk iránt, emez a bűnbánás legkisebb jelét sem mutatja, és csak undort és iszonyatot kelt.

Hradil, Alfonz tipusa a megrögzött gonosztervöknek. Szinte el sem képzelhetjük őt a darócruha nélkül. Arcvonásaiból kéri a durvaság, szeméből a vadság, hangjából a cinizmus. Mosolyogni tud akkor, mikor az általa meggyilkolt asszony gyermekeit kihallgatják, és amikor az elnöklő bíró ismereteli a gyilkosság részleteit, közönyösen végig tud nézni a hallgatóságon, mintha ismerősöket keresne.

Konokul tagad, noha a kétséget nem tűrő bizonyítékok egész halmazát tárják eléje. A kereszt-kérdésekre nem jön zavarba, szemtelenül vállat vonogatja ha sarokba szorítják, s midőn arra figyelmeztetik, hogy majd meghazudtolják a tanuk, azzal felel az elnöknek, hogy:

— Instálom alásan, tekintetes királyi törvényszék, egy forintért száz hamis tanut is ide állítok.

Védője figyelmezteti, hogy az ő feladatát is nagyon megnehezíti, ha kétségtelenül beigazolt tényeket tagad, mire ő egykedvűen vállat von, mintha azt akarná mondani:

— Én tagadok utolsó lehelletemig. Bizonyítson az ügyész ur!

Az ügyész pedig bizonyít mindent. Hogy ő volt az, aki meggyilkolta és kirabolta *Koch József* kőműves feleségét; sőt azt is bizonyítani tudja (noha nem függ össze ezzel a bűnperrel), hogy ő gyilkolta meg *Bécsben Szlavik Máriát* is.

Magának a *premeditáczió*nak, az előre megfontolt szándéknak a bizonyítása egy kis nehézségbe ütközik ugyan, mert Hradil azzal a háltávalütötte le *Koch Józsefnét*, amely ott a konyhában keze-ügyébe akadt és mert nyitott ajtónál, nappal követte el a bestiális cselekményt, de úgy látszik a vádhatóság ezt a nehézséget is legyőzi. Tanuk igazolják, hogy Hradil a tett elkövetése előtt többször járt a meggyilkoltnál, hogy kiismerje a helyzetet s így tudnia kellett, hogy az a balta állandóan ott volt a fás-kosárban.

Égyébíránt Hradil letartóztatása idején a csendőrök előtt, valamint a rendőrségnél és a vizsgálóbíró előtt beismerte a gyilkosságot, sőt még az őt megfigyelő orvosszakértőknek is részletesen elbeszélte azt s a beismerés a tényekkel mindenben egyezik. Tagadásával tehát csak a maga helyzetét

nehézíti meg, mert a beismerés visszavonását elfogadhatóan megokolni egyáltalán nem tudja. Valami *Barna István* nevű czimborájára fogja a gyilkosságot, csakhogy ez a *Barna István* nem létező személy.

Az ítélő tanácsban *Haupt Albert* bíró elnököl. A vádhatóságot dr. *Böhm Alajos* királyi ügyész képviseli, a vádlott védője dr. *Rott Mihály*.

A vádhatározat felolvasása után *Hradil* Alfonzot hallgatták ki. Elmondja, hogy *Morvaország*-ból való, 23 esztendő, napszamos. Az elnök megjegyzi, hogy a vádlott *Hrabál Ferencz* álnév alatt tartózkodott Budapesten, s jöllehet huszonhárom éves, még nem állott a sorozó bizottság előtt.

Az elnök: Gyilkossággal és [rablással] van vádolva. Bűnösnek érzi-e magát?

A vádlott: Nem.

Az elnök: Ha volt bátorsága elkövetni a tettet, legyen bátorsága azt meg is vallani. *Ez lesz az egyetlen enyhítő körülmény maga mellett.*

A vádlott: De mikor ártatlan vagyok.

Az elnök: A rendőrség előtt beismerte.

A vádlott: Tudom is én, hogy mit vettek jegyzőkönyvbe!

Az elnök: Maga gyilkolta meg január ötödikén *Koch Józsefnét*.

A vádlott: Én nem gyilkoltam meg senkit.

Az elnök: Lásza, lásza. Pedig négy ízben is beismerte a gyilkosságot. Először *Máramaros-Szigeten* a csendőrök előtt.

— Ott muszáj volt beismerni, mert bántottak.

— Hát az odaváló ügyészségnél?

— Ott nem vallottam semmit.

— De igenis bevallotta. Azt mondta, hogy „a vádbeli cselekményt én követtem el.”

— Kérem alásan, én ott nem beszéltem semmit.

— Hát a budapesti rendőrségnél?

— Ott azt mondták, hogy nem lesz baj, csak mondjam, hogy én követtem el.

— Itt van a jegyzőkönyv. Ezt maga írta alá?

— Ez, kérem, csak papír.

— Igaz, hogy papír, de okmány.

— Most következett a vizsgálóbíró előtt tett vallomása. Ott beismerte szintén, hogy ön a gyilkos.

— Beismertem, mert félttem, hogy vasra vernek.

Az elnök fölolvastatja a rendőrségnél fölvevett jegyzőkönyvet.

— No, mit szól ehhez? Egész részletességgel ismerte be a rendőrségnél a gyilkosságot.

— Kérem, honnét jött az a papír?

— Az a rendőrségtől jött.

— Tessék nekem ide hozni azt a rendőrt, aki hallotta, hogy én beismertem volna a gyilkosságot. Én nem mondtam a rendőrségnél semmit.

Fölolvassák a csendőrség s a máramarosi ügyészség jegyzőkönyvét.

Az elnök: Honnét vette volna az ügyészség s a csendőrség az adatokat, ha nem maga mondotta volna el?

A vádlott: Mondtam már, kérem, hogy ott muszáj volt vallani.

— Az sem való, hogy szóváltás közben ölte meg *Kochné*t, a mikor vissza akarta adni a foglalót?

— Nem igaz.

— Lásza, mindent úgy találtak a helyszínén, a hogy maga bevallotta. Azt mondia egyebek közt, hogy mikor ráütött az asszonyra, nem esett össze, hanem egy székre rogyott. Tényleg egy székem ülve találták. Hol vette volna a vizsgálóbíró ezt az adatot, ha nem magától hallotta volna?

— Kérem, azt lehet kigondolni.

— Aztán beismerte, hogy szeretőjének, *Mustár Évának* egy medaillont s egy lánczot adott. Igaz ez?

— Igaz.

— Mivel magyarázza most már meg azt, hogy a vallomását visszavonja?

— Azért, mert nem igaz.

— Hogy került maga a *Kochné* lakására?

— Kérem, *Bocskóéknál* egy *Barna István* nevű legénynyel laktam. Az küldött oda, hogy nézzem meg, meg van-e még a kofferje, melyet zálogba ott hagyott.

— Hogy került oda másodszer?

— Akkor szobát akartam bérelni.

A vádlott ezután hosszú mesét mond el, melynek az a veleje, hogy ő a *Kochné*től elrabolt órát s a gyűrűt *Barna* barátjától kapta.

Az elnök: A mit maga *Barnáról* beszél, az mind mese. Miért nem említette ezt mindjárt a csendőrségnél?

A vádlott: Mert ott mindjárt ígértek pofont.

— Azonkívül itt van a rendőrség jelentése, hogy *Barna* nevű ember nem lakott *Bocskóéknál*.

— De bizony lakott.

— Maga azt mondja, hogy *Barnától* egy órát s

négy gyűrűt kapott. Láska, a vizsgálat kiderítette, hogy magánál többet találtak.

— Az nem igaz.

Az elnök felmutatja a vádlottnak a Koch-nétól elrabolt négy gyűrűt. A vádlott ezek közül kettőt nem akar fölismereni.

— Pedig ezek is magánál voltak, felelte az elnök. Itt vannak a tanuk, akik majd a szemébe mondják, hogy ezeket a gyűrűket maga adta al!

— Egy forintért száz tanut is hozok, szólta a sarokba szorított vádlott.

Az elnök: Találtak azonban magánál egy kabátot is, melyet szintén Kochnéól rabolt.

A vádlott: Ki látta azt?

Az elnök: A tanuk, a kik majd ezt is a szemébe mondják. Hová ment a gyilkosság után?

— Haza mentem.

Agorasztó bíró: Bécsen keresztül utazott?

A vádlott: Igen.

Az elnök: Maga Bécsben Szlavik Máriaéhoz ment lakást bérelni és az asszonyt éjjel meg akarta ölni. Igaz ez?

A vádlott: Nem igaz.

Az elnök: Pedig azt is beismerte. Különben azért a bécsi törvényszéknek fog felelni.

Eztuán a tanukat hallgatták ki.

Lindwurm József és Richter Borbála jöttek rá először a gyilkosságra.

Koch Gonovéva, a meggyilkolt asszony leánya, egy alkalommal, mikor a munkából hazatért, ott találta a lakásukon Hradil Alfonzot. Azt mondta, hogy kvártélyt akar bérelni. Ez karácsony előtt néhány nappal történt. Később megint eljött s amint a tanu az édes anyjától hallotta, majdnem három óra hosszáig ott maradt.

— En nagyon félttem tőle, mondja a tanu, mert rossz sejtelmeim voltak.

Az elnök: Január ötödikén otthon volt maga, a mikor Hradil eljött?

— Nem voltam otthon. A gyárból hívtak haza, a mikor a gyilkosságot észrevettük.

— Adtak volna ennek az embernek lakást?

— Szívesen. Az édes anyám még nagyon megörült, hogy akadt egy ember, a ki kiveszi a lakást.

— Lakott önöknél valaha egy Barna István nevű ember?

— Soha.

— Volt önöknél valami gazdátlan koffer?

— Nem volt.

A tanu mindezeket a dolgokat szemébe mondja a vádlottnak.

Koch József tanu a felmutatott ékszerekben felismeri az ő és a felesége tulajdonát.

Lindwurm Nándor tanu egyik lakója volt Kochnénak.

Az elnök: Látta ott a vádlottat?

A tanu: Láttam azt a bitangot!

Az elnök: Ne sértgesse a vádlottat. Részeg volt akkor Hradil?

A tanu: Dehogyan volt!

A vádlott: Tudja is maga! Részeg voltam biz én.

Neumann Margit és Veilkopf János tanuk azt állítják, hogy a Hradilnál talált ékszerek a Koch házaspáréi voltak.

Nakovics Julia, Szmetána Jánosné, Orbán Ignác és Békefi Jakab tanuk szintén az ékszerek dolgában adnak felvilágosítást. Egy részét Nakovics Juliának ajándékozta Hradil, a másik részét el akarta adni. Mindnyájan megismerik Hradilban azt az embert, aki az ékszereket nekik eladásra kínálta.

Felolvasták ezután az orvosszakértők véleményét, amely szerint Kochné a baltautétek okozta sebekben halt meg.

Moravcsik Ernő és dr. Ajtay Sándor szakértők előadják, hogy Hradil a megfigyelés közben elöttük is beismerte a gyilkosságot.

Rott Mihály védő kérdésére megjegyzi dr. Moravcsik, hogy csak a megfigyelés után olvasta el a bűnügyi iratokat.

A délutáni tárgyaláson folytatták a tanuk kihallgatását. Mindnyájan megerősítik a már korábban kihallgatott tanuk vallomását, hogy Hradil Alfonz volt a gyilkosság után a most bűnjelként őrzött ékszerek s hogy a gyilkosság után a Koch József téli kabátját látta Hradil Alfonzon, aki azt magára öltve, ment el a gyilkosság helyéről.

Bocskó Istvánné vallja, hogy midőn leánya az újságban Hradil előtt olvasta a gyilkosságról szóló tudósítást, azt mondta Hradilnak:

— Ejnye, milyen rossz emberek vannak a világon! Ekkor a vádlott, nagy csodálkozására, így felelt:

— Ha magának lesz pénze, maga is úgy jár! Bocskóné határozottan állítja, hogy Hradilnak a gyilkosság előtt sohasem volt aranyórája.

Lusták Éva tanu vallja, hogy Hradil Alfonz az elrabolt ékszerekből neki egy gyűrűt ajándékozott.

A végtárgyalást holnap a perbeszédekkel folytatják. Valószínű, hogy holnap már kihirdetik az ítéletet is.

ÜZENETEK A KÖZÖNSÉGNEK.

M. K. (Balassa-Gyarmat.) A Bésán-féle ösztöndíjat a főpolgármester utalványozza s az állampénztár fizeti ki.

NYILTTÉR.

A salgó-tarjáni köszönbánya részvény-társulat igazgatósága mély megilletődéssel jelenti, hogy

Gerber Frigyes ur

salgó-tarjáni bányai igazgató, a Ferencz József-rend lovagja stb.

A munka és a társulat érdekeinek szentelt élete delén szívvelhűdés következtében, tegnap Salgó-Tarjában hirtelen elhunyt.

Hült tetemeit f. hó 7-én este 5 órakor fogjuk örök nyugalomra kísélni.

Emlékét hiven fogjuk megőrizni.

Budapesten, 1897. december hó 6.

KÖZGAZDASÁG.

Az állampénztári kimutatás.

Ma tette közzé a pénzügyminiszter a szokásos kimutatást a magyar koronához tartozó állami pénztáraknál előfordult brutto bevételekről és brutto kiadásokról az 1897. július 1-től szeptember 30-ig terjedő időszakban vagyis az esztendő harmadik negyedében.

A kimutatás szerint az év harmadik negyede minden várakozás ellenére igen kedvező volt, mert míg tavaly a harmadik évnegyedben 130.73 millió bevétellel szemben 133.11 millió kiadás mutatkozott, ezidén a bevételek 136.04 millióra, a kiadások pedig 132.94 millióra rúgnak s így az évnegyed kezelési mérlege 10.46 millióval kedvezőbb.

Azt kellett hinni, hogy a notóriusan rossz termés miatt már a harmadik évnegyedben is mutatkozni fog az állami bevételekben a visszaesés, ennek azonban a kimutatásban semmi nyoma, mert még az egyenes adóknál is 31.91 millió forint bevételnél csak csekély 3866 forintnyi keveslet jelentkezik a múlt évhez képest, míg a többi adónemek bevételei határozottan emelkedtek. A fogyasztási adók, amelyek ez év második negyedében némi hanyatlást mutattak, a harmadik negyedben már többet szolgáltattak, még pedig több mint fél millió frttal. Ez kétségkívül örvendetes jelenség, mely arra vall, hogy a népesség fogyasztó képességének csökkenése az elmúlt évnegyedben csak muló jelenség volt és abból általános következtetés le nem vonható. Többet szolgáltattak ezenkívül a helyeg- és jogilletékek 433.600 frttal, a sójövődék 143.024 frttal, a fémkohászat 380.595 frttal, a pénzverés és fémbevéltás 4.507.038 frttal, a posta és távirat 450.122 frttal, az állami erdők 165.035 frttal. Ellenben kisebb bevételi összegekkel szerepelnek a kimutatásban a dohányjövődék, ami azonban tisztán az egyes évnegyedek kezelési ingadozásainak tudható be, továbbá a lotto jövődék és a vasművek, amit ellensúlyoz a kisebb kiadás. Az államvasutaknál mutatkozó 909.300 forintnyi bevételi visszamaradás főleg annak tulajdonítható, hogy tavaly, az ezredéves kiállítás alkalmából, a személyszállítási bevétel jóval nagyobb volt. De itt már a rossz termés hatása is észlelhető a terménykivétel megcsappanásában.

A kiadásoknál 1.11 millió emelkedés mutatkozik a dohányjövődéknél egy új dohánygyár felállítása, különösen pedig külföldi dohánynak és készgyártmányoknak nagyobb mennyiségben való beszerzése miatt. A posta és

távirat 773.252 frtnyi kiadási többlete a telefontörvényi vállalat átvételében találja főleg indokát.

Egymás mellé állítva az idei esztendő első háromnegyedének kimutatásait, a következő összeállítást nyerjük:

Év	Negyed	Bevétel	Tavalyhoz képest	Kiadás	Tavalyhoz képest
1897.	I.	112.895,194	+ 5.597,312	184.256,320	+ 881,105
1897.	II.	115.651,988	+ 8.231,186	116.400,406	+ 646,108
1897.	III.	136.739,567	+ 5.300,735	182.948,318	+ 5.163,914
		365.286,644	+ 14.059,233	563.605,044	+ 3.691,127

Kitetszik ebből, hogy az 1897. év első háromnegyedének kezelési mérlege 17.99 millióval kedvezőbb a tavalyinál, míg az idei első félévben az államháztartás kezelési mérlege csak 7.53 millióval volt kedvezőbb a tavalyinál. Még ha tehát az utolsó évnegyedben a bevételek tetemesen csökkennének is, az 1897. év kezelési mérlege kedvezőtlenül már aligha fog zárulni.

Közgazdasági táviratok.

Berlin, december 6. Az irányzat a tengerészeti javaslat bizonytalan sorsára való tekintettel gyenge volt. Osztrák hitelrészvény 222.75, Disconto társaság 157.12, Deutsche bank 158.60, Drezdai bank 173.90, Handelsgesellschaft 149.90, Nationalbank 143.75, Osztrák-magyar államvasutak 34.60, Bushtiehradi 205.50, Svájci központi vasut 136.70, Olasz déli vasut 99.50, Olasz közép-tengeri vasut 99.80, Török sorsjegye 114.40, Mexikói kölcsön 96.40, Laurakohó 176.12, Dortmundi 95.75, Bochumi 201.10, Gelsenkircheni 187.—, Harpeni 188.12, Hibernia 203.12, Trust 176.90, Magánkamatláb 4⁵/₈%.

Páris, december 6. A tőzsde szilárdan indult, de utóbb elgyengült a török értékek ár-csökkenése miatt. 3⁰/₈-os francia járadék 103.87, 3⁰/₈-os törlesztéses járadék 102.55, 3¹/₈% járadék 106.85, Francia bank 3770, Crédit Foncier 657, Szuezi csatorna részvény 3275, Egyiptomi kölcsön 516.—, Spanyol külföldi kölcsön 61³/₈, Magyar aranyjádék 104⁷/₈, Olasz járadék 96.15, Orosz kölcsön 102.70, Új orosz konzol 94.60, Portugál kölcsön 20⁰/₈, Ottománbank 572.50, Osztrák Länderbank 485.50, Osztr.-magyar államvasut 728, Déli vasut, 188.—, Rio Tinto 628.50.

New-York, december 6. (C. T. B.)

	decz. 6. cents	decz. 4. cents
Buza decemberre	95 ³ / ₈	96
" januárra	95 ⁵ / ₈	96
" májusra	91 ⁷ / ₈	92 ¹ / ₄
Tengeri májusra	33 ¹ / ₂	33 ³ / ₈

Chicago, december 6. (C. T. B.)

	decz. 6. cents	decz. 4. cents
Buza májusra	88 ⁷ / ₈	89 ¹ / ₂
Tengeri májusra	28 ¹ / ₂	28 ¹ / ₂

Mezőgazdaság.

Az olcsó marhasó. Az 1897. évi I. törvényzikk értelmében áruba bocsátott olcsó marhasó természetesen visszahat a teljes áron való belföldi sóeladásra. Kifejezésre jut ez a költségvetésben is, ahol a teljes áron való sóeladásból 1898-ra 807.875 forinttal kevesebb irányoztatik elő. A mérsékelt áru marhasóból egyébiránt f. évi február 1-től július végéig 35,222 métermázsát adott el a kincstár.

Gazdasági munkáviszonyok. A csongrádmezei gazdasági egyesület már régebben bizottságilag tárgyalta Illés Jenő megyei nagybérlőnek a gazdasági munkáviszonyokra vonatkozó indítványát. Ebben az ügyben tegnap Szentesen értekezlet volt, amely azonban határozatot nem hozott, mivel maga az indítványozó kijelentette, hogy a földmivelésügyi miniszter által előterjesztett törvényjavaslat az indítvány tárgyalását fölöslegessé teszi. Az értekezleten Vadnay Andor főispán is jelen volt.

Ipar és kereskedelem.

Union Gőzgőgyár részv. társ. E társaság ma tartotta Bécsben rendkívüli közgyűlést, amelyen elfogadták az igazgatóságnak a Hazai bankrészvény-társaság vezetése alatt álló konzorciummal kötött és általunk ismertettét egyezményét. Ennek megfelelően módosították az alapszabályokat is. Az igazgatóságba beválasztották Andrássy Géza grófot, aki a reorganizálandó társaságnak elnökevé van designálva.

Hivatalos jegyzések roszban.

Ó vagy új	faj	hektoliterenkinti suly kilogrammban		100 kilogramm készpénz ára	
		frtól	frtig	frtól	frtig
új	elsőrendű	—	—	8.55	8.65
új	másodrendű	—	—	8.50	8.55

Raktárállomány roszban: a fővárosi közraktárakban 56.000 métermázsa; a nyugati pályaudvaron 18.036 métermázsa. A bécsi városi közraktárban 25953 métermázsa rozs van beraktározva, szemben a múlt évi 30830 métermázssal.

Határidő-üzlet roszban. Mindössze vagy 2000 métermázsa tavaszi rozs került forgalomba. Az őszi határidő üzletben nagyon későn indult az idén az üzlet.

Előfordult kötések roszban.

Határidő	Délleti és déli tőzsde			Délutáni tőzsde		
	Kezdet	forgalom	zárlat	kezdet	forgalom	zárlat
márczius	8.70	8.71	8.72	8.72	8.73	8.72
szeptember	—	—	—	—	—	—

Hivatalos határidőjegyzések roszban.

Határidő	Déli tőzsde zárlata				Leszámoló árfolyamok
	decz. 6-án		december 5-ön		
	penz	áru	penz	áru	
márczius	8.70	8.72	8.70	8.72	
szeptember	—	—	—	—	

Takarmányfélék.

Készárú-üzlet takarmányfélékben. Változatlan árak mellett bonyolódott le ma a forgalom zabban, árpaiban és tengeriben, sőt utóbbi cikkekben nagyon is érezhető volt a kereslet megcsappanása.

Előfordult eladások takarmányfélékben.

Mennyiség mázsában	Ó vagy új	faj	minőség	Átlagosi hely	ár, nettó száz kilogramm kint.	készp. vagy s.óra
100	új	zab	—	Budapest	6.15	kézp.
150	—	—	—	—	6.32 ^{1/2}	—
100	—	—	—	—	6.30	—
100	—	—	—	—	6.20	—
300	—	árpa	elsőrendű	Kőbánya	6.60	—
100	—	—	—	Martfű	6.60	—
100	új	tengeri	elsőrendű	Budapest	5.30	—
300	—	—	—	Zsombolya	4.80	—
500	—	—	—	Kisújszállás	4.80	—
—	—	—	—	Predeal	4.15	—

Hivatalos jegyzések takarmányfélékben.

Áru	Ó vagy új	Faj	Hektoliterenkinti suly kg.-ban		100 kg. készp.	
			frtól	frtig	frtól	frtig
Árpa	új	takarmány	60-62	5.80	6.15	
	—	ősebtől való	62-64	6.80	7.10	
	—	sűrűsödött	64-66	7.50	7.80	
Zab	—	—	63-64	6.40	6.70	
Tengeri	—	bánsági	—	4.85	5.05	
	—	másnemű	—	4.80	4.95	

Raktárállomány takarmányfélékben: A közraktárakban 84.300 métermázsa árpa, 16.400 métermázsa zab, 126.800 métermázsa tengeri. A Silesban 2000 métermázsa zab, 23.100 métermázsa tengeri, a nyugati pályaudvarban 2550 métermázsa árpa és 761 métermázsa zab.

A bécsi városi közraktárakban be van raktározva 74.525 métermázsa árpa, 106.752 métermázsa zab és 53.443 métermázsa tengeri, szemben a múlt évi 90.476 métermázsa árpával, 42.822 métermázsa zabbal és 61.131 métermázsa tengerivel.

Határidő-üzlet takarmányfélékben: Csúpan májusi tengeriben volt meglehetősen forgalom szilárd irányzat mellett.

Előfordult kötések takarmányfélékben.

Áru	Határidő	Délleti és déli tőzsde			Délutáni tőzsde		
		kezdet	forgalom	zárlat	kezdet	forgalom	zárlat
Tengeri	május	5.50	5.49-50-51	5.58	5.52	5.53-54	5.53
Zab	decz.	5.24	52-53-54	—	—	—	5.28
	márcz.	6.44	6.45	6.46	6.45	—	6.45
	szept.	—	—	—	—	—	—

Hivatalos határidőjegyzések takarmányfélékben.

Áru	határidő	déli tőzsde zárlata				leszámoló árfolyamok
		decz. 6-án		decz. 4-én		
		penz	áru	penz	áru	
Tengeri	május-jun.	5.52	5.40	5.50	5.52	—
Zab	december	5.30	5.30	5.25	5.30	5.20
	márczius	6.45	6.47	6.48	6.50	—
	szeptember	—	—	—	—	—

Gabona- és lisztforgalom.

A m. kir. közp. statisztikai hivatal az 1897. évi december hó 8-án este 6 óráig december 5-én este 8 óráig Budapestre vasúton és hajón érkezett s innen elszállított gabonaküldeményekről és a budapesti fővármihatalnál előjegyzett gabona- és lisztmennyiségekről a következő kimutatást tesz közzé:

Az áru megnevezése	Erkezeti			Elszállított		
	vasúton	hajón	együtt	vasúton	hajón	együtt
	m é t e r m á z s a					
	helyi forgalomban					
Buza	8715	6899	15614	—	—	1844
rozs	1975	331	2306	100	—	100
árpa	4648	—	4648	400	—	400
zab	910	439	1349	—	—	1167
tengeri	690	898	1588	1080	1167	2247
Összesen	16917	8167	25084	1680	2317	4997

a fővármihatalnál előjegyzett:

Az áru megnevezése	Visszakivétel czéllából való behozatalra előj. mennyiség méterm.	Az áru megnevezése	A visszakivételre előjegyzett mennyiség méterm.
buza	1468	buzaliszt	2106
rozs	—	rozsliszt	—
árpa	—	árpaliszt	—
Összesen	1468	Összesen	2106

BUDAPESTI ÉRTÉKTŐZSDE.

Budapest, december 6.

A politikai helyzet a nap folyamában nem igen változott; de azért a vezető értékek árfolyamai 2 1/2 forint összegében föl s alá hullámoztak, aszerint, amint az osztrák politikai küzdterről a kedvezőbb vagy lehangolabb hírelek érkeztek. Eleinte várakozó állásba helyezkedett a tőzsde; délből azonban, midőn Bécsből jelezték, hogy a kabinetnek a többség megalkotását czélzó fáradozásai több sikerrel kecsegtetnek, az árfolyamok tetemesen fölebb mentek. E hirt megerősít látszék még az a körülmény is, hogy Bánffy miniszterelnök az önálló rendelkezésről szóló provizoriális törvényjavaslatot egy óráig be nem nyújtotta. A délután folyamában azonban megtudták, hogy a nevezett törvényjavaslat betervezése a képviselőház ülésének végén mégis megtörtént. Ez aztán ismét ellenyhitotta a tőzsdét. Szilárdak voltak az egész nap folyamában a közutiatik, mert sokan cserélik villamosaik a közutiatik ellen, mert emez értékben kedvezőbb kamatozást vélnek elérhetni. Ez a körülmény magyarázza egy szersmind a villamosoknak az utóbbi napokban tapasztalt feltűnő lanygulását. Egyebekben az üzlet korlátolt volt.

Az előtőzsdén: Jelzálogbank 279.—279.50, Osztr. hitelrészvény 355.30—355.80. Osztr.-magyar államvasutak 337.—338.25. Közuti vaspálya 389.—391.—. Villamos vasut 280.50—283.—. Rimamurányi 248.25—248.50. frton köttetett.

Délletől 11 óra 25 perczkor zárulnak: Osztrák hitelrészvény 356.10. Magyar hitelrészvény 388.25. Aranyjárdék 122.15. Koronajárdék 108.—. Leszámítoló bank 252.—. Jelzálogbank 279.75. Rimamurányi 248.—. Osztr.-magyar államv. 388.—. Ipar és kereskedelmi bank 101.25. Déli vasut 79.—. Villamos vasut 282.50. Közuti vasut 392.—.

A délitőzsdén előfordult kötések: Kereskedelmi bank 1433, ált. közszénbánya 119—120, keramiai gyár 154—155, salgó-tarjáni közszénbánya 605—606, budapesti villamossági társaság 142.—, magyar villamossági társaság 143, közuti vaspálya 390—392, villamos vasut 283.50—281.25. Magyar hitelrészvény 388.75—389.25, ipar- és kereskedelmi bank 101, rimamurányi 248—248.50, osztrák hitelrészvény 355.60—357.—, osztr.-magyar államvasut 338.—338.75. frton köttetett.

Díjbiztosítások: Osztrák hitelrészvényekben holnapra 2.—2.50 frt; 8 napra 5.50—6.— frt; december utójára 8.—9.— frt.

Délutáni 1 óra 30 perczkor zárulnak:

	decz. 6.	decz. 4.
Magyar aranyjárdék	122.25	122.25
Magyar koronajárdék	100.15	100.15
Magyar hitelrészvény	389.—	389.—
Magyar ipar és keresk. bank	101.—	101.50
Magyar jelzálogbank	280.—	280.—
Magyar leszámítoló bank	252.—	252.—
Rimamurányi vasut	248.—	250.—
Osztrák hitelrészvény	356.80	357.—
Déli vasut	79.50	79.50
Osztr.-magyar államvasut	338.50	339.50
Közuti vaspálya	391.50	389.25
Villamos vasut	282.—	284.25

Az utótőzsdén jegyzetelt: Osztrák hitelrészvény 356.80—355.80, Magyar hitelrészvény 388.75—388.50. Osztr.-magyar államvasut 338.75—388.50 közuti vaspálya 390.50 frton köttetett.

Délután 4 órakor zárulnak:]

	decz. 6.	decz. 4.
Osztrák hitelrészvény	356.80	356.50
Magyar hitelrészvény	388.50	388.—
Osztrák-magy. államvasut	338.50	339.25
Leszámítoló bank	252.—	252.—
Jelzálogbank	280.—	280.50
Rimamurányi vasut	240.25	250.—
Közuti vaspálya	390.50	384.—
Villamos vasut	282.50	284.—
Ipar és keresk. bank	101.50	101.50
Déli vasut	79.—	79.50

TERMÉNY- ÉS ARUTŐZSDEK.

Budapest, december 6. **Zsiradéküzletben** a forgalom gyenge volt az árak nem változtak. A **szilvaüzletben** az árak lanyha irányzat mellett szintén változatlanok maradtak.

Hivatalos jegyzések.

Faj	Ar 100 kilogrammban	Penz	
		frt	frt
Díjazás			
ingyen hordó		53.—	33.50
budapesti vidéki		—	—
magyar la légerszártított vidéki városi légerszártított, 4 darabos		48.50	50.—
3		50.50	51.—
füstölt		55.—	56.—
Szalonna			
boszniai, 1895. évi usance-minőség		—	—
120 darabos		17.—	17.50
100		19.—	19.50
Zsákkal együtt		21.—	21.50
göngyöltyű tisztított helyett		15.50	16.—
szérbial, usance-minőség		17.50	18.—
100 darabos		20.—	20.50
85		—	—
boszniai, usance-min.		—	—
120 darabos		—	—
100		—	—
Határidőre		—	—
Minőség		—	—
szérbial, usance-min.		—	—
100 darabos		—	—
85		—	—
Szilva			
Kész áru		19.50	20.—
ingyen hordó		17.50	18.—
Szilva			
Határidőre			
ingyen hordó		—	—
szlavóniai 1896		—	—
szérbial 1896		—	—
lucerna magyar, 1896		48.—	52.—
vörös aprószemű 1896		38.—	31.—
vörös középszemű 1896		82.—	85.—
vörös nagyszemű 1896		85.—	40.—

Budapesti vásárosarnok.

Budapest, decz. 6. A mai vásár irányzata nagyban forgalomban és az egyes cikkeknel a következő volt: **Husnál** forgalom csendes, árak emelkedtek. — **Baromfinál** lanyha, árak szilárdak. — **Halban** csendes, árak szilárdak. — **Tej és tejtermékeknel** élénk. — **Tojásnál** csendes, árak estek. — **Zöldségnél** lanyha. — **Gyümölnél** csendes. — **Fűszereknél** csendes. — Időjárás derült, hideg. A központi vásárosarnokban nagyban eladott élelmi cikkek hivatalos árjegyzése a következő: **Hus.** Marhahus hátulja I. 46—60 frt, II. 40—58 frt. Birkahus hátulja I. 30—38 frt, II. 23—36 frt. Borjúhús hátulja I. 60—68 frt, II. 56—66 frt. Sertéshús elsőrendű 52—52 frt, vidéki 46—52 frt. (Minden 100 kilonkint). Sertésszir hordóval 54.5—54.5 frt (100 kilonkint). — **Baromfi (élő).** Tyúk 1 pár 80.—1.— frt. Csirke 1 pár 0.60—0.70 frt. Lud hizott kilonkint 0.40—0.50 frt. — **Különfélék.** Tojás 1 láda (1440 db) 42.5—43.0 frt. Sárgarépa 100 kötés 2—4.00 frt. Petrezselem 100 kötés 3.00—5.00 frt. Lencse m. 100 kiló 14—18 frt. Bab nagy 100 kiló 6—14 frt. Paprika I. 100 kiló 35—52 frt, II. 18—30 frt. Vaj közöns. kilonkint 70—80 frt. Vaj téa kilonkint 1.10—1.40 frt. Burgonya róza 100 kiló 2.00—2.50 frt. Burgonya sárga 100 kiló 2.30—3.20 frt. — **Halak.** Harcsa (élő) 0.50—1.20 frt 1 kiló. Csuka (élő) 0.40—1.— frt 1 kiló. Ponty dunai 0.30—0.65 frt.

Szesz.

Budapest, decz. 6. Az irányzat nyugodt. Mai jegyzések: **Finomított szesz** nagyban 55.75—56.25 frt, kicsinyben 56.50—56.75 frt. **Élesztő-szesz** nagyban 55.75—56.— frt, kicsinyben 56.50—56.75 frt. **Nyersszesz adózva** nagyban 54.75—55.25 frt, kicsinyben 55.50—55.75 frt. **Nyersszesz adózatlan** (exknt.) 14.50—15.— frt. **Denaturált szesz** nagyban 19.—19.50 frt, kicsinyben 19.50—19.75 frt. Az árak 10,000 literfokont hordó nélkül, ab vasut Budapest, készpénzfizetés mellett értendők.

Bécs, decz. 6. Kontingens nyersszesz

18.40—18.60 frton kelt el és zárlat 18.30—18.50 frton azonnali szállításra.

Pága, decz. 6. Adózott tripló-szesz 53.75

—53 1/2 frt nagyban. Adózatlan szesz 17.50.

Triest, decz. 6. Kiviteli szesz tartályokban szállítva 90% hektoliterenkint nagyban 10 1/2 frt azonnali és 10 1/4 frt január-juniusi szállításra.

Berlin, decz. 6. Szesz helyben 38.— márka = 22.38 frt, fogyasztási adó nélkül hektoliterenkint a 10,000 litereszálek. Átszámítási árfolyam 100 márka = 58.90 frt.

Stettin, decz. 6. Szesz 70 márka fogyasztási adóval 36.30 márka = 21.38 frt. Átszámítási árfolyam 100 márka = 58.90 frt.

Boroszó, decz. 6. Szesz (50-es) pr. november 55.50 márka = 32.69 frt; szesz (70-es) pr. november 36.— márka = 21.20 frt. Átszámítási árfolyam 100 márka = 58.90 frt.

Hamburg, decz. 6. Szesz nov.—decz. 21.75 márka = 12.52 frt; decz.—jan. 20.25 márka = 12.22 frt; jan.—febr. 20.40 márka = 12.02 frt. Átszámítási árfolyam 100 márka = 58.90 forint.

Páris, decz. 6. Szesz folyó óra 44.75 frk = 23.58 frt; decemberre 44.— frk = 23.19 frt; négy első óra 43.75 frk = 23.05 frt; májustól 4 óra 42.75 frk = 22.52 frt. Az árak 10,000 liter-szálekonként 1/2% leszámítással értendők. Átszámítási árfolyam 100 frk = 47.55.

Likörök és rum.

Budapest, december 6. A közeledő karácsonyi ünnepek folytán likörökben, főleg üvegáruban nagyobb kereslet uralkodott és a forgalom kielégítő. Elkelt továbbá magyar és francia cognac, Marschlin di Zara (eredeti) és Chartreuse Benedikter. Rum halsöldi kereset, külföldi angol

Ezot.

Budapest, december 6. Ecseteszesben e héten is csakély forgalom volt és 44.75 kron kelt el hydratonként ab Budapest nagyban. 10 fokos áru 5.50—6 frt hektoliterenkint.

Cukor.

Prága, decz. 6. Nyerscukor 88% cukortartalom alapján franco Aussig azonnali szállításra 12.20 frt. januári szállításra 12.25 frt.

Hamburg, decz. 6. Nyerscukor f. o. b. Hamburg azonnali szállításra 9.02⁵ márka, januári szállításra 9.10 márka, februári szállításra 9.17, májusi szállításra 9.35 márka. Irányzat tartva, kevés üzlet.

Páris, decz. 6. Nyerscukor (88 fok) kész áru 27.50—28.— frk, fehércukor decemberre 30⁵/₈ frk, december—januára 30.75 frk, 4 első óra 31⁵/₈ frk, 4 óra májüstől 32.— frk. Finomított készáru 98.50—99.— frk.

London, decz. 6. Jávaczukor 14.75 nyugodt. Nyers és jegyezetté igen nyugodt. Finomított darabczukor nyugodt, változatlan. Külföldi tört értartó, jól keresve. Jegyezetté: helyben 10.975 shilling, decz.-re 10.975 shilling; márcz.-apr.-ra 10.975 shilling. Répaczukor vonzó, magasabb, a zár-lakor nyugodt: decemberre 9 shilling, februárra 9.3 shilling, májusra 9.525 shilling.

Olajok.

Páris, decz. 6. Repceolaj folyó óra 59.50 frk (= 28.01 frt); januára 59.50 frk (= 28.01 frt); négy első óra 59.50 frk (= 28.01 frt); négy óra májüstől 58.— frk (= 27.30 frt). Árak 100 kilonkint értendők. Átszámítási árfolyam 100 frk = 47.55 frt.

Hamburg, decz. 6. Repceolaj helyben 57.— márka (= 33.57 frt). Átszámítási árfolyam 100 márka = 58.90 frt.

Köln, decz. 6. Repceolaj májusra (hordóval) 61.— márka (= 35.93 frt). Átszámítási árfolyam 100 márka = 58.90 frt.

London, decz. 6. Repceolaj 25.6 sh, Lenolaj 15 sh. Terpentin 23.6—23.9 sh.

Petroleum.

Hamburg, decz. 6. Petroleum helyben 4.70 márka = 2.76 frt.

Antwerpen, decz. 6. Petroleum fin. helyben 14.75 frank = 7.01 frt.

Bréma, decz. 6. Petroleum fin. helyben 4.95 márka = 2.91 frt.

Newyork, decz. 6. Petroleum fin. 70 Abel Fest. Newyorkban 5.40 cents, fin. petroleum Philadelphian 5.35 cents; United Rife Line Certifkates deczemberre 65; Nyers petroleum deczemberre 5.95.

London, decz. 6. Petroleum, amerikai 4¹/₁₆—4¹/₁₆, orosz 4¹/₁₆—5¹/₁₆ sh.

Kávé, tea, rizs.

London, decz. 6. Santos határidő szilárd, jó üzlet: decz-re 30.3 sh., máj-ra 31.3 shilling, szept.-re 32.3 sh. Tea: Indiai jól keresve, változatlan. Rizs: kedvtelen, de ártartó.

Fémek.

London, decz. 6. Réz 48.—48¹/₂ készáru 48⁵/₈—48⁵/₈ font st. 3 óra; best selected 51³/₄—52¹/₄ font st. Óz: finom külföldi 62¹/₁₆—63⁹/₁₆ font sterling készáru és 63⁵/₁₆—63¹³/₁₆ font sterling; külföldi 13¹/₁₆—13⁵/₁₆ font sterling. Horgany: külföldi 18—18¹/₁₆ font sterling. Higany: 7 font sterling első és 6.19 font sterling másodkézből. Vas: A glasgovi nyersvaspiac nyugodtan indult és ártartóan zárult mérsékelt üzlet mellett: 44.11 sh. készáru és 45.15 sh. egy óra; Cleveland 40.6 sh. készáru és 40.85 sh. egy óra; Hematit 47.85 shilling készáru és 47.115 shilling egy óra; Middleborough 48.95 shilling készáru és 49 shilling egy óra.

KÜLFÖLDI GABONATÖZSDÉK.

Bécs, december 6. A mai gabonatözsdén üzletelenség uralkodott, lanyha irányzat mellett. Kötöttet: buza tavaszra 11.87—11.84, rozs tavaszra 8.82—8.81, tengeri máj.-jun. 5.76—5.77 forinton.

Hivatalosan jegyezetté:

Buza tavaszra 11.84—11.86, rozs tavaszra 8.81—8.83, tengeri máj.-jun. 5.76—5.78, zab tavaszra 6.80—6.82, repce máj.-febr. 14.05—14.15 frton.

Boroszió, decz. 6. Buza helyben 18.80 márka (= 11.07 frt) sárga. Buza helyben 18.70 márka (= 11.01 frt). Rozs helyben 15.10 márka (= 8.89 frt). Zab helyben 13.80 márka (= 8.— frt). Tengeri helyben 11.75 márka (= 6.93 frt.). Minden 100 kilonkint. Átszámítási árfolyam 100 márka = 58.90 frt.

Hamburg, decz. 6. Buza holsteini 180—190 márka (= 10.60—11.19 frt). Rozs meklenburgi 140—152 márka (= 8.25—8.95 frt). Rozs orosz 108—109 márka (= 6.36—6.42 frt). Minden 100 kilonkint. Átszámítási árfolyam 100 márka = 58.90 frt.

Páris, decz. 6. (Megnyitás.) Buza folyó óra 26.50 frank (= 14.64 frt). Buza decemberre 30.30

frank (= 14.41 frt). Buza 4 első óra 29.75 frank (= 14.14 frt). Buza 4 óra májüstől 29.10 frank (= 13.87 frt). Rozs folyó óra 18.60 frank (= 8.85 frt). Rozs december óra 18.50 frank (= 8.80 frt). Rozs 4 első óra 18.75 frank (= 8.91 frt). Rozs 4 óra májüstől 19.— frank (= 9.03⁵/₈ frt) minden 100 kilonkint. Átszámítási árfolyam 100 frank = 47.55 forint.

Páris, decz. 6. (Zárlat.) Buza folyó óra 30.80 frank (= 14.64 frt.). Buza decemberre 30.25 frank (= 14.38 frt). Buza 4 első óra 29.80 frank (= 14.15 frt), Buza 4 óra májüstől 29.25 frank (= 13.94 frt).

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTÖZSDÉK.

Bécs, december 6. A bizonytalan belpolitikai helyzeti a mai értékzsdén ismét lanyhább irányzatot keltett. A spekuláció tartózkodása mellett, főleg budapesti eladások nyomták le a hitelrészvények és az osztrák-magyar államvasut részvényeinek kurzusát. A korlátban Unionbádoggvári részvények csaknem 10 forintra magasabb áron keltek. Tramwayrészvényei is emelkedtek. Az üzlet folyamán általánosabb áremelkedés állott be arra a hirre, hogy a reichsrathot már csütörtökön összehívják. Ennek folytán a hangulat szilárd lett és az ár-hanyatlás csakhamar ki lett pótolva.

Az előtözsdén: Osztrák hitelrészvény 355.50—355.87. Länderbank 222.50—222.75. Földhitelintézet 456.—. Magyar jelzálogbank 280.50. Osztrák magyar államvasut 338.—=338.62. Déli vasut 79.75. Lloyd 426.—427.—. Tramway 442.—452.—. Alpesi bánya 132.60—132.90. Prágai vasipar 629.—. Brüxi bánya 289.75. Union bádoggvár56.—58.—. Magyar villamosági részvénytársaság 143.60—143.90. Magyar aranyjárdék 122.15. Magyar koronajárdék 99.95. Török sorsjegy 61.50—61.60. Német márka 51.—59.06 frton köttetett.

Délelőtti 11 óraker zárulnak: Osztrák hitelrészvény 355.75. Magyar hitelrészvény 388.—. Länderbank 222.50. Osztrák-magyar államvasut 338.37. Tramway 452.—. Alpesi bánya 132.70. Májusi járadék 102.20. Török sorsjegy 61.60.

A déli tözsdén: Osztrák hitelrészvény 356.—. Magyar hitelrészvény 388.—. Länderbank 222.50. Unionbank 297.50. Anglo bank 162.75. Bankverein 256.—. Osztrák magyar államvasut 338.37. Déli vasut 79.50. Elbevolgyi vasut 262.—. Északnyugoti vasut 248.—. Alpesi bánya 132.70. Rimamurányi 249.—. Prágai vasipar 692.—. Májusi járadék 102.20. Magyar koronajárdék 100.—. Török sorsjegy 61.60. Német márka 59.06. frton köttetett.

Délután 2 óra 30 perczkor zárulnak: Magyar aranyjárdék 122.10. Magyar koronajárdék 99.90. Tiszai kölcsönsorsjegy 138.25. Magyar földterhermentesítési kötvény 97.80. Magyar hitelrészvény 389.25. Magyar nyeresémkölcsön sorsjegy 153.—. Kassa-oderbergi vasut 190.50. Magyar kereskedelmi bank 1432.—. Magyar vasuti kölcsön ezüstben 100.65. Magyar keleti vasut államkötvények 120.90. Magyar leszámítoló- és pénzváltóbank 252.—. Rimamurányi vasrészvénytársaság 249.50. 4.2%-os papírjárdék 102.15. 4.2%-os ezüstjárdék 102.20. Osztrák aranyjárdék 122.55. Osztrák koronajárdék 102.20. 1860. évi sorsjegyek 143.50. 1864. évi sorsjegyek 189.—. Osztrák hitelsorsjegyek 200.75. Osztrák hitelrészvény 356.85. Angol-osztrákbank 162.75. Unionbank 298.75. Bécsi bankverein 255.52. Osztrák Länderbank 222.75. Osztrák-magyar bank 951.—. Osztrák-magyar államvasut 339.—. Déli vasut 79.75. Elbevolgyi vasut 261.25. Dunagőzhajózási részvények 452.—. Alpesi bányarészvény 133.20. Dohányrészvény 152.—. 20 frankos 9.55¹/₂. Cs. kir. vert arany 5.67. Londoni váltóár 120.25. Német bankváltó 59.07.

Bécs, decz. 6. (Utótözsdé.) Jegyzések: Osztrák hitelrészvény 356.62. Magyar hitelrészvény 389.—. Angol-bank 162.75. Bankverein 256.50. Union-bank 298.—. Länderbank 222.75. Osztrák-magyar államvasut 338.50. Déli vasut 79.75. Elbevolgyi vasut 262.—. Észak-nyugoti vasut 248.—. Török dohányjövődék 152.50. Rimamurányi vasmű 249.50. Prágai vasipar 133.20. Májusi járadék 102.20. Magyar korona-járdék 99.95. Töröksorsjegy 61.70. Német birodalmi márka 59.07.

Berlin, decz. 6. (Zárlat) 4.2% papírjárdék 101.50, 4.2% ezüstjárdék 101.60, 4% osztrák aranyjárdék 103.50, 4% magy. aranyj. 103.40, Elbevolgyi vasut —, osztrák hitelrészvény 223.10, magyar koronajárdék 100.10 déli vasut 34.70, osztr.-magyar államvasut 143.70, Károly Lajos-vasut 106.90, orosz bankjegy 216.95, bécsi váltóár 169.15, 4% uj orosz kölcsön 66.10, Magyar beruházási kölcsön 102.60, olasz járadék 94.80. Az irányzat tartott.

Berlin, decz. 6. (Utótözsdé.) Osztrák hitelrészvény 222.60, Magyar koronajárdék 100.—, déli vasut 34.50, osztr.-magyar államvasut 143.60. Az irányzat gyengébb.

Frankfurt, decz. 6. (Zárlat) 4.2% ezüstjárdék 86.05, 4% osztrák aranyjárdék 103.50, 4% magy aranyjárdék 103.25, magyar korona járadék 100.10, osztrák hitelrészvény 300.62, osztrák-

magyar bank 803.50, osztrák-magyar államvasut 285.50, déli vasut 70.25, bécsi váltóár 169.20, londoni váltóár 20.363, párisi váltóár 80.716, bécsi Bankver. 218.50, Uniobank 249.— villamos részvény 136.90, alpesi bányarészvény 111.—, 3% magy. arany-kölcsön 91.90. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, decz. 6. (Utótözsdé.) Osztr. hitelrészvény 300.50, osztrák-magyar államvasut 285.75, Déli vasut 70.25.

Frankfurt, decz. 6. (Esti tözsdé.) Osztr. hitelrészvény 300.62. Déli vasut 70¹/₈. Osztrák-magyar államvasut 285.25. Az irányzat nyugodt.

Hamburg, decz. 6. (Zárlat.) 4.2% ezüstjárdék 85.85, osztr. hitelrészv. 300.25, osztr.-magyar államvasut 715.50, déli vasut 166.50, olasz járadék 93.90, 4% osztr. aranyj. 104.—, 4%-os magy. aranyj. 103.30. Az irányzat gyengült.

Páris, decz. 6. (Zárlat.) 3% francia jár. 103.87, 3¹/₂% francia jár. 106.85, olasz járadék 96.15, osztr. földhitelrészvény —, osztr. m. államv. 728.—, Franciaia tórl. jár. 102.55, 4% osztr. aranyjárdék 103.50, ottomanbank 573.—, dohányrészv. 327.—, párisi bankrészv. 878.—, osztr. Länderbank —, alpesi bányarészvény 292.—. Az irányzat gyenge.

London, decz. 6. (Zárlat.) Angol consolok 113.—, déli vasut 7.25, spanyol járadék 60.75, olasz járadék 94¹/₈, 4% magy aranyjárdék 103.50, 4¹/₄ osztrák aranyjárdék 102.50, 4% rupia 61.25, canada pacificvasut 82.25. leszámítolási kamatláb 3%, ezüst 27⁹/₁₆. Az irányzat nyugodt.

New-York, decz. 6. ezüst 59⁵/₈.

IDŐJÁRÁS.

A m. kir. meteorológiai központi intézet távirati jelentése 1897. december 6-án reggel 7 órakor.

Állomások	Légyvonalás mm. 700 +	A hőmérséklet Celsius szerint	Felhőzet	Állomások	Légyvonalás mm. 700 +	A hőmérséklet Celsius szerint	Felhőzet
Árvavárnya . . .	68.3	6.0	0	Póla	60.4	9.4	4
Selmeczbánya . .	69.0	6.0	0	Lesina	59.6	12.1	4
N.-Szombat . . .	67.8	0.8	8	Sarajevo	68.0	5.8	0
Magyar-Ovár . . .	64.7	1.4	4	Torino	58.9	1.2	0
O-Gyalla	67.6	0.5	2	Róma	58.4	9.8	4
Budapest	68.1	0.7	1	Florenz	58.0	8.8	4
Sopron	66.4	0.0	4	Róma	53.4	9.8	4
Herény	63.6	1.2	4	Nápoly	58.4	12.4	4
Keszthely	63.9	0.2	4	Brindisi	59.2	10.0	4
Zágráb	64.7	0.3	4	Palermo	53.6	12.0	4
Flume	61.1	8.4	4	Malta	54.7	15.8	4
Cirkvenica	60.7	11.2	8	Zürich	66.3	2.3	4
Pancsova	63.2	4.7	0	Biarritz	69.0	0.8	4
Zsombolya	62.7	4.4	0	Nizza	57.5	9.9	4
Arad	68.4	1.8	1	Páris	66.3	1.1	4
Szeged	67.6	0.8	1	Kopenhága	66.3	1.0	4
Szolnok	60.6	3.6	0	Hamburg	64.7	0.8	4
Eger	67.8	3.2	0	Berlin	65.9	0.8	4
Doboz	65.0	5.2	1	Christiansund	66.0	1.4	4
Késmárk	69.9	10.2	0	Stockholm	75.7	8.6	4
Ungvár	78.6	6.6	1	Szent-Pétervár	77.7	10.0	4
Szatmár	74.0	5.3	0	Moskva	69.8	0.9	4
Nagy-Várad	67.2	1.1	0	Város	69.8	3.3	4
Kolozsvár	70.2	10.0	0	Kiew	74.5	3.3	4
Nagy-Szeben	69.2	1.8	0	Odesza	—	—	—
Bécs	66.5	0.8	4	Sulina	72.9	8.0	4
Salzburg	65.5	0.0	4	Szofia	67.8	1.8	4
Klagenfurt	65.6	0.1	4	Konstantinápoly	66.5	7.6	4

Felhőzet: 0 = egészen derült, 1 = többnyire derült, 2 = részben felhős, 3 = többnyire borult, 4 = egészen borult, 5 = eső, 6 = hó, 7 = köd, 8 = zivatar.

A helyzetben a keleti maximum jutott uralkomra, mely a déli depressziót előnyomlásában és terjeszkedésében megakasztotta. Az új atlanti depresszió Skóciától északra esik.

Mérsékelt vagy gyenge fagy volt Kelet-Európában, nyugaton a hőmérő többnyire 0 fölött van. Jelentékeny eső előfordult Olaszországban és annak környékén, továbbá Angliában.

Hazánkban tegnap is volt eső, Horvátországban és a tenger mellett, de kisebb mértékben, mint az előző napokon. Az idő nyugaton felhős és enyhe, Keleten többnyire derült és éjjel fagyos.

Enyhe és jobbára száraz idő várható; eső csak a délvideken valószínű.

VIZÁLLÁS.

— Deczember 6-án. —

Folyó	Vizmérés	Vizállás reggel	Áradás v. apadás	Folyó	Vizmérés	Vizállás reggel	Áradás v. apadás
Ten	Schärding	88	—	Tisza	M.-Sziget	20	—
Ónna	Passau	124	—		Tisza-Ujlak	100	—
	Bécs	148	—		V.-Namény	100	—
	Pozsony	97	—		Csep	180	—
	Komárom	124	—		Tokaj	112	—
	Budapest	80	—		Szolnok	78	—
	Ercsi	—	—		Csongrád	110	—
	Paks	10	—		Szeged	107	—
	Mohács	90	—		Títel	—	—
	Ujvidék	69	—		Deés	23	—
	Zimony	51	—		Szatmár	18	—
	Pancsova	16	—		Munkács	—	—
	Bárász	6	—		Homonna	—	—
	Orsova	64	—		Ungvár	—	—
Nérva	M.-Falva	—	—		Bártfa	—	—
Vág	Zsolna	15	—		Zemplén	—	—
	Szered	08	—		Sajk	—	—
Nyitra	Ersekújvár	—	—		Zalozsa	—	—
Rába	Sárvár	20	—		H.-Nómeti	—	—
	Győr	168	—		Borostyén	—	—
	Zákány	45	—		B.-Ujfalu	—	—
	Észék	—	—		Sob. Mór.	—	—
Sáva	M.-Szordah	49	—		Nagyvárad	—	—
	Zágráb	78	—		Belényes	—	—
	Szilék	—	—		Borosjenő	—	—
Kajba	Mitrovicza	153	—		Békes	—	—
Buda	Károlyvár.	108	—		Gyoma	—	—
Várzea	Novi	—	—		Gy.-Fehérv.	—	—
Buzsac	Banjaluca						

A budapesti értéktőzsde hivatalos árjegyzései 1897. december 7-én.

Main table containing market data for various securities, organized into sections: I. Államadósság, II. Más közkölcsönök, III. Záloglevelek és kölcsönkötvények, IV. Elsőbbségi kötvények, V. Bankok részvényei, VI. Takarékp. részvényei, VII. Biztosító-társ részv., VIII. Gőzmalomok részv., IX. Bányák és téglagy. r., X. Vasművek és gépgy. r., XI. Könyvnyomdák r., XII. Különböző váll. részv., XIII. Közleked. váll. részv., XIV. Sorsjegyek, XV. Pénzjegyek, XVI. Váltak árfolyamai (látra), XVII. Határidőre kötött érték.

A 1-el megjelölt értékpapiroknál, melyek üzleti évi nem esik ki azaz a napitári évről, az osztalék az utolsó üzletre vonatkozólag érhető.

AZ ORSZÁGOS HIRLAP APRÓ HIRDETÉSEI

Központi kiadóhivatal:

Minden szó 2 krajczár, vastagabb betűkből szedve 4 krajczár.

Flók-kiadóhivatal:

VIII. ker., József-körút 65. szám.

Előre fizetendő készpénzben, levélbélyegeken vagy postautalványon.

V. ker., Marokkói-utca 4. szám.

Ha a hirdető címét is közli a hirdetésben, vagy a választ poste-restante kéri, akkor minden közlés után még 80 krajczár kincstári bélyeggelék is fizetendő. — Csak a kiadóhivatalban befizetésre fogadják a hirdetőket. Mindenki könnyen kiszámíthatja az apróhirdetés árát.

LEVELEZÉS.

Kiadóhivatali üzenetek. Többeknek. Csakis olyan levelekre hoz szükséges bélyeg mellékeltek.

Csinos szöke, két szemű hölgy, levelezni óhajt egy művelt fiatal úrral vagy 17-18 éves deákjal. Cím postrestante Jaszián 87. Temevár, gyárúros. 181-1

Pistike. Végleglen árulok jelentkezősodnak, ha akadály nem lesz, teljesül kívánságod, ellenesethen tudósíts legelőzlebek talán akkor sikerül. 183-1

Jlonkának levele van a kívánt helyen. 592-1

Vera Violetának levele mont. 594-1

Noblesse obligé jelige alatt level van a kiadóban. 598-1

Mon ami! Ha nem jön holnap délután fekete kávéra... tudja meg, hogy addig sírok, míg meg nem halok. A jó istenk magat fogja értem felelősségre vonni. Makranczos asszonykájja. 600-1

Gleichenberg. Végleg megjött az Ön levele, rossz gyerek. Nincs igaz az azokban a dolgokban, melyeket leveleiben másodikk pontjában emlínd. Különbem arról a holnap találkozások alkalmával megfogom győzni (és azt nem tagadhatja, hogy én magam mindenről meg tudom győzni). Kérésemet mért nem teljesítette? vagy ami késik, az nem mindig mulik is? Pál Maritka. 602-1

Doktorkám. Holnap d. n. 2-3 óra között igéremmelz híven ott leszek, de ha jól nem veszi magát, így ez lesz utolsó látogatásom. Ne felejtse! *Kis betege.* 604-1

Báró M. J. Kérde Ez. H., hogy halassza a levelezést akkorra, amikor itthon lesz és írja meg e helyen, hogy nő-e vagy nőten. Ertesítést kérek e helyen Szende czimem. 606-1

Jó reggelt édes! Hogy mehelek-e ma hozzá? lakasomra ne küldje a levelet, hanem küldje a Ludovikába, ott leszek délig, Meddig marad Sándor távol? vagy már megis érkezett? Mindenről írjon, délig várni fogom. Csókolja kezelt, a kis kapitány. 612-1

Minden érdeket kizárva, szellemesen óhajtanék levelezni. Leveleket *»Athena»* jelige alatt kérek a kiadóhivatalba. 652-1

Nagyfejű oláhtól kéri a Pimpi, mert nem jött be érte tognap este? 616-1

Ki volna hajlandó egy szép asszony külföldi utitársul szögödni, inndon egocsikus czél nélkül? Ha akad ilyen, kérem jelozze e helyen, mikor és hol ismerhetém meg, mennyi idős, milyou külseje és társadalmi állása, *»Minerva»* jelige alatt. 618-1

Előkelő fiatal embert keresek, ki ongen megtanítana jól korcsolyázni, én ennek ellenében igérem, hogy kellemes fogom tenni reá nézve azon órákat, melyeket társaságomban áll. Kérek e rovatban értesítést, *»Ella»* névre. 614-1

Levelezni óhajt fiatal, életunt hírlapíró, ki ezunt akarja idegöit ismét rendes működésre bírni. Nem földi vágy és gyönyörítés, mi igaz boldogságot ad, mi fölemel, a lélekre hat, csupan az ad nyugalmat. Leveleket *»Nyugalom»* jelige alatt, a kiadóba kérek. 620-1

Kicsi baba. Borsáson mer tegnap viselkedésemért, bolatom, hogy helytelenül viselkedtem és félek, hogy magam haragszik rám. De hisza, megbántam bűnömöt és a megbánás mar ut a paritás felé; a biztos javulás felé és a babának olyan jó szívem van, hogy máris érzem, hogy megbékélt, ami nem az én érdemem és ezzel nemis akarom redükálni vétkeim nagyságát, csak amagaramnyos szívét akarom ezáltal is magasztalni. Holnap este a korzon leszek. 610-1

Édes Jusztikám! Megkaptam soraidat és egyrészt elfogadom szemrehányásaidat. De csak egyrészt. — Mert hidd el kedvesem, hogy semmi egyéb, mint az óriási elfogatlanság oka annak, hogy kötelességemnek éleget nem tehelek. Ne illj ki! nem rossz akarat, de hidd el, hogy eljél náppal elvagyok foglaltva. — Most pedig pour revanche szóljalon az, hogy igyekvni fogok az R. ... -ret nem sikerült másképpen és más helyen nyábe tenni. Türelem: a tulajdonodat képező k. ... r jó helyen van nálam, nem lesz semmi baja és vissza is fogod kapni. — Irj mielöbb. Olci barátod, R. 638-1

Vera Violeta levele van a flókkiadóhivatalban. M. 40. 161. 642-1

Nagyságos asszonyom! Hogy egészen őszinto legyek, hiszen Ön kívánta, ki kell jelen- tonem szomoruan, hogy leveleiből következtetve Önnek nincs érdek azok iránt a szép dolgok iránt, melyeket én egész lelkesemmel beolntvo megírtam. Ön a szótólis értelmében modern asszony, aki énti akar sietvo, mert fél, hogy az idő, egy egész élet, kevés mindent elvezni. Égész más zsánert asszony Ön, mint akihöz leveleim inteztem. Ön kifog novotni engem e sproken olvasva és ügyetlennek nevez, mint olyat, aki elég nagy az adott helyzetet kinem aknázni a lehetőségig. Nincs igaz, mert én épen olyan anyagból vagyok, mint más, de nemebb szempontokat is ismerek. Nemde, szokatlan Ön előtt írás- ujakkalról hallani ilyet? Igaza lehet saját szempontjából, mikor ügyet- lennek tart. Kár, hogy nem beszélhetek Önrel és így e szük helyre vagyok utalva. Ne haragszódék és ismerje el, hogy legjobb barátja Önnek a *»Philosophus»* 608-1

HÁZASSÁG.

Jismeretség hiányában ez uton óhajtanék házasság czéljából megismerkedni, intelligens vidéki kereskedő leányval. — Szentén jobb családú származó 28 éves kereskedő vagyok, megnyerő külsevel és körülbelül 6-8000 frt vagyonnal, amely házasságom esetöve biztosítatik. Komoly, esőleg fényképpel ellátott nem annyom levelek *»Boldogok leszünk»* jelige alatt a kiadóhivatalba intezöndök. 589-2

Nősülési czéltól csinos leány ismeretséget keresi egy fiatal fodrász. Szives megkeresést kér *»Iparos»* jelige alatt a kiadóhivatalba. 629-2

ALLÁST KERES.

Egy magánhivatalnak esti foglalkozást keres. Elvállal mindennemű írásbeli munkákat, másolatokat, fordításokat német és török nyelvből. Gyors és pontos munkás. R. A. czimem kér levelet e lap kiadóhivatalába. 634-8

Nyugalmazott honvédfőhadnagy, aki a Ludovika Akadémiát végezte, komptoráriai állást keres. Czime meg- tudható a kiadóhivatalban. 612-3

Kereskedelmi akadémiát végzett fiatal ember, ki mint könyvvezető bankban hosszabb ideig volt alkalmazva, megfelelő állást keres. Czim a kiadóhivatalban. 614-8

Kereskedelmi szakképzettséggel bíró fiatal ember, ki az összes iródi teendőkben járatos és egy magyar mint a német nyelvet szöveben és írásban bírja, állást keres. Czim a kiadóhivatalban. 680-8

Jrodába ajánlkozok egy hölgy ki a kereskedelmi tanfolyamot teljes eredménnyel végezte, magyar és német nyelvet bírja, iródiában már alkalmazva volt, és *»Kittino»* ajánlatokkal rendelkezik. Czime meg tudható e lap kiadóhivatalban. 610-8

Könyvelő, magyar, német és román levölöz, állást keres a fővárosban vagy vidéken. Ajánlatok *»K. G.»* szám alatt az Országos Hirlap flók kiadóhivatalába kérek. 598-8

Intelligens kisasszony, aki a gépirásban járatos, magyarul, németül, franciául beszél. Szerény feltételek mellett megfelelő foglalkozást keres. Czime a kiadóhivatalban. 436-3

Jrodai teendőkben járatos joghallgató szerény feltételek mellett alkalmazást keres ügyvédi irodába. Czime a kiadóhivatalban meg tudható. 378-3

Vidékre nevelőnek ajánlkozok e téron járás egyetemi hallgató. Czime a kiadóhivatalban meg tudható. 370-3

Nevelőnő több évi gyakorlattal, jó bizonyítványokkal sürgösen állást keres. Szives megkereséseket *»Szorgalmas»* jelige alatt a kiadóhivatal közvetit. 252-3

ALLÁST KAPHAT.

Utazó ügynökök, óvadékkal állandó jó keresetre tehetnek szert. Ajánlatokat *»Intelligens ügynök»* jelige alatt a kiadóhivatalba kérek. 588-4

Ügynökök kereselnek egy új készítmény eladásához, amely egy város, mint a vidéki gazdaságnak nélkülözhetetlen. Mindenki, akitől ismeretese van magánosokról, mint mellék- kereset ügynökök. Magas jutalék, vagy fix fizetés, biztosított. Ajánlatok német nyelven *»P. F.»* jelige alatt a kiadóba küldendök. 508-4

Jrodai gyakornok, ki már ily minőségben alkalmazva volt, fizetéssel azonnal felvétetik. Ajánlatok *»Gyakornok»* czim alatt a kiadóba. 463-4

Tanonczul jóvaló fiu, nyomdába felvétetik. Czim a kiadóban. 514-4

OKTATÁS.

Nevelő, ki már a tanítás terén 20 évi gyakorlattal bír, keres magántanulók mellé állást. Elvállal magán órákat a gimnázium összes tantárgyaiból, előkészit magánvizsgákra. Könnyű kipróbált gyakorlati tanmód. Leveleket *»K. A.»* czimem a kiadóhiva- talba kér. 624-5

Hegedű-tanító még egy-két tanítványt elfogad mérsékelt díjazá- sáért. Szives ajánlatokat az Országos Hirlap flók kiadóhivatalába kér *»Alajos»* jelige alatt. 568-5

Intelligens leány, ki a magyar, német és francia nyelvet megtudható a kiadóhivatalban. 418-5

Frühlich-féle szépirodai iskolában, hol 8-10 óra alatt a szép- írást el lehet sajátítani, az esti tanfolyam fel- nőtek részére megkezdődött. Hölgyek külön tanítanak. Czim a kiadó- hivatalban. 610-5

Egy művelt kisasszony. Keresek egy társnőt, kívül zongorá- rán négy kézz játszhatnék. 430-5

Oktatás. Egy dicsingű kisasszony zongora órákat óhajt adni. Czim a kiadóhivatalban. 452-5

Une française instruite, cherche une leçon trois á quatre fois une heure par semaine. Adresser ó l'expedition aux initiales *»Le couc»* 466-5

Szabadkézi, nemkülönbem megtüni rajzolásban kezdőknek okta- tást adok szerény feltételek mellett. Czim a kiadó- hivatalban. 440-5

Jpárművészeti iskolai növendök, elemi iskolai tanulók mellé korrepetitornak ajánlkozok. Czim a kiadóhiva- talban. 438-5

Remington-írógép és magyar német gyorsírási tanfolyam, Bányai Amanda okt. tan, személyes veze- tése alatt. Beiratkozások napoként elfogadhatók, Glogowski és Társa cégérel V. ker. Erzsébet-ter 16. 202-5

Correpetitóri megkeresések e lap kiadóhivatalába kérek. *»Correpetitóri»* jelige alatt, hol az állást czim is meg tudható. 80-5

Oktatás. Je cherche une jeune française qui m'instruirait la langue française, par conversation agréable. Lettres sous *»Medicine»* l'expedition de ce journal. 78-5

BIRTOK ELADÁS.

Bérbeadó birtok. Borsodmegyében egy 2000 holdon feltölt birtok, melyből a szántórét 1000 hold az 1808-ik évtől kezdve 12, esőleg 15 évre bérbe adatik. Evi bérösszeg 7000 frt. A föltételek a megbízottnál tudhatók meg. Czime a kiadó- hivatalban. 134-6

Birtok 12500 hold terjedelmű nagy vadászterülettel, öserdővel, melyben mindennemű vad található, ritka szép emeletes káptalával teljesen behatározva, iparvállalattal, 650.000 frtért eladó. Vonni szándékozók *»Vadászterület»* czimem küldjék be ajánlatukat e lap kiadóhivatalába. 140-6

HÁZ ÉS VILLA ELADÁS.

Körút közelében egy 3 emeletes bérház még 12 évig adomentes, kedvező feltételek mellett eladó. Szükséges tőke 40.000 frt. Ajánlatokat *»1000»* jelige alatt a kiadóhivatal közvetit. 820-7

Ház eladás. Vidéki nagybó városba egy emeletes sarokház 40 ööl területen nagyon maszivan építve, haláleset miatt eladó. Czim a kiadóhivatalban. 832-7

ELADÁS.

Egy aquarium, egy díszes virágasztal, phönix és legyező páll- mákkal több rendbeli dísznövény eladó. Levele- ket *»Aquarium»* jelige alatt a kiadóba intezöndök. 680-8

Epstein-féle postgyórnak raktár Sümegh, ajánlja gyapjuszövetit egy teljes öltözöve valót 3 frt 60 krért, egy pár lókarót 2 frt 20 krért, gazdasági lókarókat párját 8 frt 25 krért. Minták nem küldhetök, de a megnem felelő visszavételük s a pénz visszakiüldetik. 118-8

Gyógyszertár. Realjogi gyógyszerár nagy vidéki városban, melye székhelyen 80000 frton felült túliforge- tommal 20000 frtért eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 188-8

Éladó fúszerezlet. *»Fúszerezlet»* a Kerepesi ut közleiben, sarokházban, családi körülmények miatt eladó és azonnal átvehető. Bővebbet a kiadóhivatalban. 130-8

VÉTEL.

Telket vásárlók Budapestén vagy környékén írásbeli ajánlatok *»Kézpénz»* jelige alatt a kiadóba kérek. 500-8

Jisztviseletelen lakást vagy házat keresek bérbe, mely 2-3-4 utcazi szobából és tartozékaiból áll, május 1-é. Ajánlatot kérek *»B. M.»* 75 czim alatt a kiadóba. 618-9

Veszek tovaris hazasul, lehtoloz keves telerrul vagy szöklöl a Margit-hid tájékon. Ügynökök közvetítése kizárva. Leveleket *»Birtokos»* czim alatt kérek e lap kiadóhivatalába. 448-9

KIADÓ SZOBÁK.

Damjanich-utcában egy tiszta butorozott szoba 12 frtért azonnal kiadó. Czim a kiadóban. 582-10

Butorozott utcazi szoba furdöszoza használatul az Ujöl- uton, azonnal kiadó. Czim a kiadóban. 584-10

Külön bejáratu butorozott szoba a Szondy-utcában, azonnal kiadó. Bővebbet a kiadóban. 580-10

Rottenbiller-utcában egy tiszta csendes utcazi szoba, külön bejárattal kiadó. Bővebbet a kiadó- hivatalba. 586-10

Csinos kis udvari szoba, urí családnál kiadó a klinika köz- lében. Czim a kiadóhivatalban. 502-10

Kiadó szoba. Csinosan butorozott, két ablakos utcazi hona- pos szoba kiadó. Villamvasuti megállóhely a közle- ben. Czim a kiadóhivatalban. 520-10

Nagymező-utcában egy I. emelöl, különbejáratu szoba kiadó. 522-10

1-5-ö kerület. A Fortuna-utcában, földszint, 2 utcazi szoba sze- pen butorozva, 1-2 urnak azonnal kiadó. 472-10

2-ik kerületben a Haltyu-utcában 1 szoba, cölözoba 15 frtért azonnal kiadó. 474-10

SZOBA KERESTETIK.

Butorozott szobát keresek az *»Országos Hirlap»* tőszom- szóságában. Ajánlatok a kiadóba kérek *»József-körúti garcon lakós»* jelige alatt. 520-12

Lakást keresek május 1-ére József-köruton vagy annak köz- vetlen közelében, mely 2-3-4 utcazi szobából és hozzátartozékaiból áll. Ajánlatot kérek *»R. V. 67»* alatt a kiadó- hivatalba. 516-12

KIADÓ LAKÁSOK.

1-5-ö kerületben Attila- és Roham-utca sarkán a fővárosi nyári lakás kiadó, mely áll 3 utcazi, cseléd-, furdó- és előszobából. 476-13

4-ik kerület. Bóvárosban egy III. ik emeleti lakás kiadó, mely konyha és éléskamrából. Bővebbet a kiadóban. 492-13

4-ik ker. Vambáz-köruton, 2 utcazi, elő, cselédszoba, konyha, kamra, azonnal kiadó. 490-13

Krisztina-köruton egy 3 utcazi elő, furdó- és cselédszobából álló lakás azonnal kiadó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 488-13

6-ik kerület. A Váci-köruton egy 3 bejáratu lakás kiadó, mely áll 5 utcazi, 2 elő-, cselédszoba és konyha. 486-13

6-ik kerület. Vörösmarty-utca, 2 udvari-, cölözoba, konyha, kamra azonnal kiadó. Czim a kiadóhivatalban. 484-13

2-ik kerület. A Bimbó-utcában egy I. emelöl lakás kiadó, 4 nagy és 1 kis szoba, nagy elő-, furdó- és cseléd- szoba, veranda, konyha, éléskamra stb. 478-13

KIADÓ BOLTHELYISÉGEK.

Nagy sarok bolthelyiség a József-köruton azonnal kiadó. Evi bér 1800 frt. Czim a kiadóban. 312-17

Kis bolthelyiség a József-köruton azonnal kiadó. Evi bér 400 frt. Czime meg tudható a kiadóhivatalban. 314-17

KÜLÖNFÉLE.

Felhívás. Poppa urát, ki november 26-30-ika közt velom dolgo- zott, kin emberi szeretetből megkönyörültem, odaadván tőli kabátomat, saját ördökében felhívom, hogy az lakasomra mielöbb visszazártsa. R. 684-18

Árczkép után készitek kretarajzot vagy oajtositványt, bármilyen nagyságban, ugyszintem elvállalok bármilyen festőmunkát (legyező-, fa- vagy selyemfestést) igen jutányos áron. Czime meg tudható a kiadóhivatalban. 586-18

Gyámok figyelmébe. Nevelésbe elfogadok két kis fiucska mellé pezeltőse ream bizaték, illő díjért. Leveleket *»Mentor»* czimem a kiadóhivatal közvetit. 622-18

Horgolást, esőleg más könnyűbb kézimunkát elvállalok esteli foglalkozásul a lehető legolcsóbb áron. Czime a ki- adóhivatalban. 532-18

Állatok kitömésére vállalkozik *Katona Mihály* az orsz. muzeum és könyvtár biz. preparátorának nyilvános alkalmizott laboratoriuma. Budapest, *József-körút 21.* Emelösök és madarak természetihon a legújabb módszerrel (modél- lirozással) készíthetnek; szobben, jobban, olcsóbban mint bármely hasonló intézetben. Számtalan elismerés a szép és olcsó prepará- tumaik 123-18

Főnökök és alkalmazottak nélkülözhetetlen újságja a *»Magyarországi»* *Lapja.* Minden állást teljes ingyen közvetit. Parállanul álló helyközvetítő működését maga a kereskedelemügyi miniszter is a legnevezetesebb císm- meréssel illette. Minden számban 40-50 kintált és keresett állás. 100 koronás pályázat. Rendkívül érdekes cikkek. Változatos, gazdag tartalom. Megjelenik havonként kétszer. Előfizetőse egész évre 4 frt, félévre 2 frt, negyed évre 1 frt. Egyes mulatványszám 20 kr. Kiadó- hivatal Budapest, B. kerület Rökk Szállár-utca 8. 6428-18

Fittinó újdonság! *»Fittinó»* rövid idő alatt az egész vilá- gát meghódította! Amerikában iskolákban hivatalosan elfrendelve, külföldön mindenütt a legnagyobb fittinés kolt! A hegyezőzés, több ké; nem szükséges, mert a papírburkolat kézzel levonható, mi által az irón folyton hegyes marad! Oriási idő megtakarítás! Tiszta munka! Nem török soha! 11Ucczálja: fekete 72 kr, kéke 96 kr, ténta 1 frt, piros 120 kr. Csakis az őszeg olgertes beki- dök elonben! (hélyegyekben is.) Vizsiontelaristitoknak, iskoláknak és egyleteknek nagy engedély! Vezérképvisele: *Pollák Sándor,* Budapest, V., Szechenyi-utca 8. 6425-18

Külföldön elajánlott szakismerek és hosszú gyakorlat alapján készítek modern stíben káptros-és díszitési munka- kat. Függenyök díszítése, terem-díszitések íb. kiváló ízléssel eszko- zöletnek. Magam a n. ö. közönség kegyes pártfogásába ajánlja, maradtam kitűnő úszótellet *»Szilgyi Zsigmond»* káptros és díszitő. Budapest, VII., Dobány-utca 98. (Kertész-utca sarkán.) 481-18

Májó ha fagy, csak egy kevés fagyvizetkeletöget éroz, a *»Ratiz-féle fagyvédő»*. Ezen ismert és évek óta bevált szer minden fagyos testrészt leggyövidebb idő múlva gyógyit, friss bajt már 2 nap múlva. Egy üveg 1 korona. Fő- és szöklöldési raktár: *Raditz R.,* Anostol-gyógyszertár, Budapest *»József-körút 61.»* 110-18

Csak fiatal embereket ördökölhet tudni azt, hogy *»Párisi dr. Baillon-féle Injocito Orzen- dő»* már néhány napi használat után olmaszítja meg a leggyövidebb és legelhanyagoltabb bajokat is. Főlélesges tehát *Santalo-olaj* avagy *copalin-balzsamot* kísérletezni, melyek csak a gyomrot tántják, de a bajt nem gyógyítják meg. Magyarországi fokraktár: Zoltán-féle gyógy- szertár Budapest, *Nagykoron-utca 26., a Szechenyi-ter sarkán.* 84. N. H.-18

Félmilliárd.

Ha áttértünk volna már a koronaértékben való számításra, azt kellene ma ujságoznunk: Magyarország beállott az országok sorába, melyeknek milliárdos a budgetjük. Mert négyszázkilencvennyolcz millió forintról intézkedik a költségvetési előirányzat, amelyet Lukács László ma terjesztett a Ház elé. 498,316.291 forint bevételnek, 498,240.570 forint kiadásnak a keretét szabja meg az előirányzat, mely e szerint 75.721 forint fölösleggel záródik.

Budgettel szemben két kérdéssel kell az embernek számot vetnie, mielőtt megalkotná ítéletét. Az egyik az: reális-e a költségvetés a pénzügyek szempontjából; a másik: reális-e a költségvetés az ország közgazdasági helyzete szempontjából. Hát lássuk ezt a két kérdést a tények s a zárszámadások világánál.

Reális-e a költségvetés a pénzügyek tekintetéből?

E részben először is arra kell rámutatni, hogy a költségvetés normal-budgetnek tekinthető, már a mennyire ily költségvetés szerkesztését a mi viszonyaink egyáltalán megengedik. 1898-ban bevételeink és kiadásaink egyaránt alig térnek el az 1897-re megállapított költségvetéstől. Igaz ugyan, hogy a kiadások látszólag 22.970,700 frttal és a bevételek 22.983,786 frttal nagyobbak, de az emelkedés majdnem kizáróan oly forrásból származik, amely a tulajdonképeni budgetet magát alig érinti. 17,400.100 frt kiadás az új államvasuti beruházásokra kell s ez összeg fedezetét az új beruházási kölcsönben találja meg a kormány, úgy, hogy igazában a plusz csak 5-58 millió. De még ez az összeg sem származik a szorosán vett államháztartásból, mert 4,313.173 frt kiadási és 6,591.464 frt bevételi pluszt az állami üzemek okoznak. Tehát azok a tételek, melyek az államnak magángazdálkodási viszonyaiból származnak. Eszerint a kiadási többlet 1-3 millióra apad. Tehát a jövő évi költségvetés alig tér el az ideitől. A mit mutat az is, hogy a rendes kezelés mérlege majdnem összevág a két esztendőben, lévén annak fölöslege ez évben 23,941.700 frt, 1898-ra pedig 21,521.203 frt.

A stabilitás, mely zárszámadások által igazolt mustrákhoz alkalmazkodik, önmagában egyrészt is erős bizonyítéka a realitásnak, mert mutatja azt, hogy a kormány megfontolva és becsületesen jár el a bevételek és kiadások kimutatásában, másrészt pedig mutatja azt, hogy a kormány takarékosan bánik az ország pénzével és nem engedi költségre ragadtatni magát még akkor sem, ha egy-két évnek kiválóan kedvező eredményei kissé jogossá tennék a gyeplő megereztését. És noha kétségkívül teljesen meg lehetünk elégedve pénzügyeink állapotával, mégis nagy elégtételünkre szolgál, hogy Lukács László a költségvetés szerkesztésében ezt a három erényt: a tudatosságot, az őszinteséget és a takarékoságot oly hiven követi, mert bizony rá van szorulva az ország mind a háromra.

A ki nem jár el tudatosan, aki nem ismeri igazán a fináncziális viszonyokat, aki nem tudja előre megítélni azok budgetszerű fejlődését, annak az őszintesége, a takarékosága semmit sem ér, aki nem őszinte, az hamis, lehetetlen vágyakat kelt, amelyeket az ország ereje meg nem bír, s a ki nem tud takarékosan bántani az ország pénzével, az deficitté változtatja a világ minden fölöslegét, annak minden sikerét elpusztítja a legkisebb zavar, amely az ország közgazdasági életében előáll.

Egynehány tényvel bemutatjuk, mennyire

szüksége van az országnak erre a takarékoságra. Az utolsó két zárszámadás szerint az előírás volt:

	1895-ben	1896-ban
Bevétel . . .	521,952.030 frt	525,443.410 frt.
Kiadás . . .	489,678.696 „	489,637.195 „

A pénztári, a tényleges eredmények ezek voltak:

	1895-ben	1896-ban
Bevétel . . .	510,879.046 frt	517,045.412 frt.
Kiadás . . .	485,097.476 „	498,532.826 „

A fölöslegek pedig a következők:

	1895-ben	1896-ban
Az előírásnál	32,273.333 frt	35,784.989 frt.
A pénztári kezelésben .	25,781.569 frt	18,512.585 „

A tényleges bevételeket viszonyítva az utalványozott kiadásokhoz 21.200.350 „ 27,408.217 frt.

Csak hogy a bevételek között voltak olyanok is, amelyek kölcsönökből származnak, a melyeket tehát nem szabad figyelembe venni az állam pénzügyi erejének megítélésekor. Ezt is számításba véve, a fölösleg előírás szerint volt:

1895-ben . . .	11,690.384 frt
1896-ban . . .	15,480.600 frt.

És ez a fölösleg még sokkal kisebb, ha az ember a pénztári eredményeket tekinti. Pedig a kérdésnek ezt a részét is számításba kell venni, ha az ország pénzügyi helyzetét vizsgáljuk; ezzel a tényvel is számolni kell, mielőtt a pénzügyminiszterrel szemben új meg új igények támasztatnának.

Az előirányzat számol ezzel a tényvel is, számol a bevétel és jövedelem között való különbséggel s ez egyik nagy bizonyítéka a realitásának. Amelyet bizonyít az is, hogy még ezt a tényt is figyelembe véve, tételei messze elmaradnak a zárszámadások adatai mögött. Ime — a kölcsönökből eredő tételek elhagyásával — a nagy számok:

1895-ben	1896-ban	előirányzat szerint
bevétel 493.189,652	517.590,958	470.916,291
kiadás 481.499,268	502.110,357	470.840,570

Tehát a végső számok a bevételek körül mintegy 47 millióval, a kiadások körül mintegy 32 millióval maradnak az 1896-iki eredmény mögött és 23, illetve 11 millióval maradnak a már három éve meghaladott 1895. év mögött is.

Ki lehetne ezt mutatni sorra a pénzügyi szempontból fontos egyes tételek dolgában is. De ez már átvezet arra a kérdésre, hogy reális-e a költségvetés a közgazdasági helyzet szempontjából.

Bizonyos, hogy rettentő esztendőt hozott az országra az idej aratás; bizonyos, hogy sanylik a mezőgazdaság, stagnál az ipar és sok panaszra van oka a kereskedőnek; bizonyos, hogy ennek meg kell majd látszania az 1897-iki és 1898-iki zárszámadásán is. És a budget számol ezzel a tényvel: 1 millió forinttal kisebbnek veszi föl a földadót és 300.000 forinttal kisebbnek az általános jövedelmi pótdadót, mint a mily összeggel azok az idej költségvetésben szerepelnek. Pedig nem ártott volna a realitásnak az sem, ha ezek a tételek változatlanok maradnak. Mert ime a számok, 1894—96-ban a zárszámadás és azontul a költségvetés szerint:

	földadó	jövedelmi pótdadó
1894-ben	34.826.921	17.028.460
1895-ben	34.785.057	16.614.434
1896-ban	34.357.598	17.085.860
1897-ben	34.306.000	16.200.000
1898-ban	33.306.000	15.900.000

Mindkét adónem 1896-ban többet hozott az 1897-iki budget-összegeknél, tehát nem történt

volna a realitás rovására, ha ez az összeg változatlan marad.

Ime a bizonyítékai annak, hogy mennyire reális a költségvetés, amely a normal-budget keretében is, ujabban is eléggé bőségesen gondoskodik az ország kulturális és egyéb elodázhatatlan feladatairól.

S a budget realitása egyttal a pénzügyi kormányzat realitásának is próbaköve.

Ennek a realitásnak másik próbája, hogy mit tesz a pénzügyminiszter a függőben levő törvényhozási alkotások érdekében. Ebben az irányban pedig kettőt ígért a pénzügyminiszter, a két legsürgősebb kérdésnek: az adók reformja és a szövetkezeti ügy jogi és fináncziális rendezése problémájának megoldását.

Hogy ez a megoldás milyen lesz, a jövő homálya fedi. De a költségvetés tény, amely előttünk van és követeli a bírálatot. Ennek a bírálatnak pedig az a magva, az a legnagyobb elismerése, hogy:

a költségvetés előterjesztése megszünt politikai esemény lenni; a költségvetés heterjesztését oly nyugalommal fogadja minden párt, az egész ország, mint aki tudja, hogy rendben van minden és immár lehetetlenné váltak a nem is oly régmúlt idők nagyon is kellemetlen meglepetései.

S nagy dolog ez, mikor félmilliárd forint az ország költségvetése. Dr. Pap Dávid.

A pénzügyminiszter által a képviselőház mai ülésén benyújtott 1898-iki költségvetési előirányzat sommázata a következő:

A) Rendes kiadások.

	Előirányzat 1898 évre forint	1897 évre
Királyi udvartartás . . .	4,650.000	4,650.000
Kabineti iroda	76.864	79.500
Országgyűlés	1,753.906	1,775.043
Közösügyi kiadások	27,882.870	27,881.803
1849—1867-ki nyugdíjak	25.460	26.416
Nyugdíjak	8,687.457	8,350.374
Állami adósságok	129,192.798	129,031.474
Kamatbiztosítást élvezett és más vasutak átvétele folytán elvállalt adósságok	13,671.287	13,671.681
Előlegezések a vasuti kamatbiztosítás alapján	438.508	499.078
Horvát-Szlavonországok helyigazgatási szükséglete	8,307.881	8,356.364
Állami számvéveszek	150.343	148.548
Közigazgatási bíróság	264.118	240.987
Miniszterelnökség	457.290	440.460
Ó Felsője személye körüli miniszterium	74.478	70.808
Horvát-szlavon-dalmát miniszter és személyzete	43.908	43.078
Belügyminiszterium	17,053.907	16,447.501
Pénzügyminiszterium	74,720.882	75,197.236
Kereskedelemügyi miniszterium	97,326.100	93,489.166
Földmivvelésügyi miniszterium	18,479.464	17,607.512
Vallás- és közoktatásügyi miniszterium	13,118.716	12,146.322
Igazságügyi miniszterium	16,539.356	15,966.402
Honvédelmi miniszterium	18,164.135	15,136.628
Összesen	449,084.228	441,256.381

B) Rendkívül kiadások.

I. Átmeneti kiadások.

Közösügyi kiadások	6,351.249	6,897.886
Közigazgatási bíróság	7.000	22.000
Miniszterelnökség	544.000	807.396
Ó felsője személye körüli miniszterium	20.000	28.202
Belügyminiszterium	182.057	140.907
Pénzügyminiszterium	2,927.400	2,774.591
Kereskedelemügyi miniszterium	1,812.500	1,338.000
Földmivvelésügyi miniszterium	873.381	796.130
Vallás- és közoktatásügyi miniszterium	339.836	315.747
Igazságügyi miniszterium	8.785	2.000
Honvédelmi miniszterium	1,025.170	1,789.078
Összesen	14,086.378	14,911.868

II. Beruházások.

	1898 évre	1897 évre
Állandó országház építésére	850.000	350.000
Belsőügyminisztérium	60.115	81.067
Pénzügyminisztérium	1.420.200	1.247.125
Kereskedelemügyi miniszterium	7.927.672	8.941.320
Földmivélsügyi miniszterium	3.751.347	3.621.919
Vallás- és közoktatásügyi miniszterium	2.410.630	4.000.200
Igazságügyi miniszterium	300.000	300.000
Honvédelmi miniszterium	960.000	60.000
A magyar királyi államvasutaknál eszközözendő beruházások	17.400.000	—
Összesen	35.069.964	19.101.651

A) Rendes bevételek.

Állami adósságok	2.298.231	4.345.110
Ó Felsőga szemétye körüli miniszterium	800	800
Belsőügyminisztérium	1.487.855	1.484.717
Pénzügyminisztérium	308.841.770	307.582.306
Kereskedelemügyi miniszterium	138.325.269	132.407.875
Földmivélsügyi miniszterium	16.781.727	16.668.565
Vallás- és közoktatásügyi miniszterium	1.706.795	1.617.868
Igazságügyi miniszterium	795.963	793.660
Honvédelmi miniszterium	367.041	347.180
Összesen 470.605.451	465.198.082	

B) Rendkívüli bevételek.

Miniszterelnökség	84.000	30.000
Pénzügyminisztérium	6.845.142	6.188.049
Kereskedelemügyi miniszterium	1.008.000	8.000
Földmivélsügyi miniszterium	189.000	159.500
Vallás- és közoktatásügyi miniszterium	2.184.698	3.750.875
A m. kir. államvasutaknál eszközözendő beruházások költségeire fölveendő kölcsön	17.400.000	—
Összesen	27.710.840	10.134.424

Mérleg.

Rendes kiadások	449.084.228	441.256.381
Átmeneti kiadások	14.086.378	14.911.838
Beruházások	35.069.964	19.101.651
Összesen	498.240.570	475.269.870
Rendes bevételek	470.605.451	465.198.081
Rendkívüli bevételek	27.710.840	10.134.424
Összesen	498.316.291	475.332.505
Összes kiadás	498.240.570	475.269.870
Összes bevétel	498.240.570	475.332.505
Fölösleg	75.721	62.635

Az 1898. évi állami költségvetés főbb eredménye.

Az 1898. évi állami költségvetés a következő főbb eredményeket mutatja:

A **rendes kiadások** 449.084.228 forinttal vannak előirányozva, vagyis az 1897. évre törvényhozásilag megállapított 441.256.381 forinthez viszonyítva, 7.827.847 forintnyi emelkedést mutatnak.

E jelentékeny kiadási többlet nagyobb része, vagyis 4.313.178 forint az állami üzemek, főképen az államvasutak, a posta, távirda és távbeszélő, a dohányjüvedék, továbbá a bányászat és pénzverés fejlődésének a következménye, amely többlet egyszerűsége a magasabb összeggel előirányzott bevételek által ellensúlyoztatik; kereskedelemben 1.500.000 forint többletet idéznek elő az időközben alkotott törvények folytán felmerülő szükségletek, míg a fennmaradó 2 millió forintnyi többlet a közigazgatási, közbiztonsági s honvédelmi kiadások növekedése, valamint a kulturális és közgazdasági ágazatok előmozdításának folytán válik szükségessé.

A főb eltérések a következők:

337.088 forinttal nagyobb a **nyugdíjak** szükséglete, ami a személyzet szaporításának és az 1893. évi IV. törvényozikk alapján felemelt illetményeknek a következménye.

181.324 forinttal emelkedik az **állami adósságok** szükséglete, a magyar királyi állami vasutak hálózatán eszközözendő beruházások céljaira kibocsátott, illetve kibocsátandó kölcsön szükséglete miatt.

322.976 forinttal növekesznek a **közbizton-**

sági kiadások egyrészt a csendőrség személyzet-szaporításának folyamánként, mely immár egész évi szükségletként szerepel, másrészt pedig és főképen azért, mivel a felvidéki vármegyék ruthén lakossága anyagi érdekeinek megóvása, továbbá az utóbbi időben nagyobb arányokat öltött munkásmozgalom meggátolása céljából a csendőrség állománya szaporítottatik.

1.482.885 forinttal apadnak a **lottójüvedék kiadásai**, a számsorsjáték megszüntetése folytán előirányzott kiadások elesnek s két lottóhivatal már f. évi október 1-től megszüntettetett.

71.259 forinttal emelkedik az **adóhivatalok szükséglete**, főleg mert a jövő évre 3 új adóhivatal felállítása tervezetlik.

341.580 forinttal emelkednek a **dohányjüvedék kiadásai** a dohánygyárak üzemének növekedése folytán s

24.424 forinttal növekesznek a **sójüvedék kiadásai**, mely többletet a mérsékelt áru marhasó örlelési és denaturálási költségei okozzák;

120.000 forinttal emelkedik a **közutak szükséglete**, mert 340 kilométer utnak államosítása van a jövő évre tervbe véve, amelynek fentartási költségeiről gondoskodni kellend;

1.554.290 forinttal emelkednek a **posta, távirda és távbeszélő üzemi kiadásai**, részben a folytonosan emelkedő forgalom következtében, tulnyomó részben pedig a budapesti állami távbeszélő hálózat bérletének megszüntetéséről szóló 1897. évi XVI. tör.-czik életbe léptetése folytán;

1.825.880 forinttal növekesznek az **állami vasutak kiadásai**, mely többlet kisebb részében a forgalom biztonsága és rendes lebonyolítása érdekében teendő intézkedéseknek, tulnyomó részében a vonalszaporulatnak a következménye.

Összesen 871.952 forinttal növekesznek a **földmivélsügyi tárca rendes kiadásai**. A szükségletek e jelentékeny emelését általában véve mezőgazdaságunk válságos helyzete teszi indokoltá, melynek javítása érdekében a kormány hathatósabb tevékenység kifejtésére van utalva.

129.379 forinttal emelkednek a **gazdasági tanintézetek és mezőgazdasági ismeretek terjesztésére fordítandó kiadások**, mely többlet főképen 3 új földmives iskola felállítására, valamint a már fennálló tanintézetek dologi szükségleteinek emelésére, a mezőgazdasági ismeretek minél szélesebb körben való terjesztése céljából vándortanítók alkalmazására, továbbá a népiskolai tanítóknak gazdasági szaktanítókká leendő kiképzésére leendő szükséges;

304.203 forintnyi többszükséglet mutatkozik az **állattenyésztés és tejgazdaságnál**, kis részében az állattenyésztési kerületi felügyelők szaporítására, tulnyomó részében pedig a szarvasmarha) és sertés-tenyésztés előmozdítása céljából kiosztandó bikák és sertések vásárlására, az állattenyésztési alapok segélyezésére, valamint a havasi gazdaság emelése s a felvidéki ruthén nép helyzetének javítása céljából bérbevevett gróf Schönborn-féle hitbizományi birtok gazdasági kiadásaira, mely utóbbi kiadások tulnyomó része a magasabb bevételi többletekkel ellensúlyoztatnak;

126.143 forintnyi többszükséglet jelentkezik a **mezőgazdaság különböző ágainál**, főképen a kertészet és gyümölcsészet fejlesztésére, a kísérleti intézmények kibővítésére.

28.567 forinttal emelkedik a **mezőgazdasági statisztika** szükséglete, mely többlet kizárólag a külföldi képviselőknek alkalmazandó mezőgazdasági szaktudósítók díjazására lesz fordítandó;

147.000 forintnyi többlet irányoztatik elő a **mezőgazdasági munkás és cselédügyek** kiadásainál.

238.000 forinttal apadnak a **selyemtenyésztés** átfutó jellegű kiadásai, leginkább a selyemgubók beváltási árának leszállítása folytán.

Egészben véve 972.394 forinttal magasabb összeggel irányoztatnak elő a **vallás- és közoktatásügyi miniszterium rendes kiadásai** ami az e tárca körébe eső valamennyi intézet fejlesztésére, nemkülönbön korábbi törvényes intézkedésekre vezethető vissza.

104.108 forinttal növekesznek a **felsőbb tan-**

intézetek szükségletei, csekély részben az egyetemi tanárok lakpénzeinek felemeléséből folyólag tulnyomó részben azonban e többlet az intézetek bővítésével kapcsolatos emelkedésének a következménye;

103.008 forinttal emelkednek a **gimnáziumok** s 46.588 forinttal a **reáliskolák szükségletei**, részben, mivel újabb két gimnázium és egy reáliskola államosítása van tervbe véve s számos tanintézetnél a tanulók szaporodása párhuzamos osztályok felállítását teszi szükségessé;

346.769 forinttal nagyobb összeggel irányoztatik elő a **népnevelés szükséglete**, mert a mostoha anyagi viszonyok közt levő tanítók egy részének a 400 firtos fizetési fokozatból az 500 forintosba leendő előléptetése tervezetlik, továbbá, mert újabb népiskolák, polgári iskolák és kisdudóvó intézetek felállítása, parallel osztályok megnyitása válik szükségessé.

Az **igazságügyi tárca rendes kiadásai** 572.954 forinttal emelkednek, amiből 309.000 forint az állami alkalmazottak illetményének szabályozásáról szóló 1893. évi IV. törvényozikk fokozatos végrehajtására esik, ezenkívül 135.000 forintnyi többletet igényelnek az első folyamodású bíróságok.

Végül új kiadásként jelentkezik a **konstantinápolyi kanzuli főtörvényozikk** 25.550 forintnyi szükséglete.

A **honvédelmi tárca rendes kiadásai** 1.028.507 forinttal növekesznek, miből 356.025 forint a honvéd nevelő és képző intézetekről szóló 1897. évi XXIII. törvényozikk végrehajtásának a következménye, a többszükséglet fennmaradó része pedig annak a programnak megvalósításából ered, mely a honvédség fokozatos fejlesztésére nézve 6 évi időszakra megállapított.

A **rendkívüli kiadások** (átmeneti kiadások és beruházások) 49.156.342 forinttal, vagyis az 1897. évre törvényhozásilag engedélyezett 34.013.489 forinttal szemben, 15.142.853 forinttal magasabb összességben irányoztatnak elő. Figyelembe véve azonban azt, hogy az 1897. évi XXX. törvényozikk értelmében az államvasutaknál eszközözendő beruházásokra ugy kiadásként mint megfelelő fedezetül bevételként 17.400.000 forintot föl kellett venni, ezen átfutó tétel mellőzésével a rendkívüli kiadásoknál tulajdonképen 2.257.147 forintnyi csökkenés mutatkozik.

A jelentékenyebb változások a következők: 546.637 forinttal csökkennek a **közösügyi rendkívüli kiadások**, a közös kormány részéről s delegációkhoz tett előterjesztések értelmében; 15.000 forinttal csökkennek a **közigazgatási bíróság átmeneti kiadásai**, mert a bíróság helyiségeinek felszerelésére kevesebb költségre leendő szükség; 263.896 forinttal apadnak a **miniszterelnökség átmeneti kiadásai** főképen azért, mert a millenniumi emlékek nagy része felállítatván, azok költségei elhagyhatók; a **kereskedelemügyi miniszterium átmeneti kiadásai** 474.500 forinttal növekesznek, egyrészt a budapesti állami távbeszélő hálózat bérletének megváltásáért járó 413.500 firt évráradék előirányozása folytán, másrészt, mert a kelet felé irányuló forgalmunk előmozdítása érdekében, valamint parti gőzhajózásunk fejlesztése céljából a hajózási vállalatok nagyobb mérvű segélyezése lesz szükséges; ellenben 1.013.648 forinttal apadnak ugyan ezen tárca beruházási kiadásai, mert a többletekkel szemben azonban az állami vasutaknál új építkezésekre és új forgalmi eszközök beszerzésére 2.299.530 forinttal kevesebb volt előirányozható, részben valóságos megtakarítások folytán, részben a vasuti beruházási kölcsön szükségletének a rendes kezelésbe történt áthelyezése miatt.

A **földmivélsügyi miniszterium rendkívüli kiadásai** 206.679 forinttal növekesznek, mely többlet a dunabogdányi és visegrádi kincstári kőbányák növekedő üzemi költségeire, egy ornithologiai mű szerkesztésére és kiadására, továbbá a selyemtenyésztés előmozdítása érdekében egy fonodának létesítésére s a dohánytermelési kísérleti állomás részére szükséges épületek költségeire igényeltetik.

1.565.492 forinttal apadnak a **vallás- és közoktatásügyi tárca rendkívüli kiadásai** egyes jelentékenyebb építkezések befejezése folytán.

126.082 forinttal emelkednek a **honvédelmi tárca rendkívüli kiadásai** főképen azért, hogy

a budapesti fegyvergyári honvédlaktanya a magyar államvasutak céljaira engedtetvén át, ehelyett Budapesten egy új gyalogsági laktanya és központi fegyvertár építése van tervbe véve.

Végül új tételként szerepel a magyar királyi államvasutaknál eszközöndő beruházásokra előirányzott 17.400.000 frtnyi kiadás, mely összeg az 1897. évi XXX. törvénycikk értelmében külön fejezet alatt új kiadásban, mint a megfelelő fedezet bevételként fölveendő volt.

A *rendes bevételek* 470.605,451 frttal, vagyis az 1897. évre törvényhozásilag megállapított 465.198,081 frt-hoz viszonyítva 5.407,370 frttal magasabb összegben irányoztatnak elő.

A jelentékenyebb eltérések a következők:

2.046,879 frttal apadnak az állami adósságok bevételei, tulnyomó részben azért, mert a tiszai és szegedi nyereménykölcsön szükségletének részbeni fedezése céljából a pénztári készletek eddig szokásos előirányzása mellőztetett.

1.259,464 frttal magasabb összeggel vétetnek föl a pénzügyi tárca bevételei.

Az *egyes adók* főösszege teljesen változatlanul hagyatott, de az egyes adónemek előirányzásánál a mezőgazdasági helyzetre való tekintettel némi módosítások voltak eszközöndők. Ugyanis nem lehetett figyelmen kívül hagyni azokat a körülményeket, amelyek az adófizetési képességet az 1898. évben előreláthatólag csökkenteni fogják; ugyanezért a földadó egy millió forinttal s ezzel kapcsolatban az általános jövedelmi pótdadó 300.000 forinttal leszállított. Ugyazint csökkentetett a nyereményadó is 197.000 forinttal a számsorsjátéknak az 1897. VII. törvénycikk alapján történt megszüntetése miatt. E bevételi kevesebbetek ellensúlyozásául emeltetett a házadó 400.000 forinttal, a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyletek adója 500.000 forinttal, továbbá a vasuti és gőzhajózási szállítás használatá utáni adó 608.500 forinttal, amely többletek az előző évi zárszámadási eredményekkel teljes mértékben indokolják.

A *fogyasztási adók*, amelyek a legfőbb bevételi források egyikét képezik, csak 800.000 frttal, tehát egy igen mérsékelt összeggel emeltettek: jöllehet az eddigi eredmények nagyobb emelést is indokoltá tettek volna. Emeltetett ezenkívül a bélyeg- és a jogilletékek bevétele 855.460 frttal, s a dohányjüvedék 469.000 frttal az eddigi eredményeknek s a bizton várható befolyásnak megfelelőleg; továbbá az üzemek fejlődésére való tekintettel a bányászati és pénzverés bevételei 486,194 s az állami nyomda bevételei 14.000 frttal. Végül 95.000 frtnyi emelkedés mutatkozik az aranygió-nyeremény czime alatt a közös határvám aranybevételeinek előirányzata alapján.

Ellenben leszállítandó volt a lottójüvedék bevétele 1,298.900 forinttal az 1897. évi VII. törvénycikk rendelkezései folytán, továbbá a sójüvedék bevétele 273.071 forinttal, mert a mérsékelt áru marhasónak az 1897. évi I. törvénycikk alapján történt behozatala folytán a teljes áru só előreláthatólag csökkenni fog. Végül 11.538 forinttal kisebb összeggel szerepel az állami jószágok bevétele a birtokeladások folytán.

A kereskedelmi tárca rendes bevételei 5,917.394 forinttal emelkednek, mely többlet majdnem kizárólag a posta, távirida s távbeszélő, továbbá az államvasutak üzemére esik. A posta, távirida és távbeszélő bevételei 2,430.000 forinttal emelkednek, részben a növekedő forgalomnak megfelelőleg, tulnyomó részben pedig a budapesti állami távbeszélő-hálózat bérletének megszüntetéséről szóló 1897. évi XVI. továbbá a lottójüvedék módosítása iránt hozott 1897. évi VII. törvénycikk végrehajtása folytán, a menyenyiben az osztálysorsjáték igénybevétele következtében a postabélyegjegyek után legalább 300.000 frt új bevétel várható. Az állami vasutak bevételei pedig 3,400.000 forinttal növekednek, mely többlet részint a vonalszaporulattal, részint az eddigi zárszámadási eredményekkel igazoltnak tekinthető.

A *rendkívüli bevételek* 27,710.840 forinttal előirányozva 17,576.416 forintnyi emelkedést mutatnak; levonva azonban e többletből az 1897. évi XXX. törvénycikk alapján a vasuti beruházások költségeinek fedezése céljából átutó tétel gyanánt

beállított 17,400.000 forintnyi kölcsön összegét, a rendkívüli bevételeknél tulajdonképen csak 176.416 forintnyi szaporodás mutatkozik.

Jelentékenyebb változás fordul elő a pénzügyi tárczánál, ahol a déli vasúttársaság által beüzemelt vételár-hátralékok felosztásából egy 835.000 forintos rendkívüli bevétel származik, továbbá a kereskedelmiügyi tárczánál, hol a távirida és távbeszélő-hálózat kiegészítési költségeinek fedezésére felveendő kölcsön fejében egymillió forint bevétel irányoztatik elő.

MINDENFÉLE.

A gondos hadvezér. A német hadseregnek egyik kiváló törzstisztéről köztudomásu, hogy ropant kényes arra, hogy a legénység ellátása mintaszerű legyen. Az a szokása, hogy a kantinekat meglepi s az ételek jóságáról személyesen meggyőződik. Egy alkalommal, amint szintén a konyhának tart, észreveszi, hogy két közkatona füstölő katlant hozva lép ki a konyhából.

— Tegyétek le; kanalat adj! — szól a parancs szava.

A két baka meglepetve tekint egymásra. Aztán az egyik elsiet s nemsokára kanállal tér vissza.

— Azt akarom látni, miféle levest kaptok ti, szól a tábornok, miközben a katlanba mártja a kanalat s megkóstolja az ételt; de alig izleli meg, kiköpi s felkiált:

— Micsoda zagyalék ez? Épen olyan az ize, mintha mosogató víz volna. Mi ez, mi?

— Hát épen az, tábornok uramnak alásnan jelentem — szól a hadfi — mosogató víz, miben az edényt mostuk.

Modern Noé bárkája. A Massachusetts nevé atlanti szállítóhajó, mely a mult héten érkezett New-Yorkból Londonba, valóban a Noé bárkájára emlékeztet. Barnum és Barley czirkuszát hozta magával. A hajón be volt szállásolva 420 ló, ötvenkét ponyva, husz elefánt, tizenöt teveh, hat zebra, harminczegye különféle vadállatot tartalmazó ketrec s a czirkuszhoz tartozó számtalan szerszám. A tiznapig tartó utazás alatt az állatok százhusz tonna szénát s husz tonna szalmát fogyasztottak. Tiztonna korpát, háromezeröttszáz mérő zabot, négyezeröttszáz font must, ezeröttszáz font halat, ezernégy-száz font kenyert, három tonna sárgarépat és negyven hordó különféle zöldséget pusztítottak el.

Aki nem szívelheti a dohányt. Talán Viktória királynő az egyedüli az élő fejedelmők között, ki a dohányt semmiféle alakjában sem tűri el. Jaj azoknak a királyi hercegeknek, kik a windsori szobáit a dohány füstjével megszenteltetik. Nem egy alkalommal történt, hogy valami levél a királynő titkári hivatalából visszakerült azzal az izennel, hogy fertőtlenítsék s hogy jövőben ne legyenek oly átkozott dohányszaguk.

A Dreyfus-ügy pendantja. Tegnap közöltük *Fouquier* cikkét a Dreyfus-ügyről, most pedig *Paul Gaulot* ír érdekes cikket a *Figaro*-ban, a Dreyfus-ügyet egy másik, még régebbi pendantját mondván elő. Az első császárság idejében, 1811-ben — írja Gaulot — a francia kormánynak, valószínűleg Szent-Pétervárott működő kémiai által tudomására jutott, hogy az orosz hadparancsnokság alaposan tájékozva van a francia hadsereg állapotáról. Nagy izgalmat keltett ez a császár környezetében és Napoleon szigoruan meghagyta hadügyminiszterének, a bassanói hercegnek, hogy kövessen el mindent a rejtély felderítésére. A herceg Pasquier-hez, a rendőrfőhöz fordult segítség végett, aki egy rendkívül ügyes titkos rendőrt bocsátott rendelkezésére. Foudras azonban minden ügyessége daczára nem ért sikert, míg egy váratlan esemény nem játszott közre. A határon elfogtak egy orosz futárt, akinél egy bizonyos Czernichev-től találtak az orosz főhadparancsnok nevére czimzett levelet. Ebben a levélben voltak elmondva azok az adatok, melyek segítségével az egész francia hadsereg nyitott könyvként állt az orosz előtt. Czernichev egész Párisban ismert személyiség volt és mindenki tudta róla, hogy fiatalága idejében igen jó lábón állott Sándor czárral. Párisban azonban látszólag ügyet sem

vetett a politikai eseményekre, csupán a világyáros gyönyöreinek látszott élni. Mikor megérkezett a hír a fővárosba, már Czernichev előtt nem volt titok a felfedezés, s midőn el akarták fogni, hült helyére találtak. Lakását fölkerült a rendőrség, de csupán a kandallóban akadtak elhamvad papirokra. Ekkor ismét a véletlen kedvezett Foudras-nak, a detektivnek. Keresgéelve a kandalló tartalmában, hogy munkáját könnyebben végezhesse, fölrajzolta a kandallóhoz simuló szőnyeget és — egy levéldarabkára akadt, mely valószínűleg akkor került véletlenül a szőnyeg alá, mikor Czernichev sebtében elájtta a papirokat. Ennek a papirdarabnak segítségével keresték aztán a közvetlen árulót, de akkor vajmi nehezen ment a papiron levőhöz hasonló írás fölfedezése, nem lévén még kifundálva a grafológia. Hosszas utánjárás eredményeképp végre ráakadtak az árulóra, egy hadügyminiszteri alkalmazott személyében. És itt elvállik ez az ügy a Dreyfus-tól. A tettes bevallott mindent, mentve magát azzal, hogy elcsábította a nagy összeg, háromszázezer frank, amit Czernichev ígért neki. A haditörvényszék nyomban összeült, halálítélettel sújtotta és másnap föbe is lötték. Az ügynek azonban komoly következményei voltak. Francia- és Oroszország közt akkoriban ugyanis csak amolyan kénytelen-kelletlen volt a jó viszony, most egyszerre kiélesedett az ellentét és néhány hónappal rá ki is tört a háború. Ha akkor egy világos, tiszta ügynek háború lett a következménye, hogy ne lenne természetes, hogy a mostani bonyolult, érthetetlen ügyben az egész világ felháborodása kíséri a francia kormány ingadozását.

A közönséghez.

Az „*Országos Hirlap*“ pártoktól, kormánytól, egyéni és üzleti érdekektől, czéloktól független, szabadelvű politikai napilap.

Erős, de nem durva hang; bátor, de nem személyeskedő kritika; minden irányban való tisztesség a mi újságírásunk sarkalatos hitágazata.

Az „*Országos Hirlap*“ rendületlen hiva a szabadelvűségnek, mert ez a legbiztosabb módja a *magyarság faji erősödésének*.

Az „*Országos Hirlap*“ jól értesültségéről, magas irodalmi színvonaláról tanuskodják napról-napra maga a lap.

Mikszáth Kálmán főszerkesztő a lap minden számában fog valamely rovatban írni.

Az „*Országos Hirlap*“ sürűn fogja közölni „*A t. házból*“ című országgyűlési karczolatokat, természetesen régi mesterük, *Mikszáth* Kálmán tollából. Nemkülönben megjelenik koronkint a léha képviselő *Kathánghy* Menyhért is, nejéhez írott vidám leveleivel.

„*A Rókautat*“, *Sudermann* költői szép regényét, mely az újabb romantika igaz gyöngyei közé tartozik, nyomon fogja követni *Mikszáth* Kálmánnak

„Az új Zrinyiász“

czimű hosszabb szatirikus politikai rajza.

Az „*Országos Hirlap*“ a rendelkezésére álló összes, jelentékeny szellemi és anyagi erőt arra fogja felhasználni, hogy becsületes, komoly, értékes munkával, minden ízében kifogástalan, jó magyar lappal hálálja meg azt a példátlan s igazán megható érdeklődést, melyet, nagylelkűen előlegzett bizalom gyanánt, a magyar közönség iránta, tulajdonképeni megjelenése előtt is már hatalmasan tanusított.

Az „*Országos Hirlap*“ előfizetési ára:

egy évre: 14 frt, negyedévre: 3 frt 50 kr.

félévre: 7 frt, egy hónapra: 1 frt 20 kr.

Az „*Országos Hirlap*“ szerkesztősége és kiadóhivatala: Budapest, VIII., József-körút 65.

Ujjonnan belépő előfizetőinknek az eddig megjelent regényfolytatásokat kívánságukra azonnal megküldjük.

A csók.

Eddigél csak gyönyört letek benne az emberek és himnuszát zengték a költők, de most már könyv is jelent meg a csókról. Még pedig vaskos kötet és — egyetemi professzortól. Am azért ne gondoljuk, hogy tudakos, fontoskodó mű, ellenkezőleg, Kristián Nyrop, a kopenhágai egyetem híres nyelvésze merő kedves és érdekes dolgokat ír *A csók és történeté*-ben.

Sokan gondolhatják — mondja előszavában a poéta lelkű író — hogy fölösleges a csókról értekezni, hisz minden gyermek tudja, hogy mi az a csók. Csak fogad, mikor a világra jövünk és a csók fűszerezi egész életünket; Holty szerint: „Csókot kapni, csókot lopni, ez a világ folyása.“ De — folytatja — még sem egészen hiábavaló munka a csókkal irodalmilag is foglalkozni, sőt nem is olyan könnyű. Paul Verlaine, a francia költő így definiálja a csókot: „Az ajkak tüzes kísérete a szív szerelmi dalához.“ Hja, de ez csak a szerelmi csókra vonatkozik. Már pedig csók igen sokféle van.

Nyrop tanár ilyen kategóriákba sorolja a csókokat: szerelmi csók, rokon csók, baráti csók, tiszteleti csók és mindezeknek a kategóriáknak külön-külön fejezeteket szentel.

Arra a kérdésre, hogy mikép jön létre csók, a szerző imígy válaszol: A csók az ajkizmok szívó mozgásából áll, halkabb vagy erősebb hang kíséretében. Ámde az ajkizmok mozgásából csak akkor lesz valódi csók, ha indoka valamelyes érzelem és az ajkak egyidejűleg élő lényt vagy tárgyat érintenek. Hogy „izlik“ a csók? erre nézve eltérők a vélemények. Az öreg szerelmi dalnok, Venczel cseh király szerelmese csókját így énekelte meg: „Mint a rózsza, mikor felnyitja szirmait, hogy harmatot szivjon magába, ugy nyujtotta felém puha piros ajkait.“ — Ha a nőktől kérdezzük, hogy milyennek kell lennie a csóknak, ezt felelik: csak az a csók, amely „édes“! — A német nők a csók mellől a világot sem engednék el a szakállt, szerintük a szakálltalan férfi csókja olyan mint — a sötét hígtojás. A hollandi nők ugyanígy vélekednek. A dán hölgyek már követelősebbek, nekik már csak az „erős ízű“ csók konvenniál.

Nyrop professzor kvantitatív tekintetéből is tárgyalja a csókot. Tudvalevőleg a szerelmesek fölötte pazarok csók dolgában, ami vajmi kellemes lehet. Történt, hogy egy jegyes pár elhatározta, hogy szakítanak. A fiatal ember úgy vélekedett, hogy illő volna, ha kölcsönösen visszaadnák a szerelmes leveleket. Helyes, felelt a leány, de hát ha már visszaadásról van szó, mi lesz akkor a csókkal? Szeget ütött ez a fejükben és — visszaadták egymásnak a csókokat is, ami aztán ismét összehozta őket. — Adoma öröközte meg egy francia diák esetét, aki elég merész volt megcsókolni egy lányt. A kisasszony rendkívül felbuzdult és elnevezte szemtelen kamasznak. A diák bánkódva szólt: Jó, jó, ha már annyira rossz néven vette, hát — adja vissza!

Az erkölcsi szempontot sem mellőzi Nyrop, és ennek kapcsán beszél a „rablott csók“-ról. Thomas Saverland, a kódós angliai, bevádolt egy hölgyt, mert az leharapta az orrát, mikor erőszakkal meg akarta csókolni. A bírő azonban felmentette a vádlottat, mondván: ha erőszakkal csókol meg valaki egy nőt, a nőnek jogában áll a merénylő orrát leharapni.

Egy érdekes dolgot azonban elhallgat Nyrop tanár. Azt tudniillik, hogy hogyan tanulmányozta ilyen jól a csókot? Ha ezt is elmondaná és másoknak is szolgálna utasításokkal, úgy bizonyára óriási kelendősége volna könyvének.

A RÓKAÚT.

SUDERMANN HERMAN

REGÉNYE.

(18)

— Tudtam, hogy eljöttök, dadogta, tudtam, hogy még vannak barátaim, hogy nem szolgáltattok ki védtelenül ezeknek a farkasoknak.

Senki sem felelt neki.

Katonás rendben, olyan mereven, mint a fal, állottak előtte, csak a tekintettük révedezett. Engelbert törte meg elsőnek a csendet.

— Hivtál bennünket, itt vagyunk, de nincs sok időnk, hát csak kivele, mit akarsz tőlünk? Boleszlávot egy pillanatra meglepette annak a hideg, kurta beszéde, akit minden bajtársa közül legjobban szeretett, de hát hogy is kételkedhetett bennük?

Hiszen eljöttek!

És zavaros, egymásnak eső szavakkal közölte velük, hogyan érte őt az a gyalázat, amelyet a schrandeniek az apjának szántak s hogy mit akar most bajtársainak segítségével tenni.

S ezalatt egy romhalmaz mögül egy lángoló szempár tapadt hozzá és ezalatt megvonaglott és megremegett az a női test, amely őt szinte magába omlat lapult meg.

— Már itt vannak, a faluban vannak! kiáltotta volt feléje félenk ujjongással, az udvaron átrohanva.

Az első pillanatban idegennek nézte. Világos kartonruha volt rajta, ziháló keble fölött egy alig begombolt hálóderek s a fején tarka kendő, ahogy a parasztlányok szokták.

— Ezt adták ide, hogy vegyem magamra, szólt mintegy mentegelőzve, amikor csodálkozó tekintetével találkozott.

Örömben nem is ügyelt tovább reá. Aztán, amikor bajtársaira várakozva állott a hidon, látta a romok között leselkedni. A kendője a nyakába csuszott — vadul szétzilálva hullott fekete haja a napsütötte azezra. Mint a tébolyodott, nevetett magában.

Szégyelte, hogy ezt a nőt kellett bajtársainak bemutatnia és föltette magában, hogy nyomban kiadja az útját, csak hogy többé ne találkozzék velük.

— Mit keressz itt! — kiáltott reá.

Összerázkódott.

— Semmit, uram, felelte szemeit bünbánólág lesütve.

— Mért neveltél?

— Ó uram, dadogta, csak épen örülök.

— Minek?

— Mert megint itt lehetek.

— Ó — a nyomorult teremtés!

Mi volt az, ami ehhez a darab földhöz kötötte, amely neki csak szegényt és nyomorúságot kínált és amelyen ezentul még nagyobb nyomorúság várt reá?

Hallott valaha házi macskákról, amelyek a megszokott háztól akkor sem tudnak megválni, ha mindenki elköltöztött belőle s inkább az elárvt fődél alatt pusztnak el éhen, semhogy ők is odébb álljanak.

Hátha ez a macska sem hagyja magát elkergetni?

Ebben a pillanatban kegyetlenség lett volna, ha elkergeti magát. Am maradjon holnapig, csak élébe ne toladokdjék gyülölt arczával.

— Takarodjál, förmedt rá s ne mutakozzál se előttem, se az idegenek előtt.

Alázatosan hajolt meg s eltűnt a romok mögött. Ott lapult meg, reszkette a félelemtől, hogy ráakadnak. —

Boleszláv végére jutott a mondókájának. Engelbert kiolvasta a beleegyezést barátai szeméből s így szólt:

— Magunkkal hoztuk a szükséges számszámokat s ha fát bocsájtaná rendelkezésünkre, hamarosan összekopácsoljuk a koporsót.

— Persze, nem lesz valami lovagi ko-

porsó, jegyezte meg durva mosolylyal Negen-thin Péter.

Engelbert szigoruan, feddő tebitettel nézte végig. Morgás és dobogás hangzott a kised csapatban.

Boleszláv elfogódva az örömteljes bizakodástól, mit sem vett belőle észre.

— Emlékeztek-e, kérdezte, arra a koporsóra, amelyet sötétben kopácsoltunk össze a fiatal Dohna grófnak? Két óra alatt rendben voltunk vele, pedig egy lépésnyire se láttunk a sötétben.

De ez az emlékeztetés nem igen hatott!

— Egy ember maradjon a lovagnál, mondta Engelbert, — mi többiek megyünk fáért. — Estig mindent el kell végeznünk.

Boleszlávnak, aki azon törte a fejét, mivel kedveskedhetnék a jó barátoknak, az a bor-készlet jutott az eszébe, amelyet a pinczében talált, s melyet a tűz megkimélt. — Mellette volt még, ami enivaló akadt a házban, egy kis kenyér és füstölt hus, de arra nagyon is kevés, hogy a pajtásokat megvendégelni lehessen.

— Ennivalóm nincsen, majdnem semmi, mondta, — de legalább igyatok egy-két korty bort, mielőtt a munkához látok!

A pajtások hallgattak és sötét arczzal elfordultak.

— Hagyd csak, mondá Engelbert, könnyed hangon. — A bor lustit... A munka sietős.

És lehajolt, hogy egy megszenesedett gerendát, mely az istálló romjai közt feküdt, vizsgálódva végigtapogasson.

— Ez jó lesz, mondta, de ne fűrészeljétek le a szenes részét, — az majd pótolja a festéket.

S Boleszláv oldalán tovább haladt, hogy két vagy három másik gerendát keressen.

Most valami világos ruha félét láttak, ami nyomban eltűnt a következő fal mögött.

Boleszláv öklbe szoritotta a kezét. Egyszeriben megösmerte Reginát.

— Bocsáss meg, mondta, — Nem küldhettem mást, nincsen senkim.

Engelbert szólni akart, de hallgatott, mintha valami tilalom fojtaná belé a szót.

— S ruhát is te adtál a testére? ugy-e?

— Igen, mondta Engelbert, akin mégis erőt vett a közlékenység, ugy találtam félig holtan, rongyos ruhában, a kapu előtt a földön, mikor éjszaka fölkeltem megnézni, hogy mit ugatnak a kutyák olyan veszettül.

— Hogyan? Hát még éjjelre odaért?

— Két óra volt hajnalban. — Ez a gerenda jó — ezt vihettek, legények. Az öt mértföldet hét óra alatt tette meg. — Sohse hittem volna, hogy lehetséges. — Mint egy meglőtt menyét, ugy feküdt a földön — olyan mercv volt és fényes — és kapkodott levegő után — s a leveleket mind a kezével szorongatta. Föl akart kelni, de visszaesett — s akkor pálinkát hoztam és dörzsöltem a halántékait és adtam neki — —

A pajtások egyike, aki nyomukban volt, csudálkozó pillantást vetett rá. Megijedt és a szó közepén abbahagyta — — —

A következő órában a schrandeniek, akik dühösen és kétségbeesetten rohantak a part mentén föl-alá, a szigetről szorgalmas kalapácsolást, fűrészelést és csöngést hallottak, amiből rögtön rosszat sejtettek. —

Hát ily módon a legszebb tervök a vízbe esett volna?

Nemsokára megjelent közöttük az öreg Hackelberg, vállán puskájával, melyet rendszerint a trágya közé ásozt el, mert tartott tőle, hogy megint elveszik tőle, mint már régebben, amikor a piac téren azzal mulatozott, hogy denevérekre lövöldözött, amelyekről azt tartotta, hogy már világos délben nagy sokaságban röpködnek mögötte.

(Folytatása következik.)

AZ ÜSTÖKÖS

a legrégibb, legkedveltebb magyar élcslap.

Szerkeszti: SZABÓ ENDRE.

Megjelenik minden héten temérdek képpel. Tartalma: Szatírák, humoreszkek, krónikás adomák, Mújkos-kalandok, politikai karrikatúrák, illusztrált adomák, tréfás versek stb.

Előfizetési ára: negyedévre 2 forint.

Kiadóhivatal: V., Kálmán-utca 2. sz. „Pallas“-nyomda. Attek már most előfizetnek, azok újabb ingyen kapják az „Üstökös“-t, vagyis előfizetők csak 1898. január hó elejétől számítanak.

SZÍNHÁZAK.

Budapest, Kedd, 1897. december 7-én.

MAGY. KIR. OPERAHÁZ

Évi bérlet 135. Havi bérlet 3.

Ördög Róbert.

Opera 5 felvonásban. Zenéjét szerzette Meyerbeer. Szövegét írta Scribe. Ford. Asztalos K.

Személyek:

A színiherceg	Blätterbauer
Lizabella	Perotti
Robert	Ney D.
Bertram	Kiss
Reimbaud	Vasquez M.
Alice	Várady
Albert	

Kezdeté 7 órakor.

VIGSZÍNHÁZ.

535. szám. 535. szám.

Zacconi és társulata negyedik vendégszerzésével:

Anime solitarie.

Magános emberek.

Dramma in 4 Acti di Gerhardt Hauptmann.

Személyek:

Giovanni Vocherat	Zacconi
La Signora Vocherat	E. Nipoff
Il Signora Vocherat	E. Pianonfi
Caterina Vocherat	E. Varini
Braun	I. Zoncada
Anna Mahr	M. Volante
Il pastore Kollin	E. Sabatini
L. hadia	A. Zoncada
Maddalena	E. Sabatini
Domestica	E. Cairo

Kezdeté fél 8 órakor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

A titok.

Eredeti népszínmű 4 felvonásban. Írta: Z. Kallós Ilona. Zenéjét szerzette: Dankó István.

Személyek:

Ózr. Fodorné	Borowsky
Lajos fia	Szentmiklóssy
Erdős Zsolt	Vlád G.
Erdős Sándor	Füredi
Mihály	Boross
Feri	Iványi
Tini	Szilassy
Biró	Szilágyi
Kovács Gabor	Mátra
Zouza	Láng Etel
Postás fiú	Török A.

Kezdeté 7 órakor.

Színházi műsorok a 22. oldalon.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Évi bérlet 216. Havi bérlet 6.

Figaró házassága,

vagy: *egy napi bolondság.*

Vígjáték 5 felvonásban. — Írta Beaumarchais. Ford. Paulay E.

Személyek:

Almaviva	Horvath
Rosina grófnő	Cs. Alszegei
Figaró	Dozso
Zsuzsi	K. Gerő L.
Marcelino	Vizvári
Antonio	Latabár
Fanchetta	Liget
Cherubin	Nagy I.
Barkholo	Ujházi
Bazilio	Gabányi
Don Guzman	Vizvári

Kezdeté 7 órakor.

NÉPSZÍNHÁZ.

Kuktakisasszony.

Énekes bohózat 3 felvonásban. Írta Márkus József. — Zenéjét szerzette Szabados Béla.

Személyek:

Krisztoforó	Németh
Liana	Z. Bárdi G.
Liza grófnő	Nádai Ilona
Miss O'Neel	M. Csatai Zs.
Arzén gróf	Szirmai
Buk Leobáld	Kassai
Piki gróf	Gazzi M.
Didicsev grófnő	Vidorné
Palacsinszki báróné	Bártfai M.
Féfix, pinceszó	Lubinszky
Misi	Tollagi
Nina	Bán M.
Böske	Vedress G.
Torus	S. Harmath I.
Vera	Makkos E.
Linus	Tallai L.
Lóra	Vasvári
Maris	Budai
Kata	Emericzki M.
Rózi	Koltai J.
Panni	Delliné
Zsuzsika	Rádai T.
Ilus	Szegő I.
Giza	Kovács I.
Margit	Galambs B.
Szolgá	Ujvári
A grófnő inasa	Kocsis

Kezdeté 7 órakor.

VÁRSZÍNHÁZ.

Zárva.

KÁLDOR ZSIGMOND

„COMMERCE” kávéház,

Baross-utca és József-körút sarkán.

Naponta a híres Kuthy Vincze és Gyurka zene hangversenye.

Kitűnő 7 tokeasztal, az összes kül- és belvárosi lapok a N. E. közönség szórakoztatására, jó italok, pontos és lelkiismeretes kiszolgálás. A N. E. közönség becses pártfogását kéri.

lisztelettel
KÁLDOR ZSIGMOND, kávé.

Dr. LASZKY LAJOS,
Belégzési-intézete;

mell-, gége-, torok- és orrbetegeknek, asthmaticusoknak.
Rendel 11-1-ig és 2-4-ig. (140)

BUDAPEST, VII., Erzsébet-körút 6.

Az **APFEL**-féle régi jó hírnévű (58)
fogműtőterem
mely eddig a Váci-körút és Deák-tér sarkán létezett,
Erzsébet-körút 12. sz.
alá (a New-York palotával szemben) helyeztetett át.

Belégzési Intézet

ujjonnan átalakítva és nagyobbítva, (72)

Dr. ZIFFER E., gleichenbergi fürdőorvos vezetésével,
József-körút 10. szám.

sóviz szétporlasztással külön fülkékben. Fenyőfű-belégzés és pneumatikus kurák. Mell-, gége-, garat-, orrbetegeknek. Nyitva egész nap.

Dus választék,
karácsonyi és ujévi
ajándékokból. (107)
GRANICHSTÄDTEN TESTVÉREK
császári és királyi udvari ékszerészek,
BUDAPEST, IV. ker., Kristóf-tér 2. sz.

„OLYMPIA” magyar mulató

igazgató BORSODY VILMOS, Kerepesi-ut 63.

Nyitva reggel 5 óráig.

Mindennap változatos műsor. Zanello, világhírű contorionista. Du-bois negyes, jeles táncosnő. Holland, kiváló humorista. A hírneves Gyurkovics leányok. Papp Mariska a világ legkisebb primadonnája. Piccardi nővérek nemzetközi táncosnők.

A kéményseprő egy nevelőintézetben.

kedres neveltető bohóság. Kitűnő étek és italokért kezeskodik.

Szilárd Zsigmond, tulajdonos.

Zessék megrendelni
Karácsonyi ajándékai
megválasztása előtt

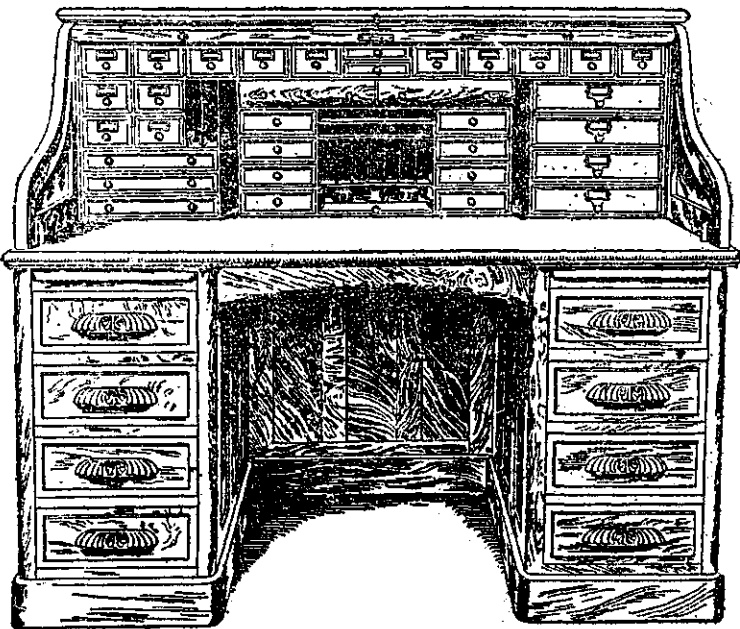
Révai Katalógust

melyet ingyen küld mindenkinek
Révai Testvérek
Irodalmi Intézet Részvénytársaság
könyvkereskedése
Budapest, Váci-u. 1. sz.

és mindenütt házi ipari és
MOSÓ-GEPEK gőzmosodák
pészéro
szükséges berendezéseketjuttatás mellett szállít.
a legjobb
Mangorlok Facsarok
Gardner és Knopp
Ausztria-Magyarország legnagyoobb gyára,
Bécs, XIII., Linzerstrasse 8. sz.
Arjegyzék ingyen és bérmentve.

STANDARD DESKS

Amerikai Redőnyös és Sima Íróasztalok

amer. tölgy-, dió- vagy mahagoni fából.

Valamennyi fiók a redőny leeresztésével egyszerre zárul.

Egyetlen kulcs nyitja valamennyi fiókot és az egész asztalt.

Disze minden irodának és szobának.

Nélkülözhetlen minden gyárosnál, kereskedőnél, ügyvédnél, bírónál, bankárnál, képviselőnél, államférfiunál, írónál stb. stb.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

GLOGOWSKY és TÁRSA Budapest.

Amerikai modern irodai berendezések kiz. jog. eladási telep:

Budapest, V. kerület, Erzsébet-tér 16. szám.

Színházi műsorok.

	Nemzeti Színház	Vár Színház	M. Kir. Operaház	Vig Színház	Nép Színház	Magyar Színház	Kisfaludy Színház
Szerda d. u.	—	—	—	Coulisset ur	A Gyimesi vadvirág	Mama szeme Hannele	—
Este	A dolovai nábob lánya	—	Maritta A piros cipő	—	Tiszturak a zárdában.	Titok	—
Csütörtök	Egy csésze tea Az attaché	Képzelt beteg	Bobémek	—	Kukta-kisasszony	Gésák	—
Péntek	A kis szórakozott	A várás-fuvola	—	—	Tiszturak a zárdában	Titok	—
Szombat	Lear király	A mama	Sába királynője	—	Kukta-kisasszony	A kikapós patikárius	—
Vasárnap d. u.	Bánkban	—	—	—	A peleskei notárius	A gésák	—
Este	Pry Pál	—	Mignon	—	A kék asszony	A kikapós patikárius	—

**Bőrszékípar és * * *
* * * Butorbőrsajtolás**
KENDI A.
BUDAPEST,
IV., Károly-utca 2.,
(Eváng. Iskola-épület.)
Állandó nagy készletek valódi bőrszékék és karosszékékben eddiginél sokkal olcsóbb árban. Vidékre is pontos kiszolgálás.

Budapesti takarékpénztár és országos zálogkölcson részvénytársaság.

Árverési hirdetmény.

Közhírré tételik, hogy a **IV., Károly-körút 18. szám., IV., Koronaherceg-utca 11. sz., VII., Király-utca 57. sz. és VIII., József-körút 2. sz. a. zálogintézetünkben** a bezárolag (175)

1897. évi február hó 28-ig elzálogosított és ki nem váltott, vagy nem rendezett kézi zálogok u. m.

ékszerek,
1897. évi december hó 3-án;
ingóságok
1897. évi december hó 15-én

és a rákövetkező napokon mindenkor **délután 2 és 10 óraker** a **VII., Király-utca 57. sz. a.**

levő árverési helyiségünkben nyilvánosan elárvereztetnek. Budapest, 1897. november 20-án. **Az Igazgatóság.**

Antisepticus és hygienicus
HÖLGY-ÓVSZER.
Teljes biztos hatással, használatban kíméletes és nem kellene többé somminemű gyöngédtelen és ártalmas gummi vagy spongya-czikkek. 1 dohoz (12 drb) ára: 1 frt 50 kr. pontos használati utasítással. 1 frt 75 kr. előleges beklüdesse után bérmentve. Kapható a fentálónál:
László József gyógyszerésznél,
Maros-Ujvár (Erdély). (189)

Első biztosító intézet katonai szolgálat esetére.
0 os. és kir. fensége József főherceg védnöksége alatt.
Biztosítási tőke: 27 millió korona.
Flu gyermekek legelőnyösebb ellátása katonai szolgálat költségének fedezése — illetve a nagykorúság idejére. Bővebb felvilágosítással szívesen szolgál az **Igazgatóság.**
Budapest, V. ker., Erzsébet-tér 1. sz.

Előnyös fizetési feltételek mellett
kaphatók: **Optikai műszer, lát- és tábori látószó, légsúlymérő, rajzeszköz, amateur-fényképező gép felszerelve és magyar nyomtatott utasítással, villamos sürgönyző-távbeszélő és villámárító, villamos villágítási berendezések.**
Emberi műszerek. Árjegyzék ingyen.
Gatschek Béla, VII., Erzsébet-körút 5. (a Newyork-külváros mellett.)

Rheuma, csúz, köszvény
országoserte páratlan gyógyszer az
Ízomerősítő Embrocator.
Rendkívüli győzereje az izmok köté eköbédött fájdalmakat, szagatásokot és súlyos testi munka folytán beállott izomfáradtságot és fáradtságot **rögtön, idült bajokat pedig néhány masszage után biztossággal megszüntet.**
Író- és sétküldési rakbár:
„Arany Kereszt” gyógyszer-tára,
Budapest, V., Nádor-u. 24.
VÉDJEGY.
Egy üveg ára 1 frt 20 kr. (180)

Legalkalmasabb karácsonyi és újévi ajándékok
LÖW SÁNDOR
óras és ékszerésznél,
Budapest, VIII., József-körút 81. sz. alatt
kaphatók. 197
Ugyanott óra- és ékszer-műhely.
Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

4284/1897. szám.

Fa-eladási hirdetmény.

A lipító-ujvári m. kir. főerdőhivatal kerületéhez tartozó likankai m. kir. erdőgondnokságban az 1898. évben üzemtervileg kihasználható rendes vágásokban termelhető fenyő-, épületi-, műszer- és tüzfának tövön az erdőben való értékesítése iránt, a Rózsahegyen székelő likankai m. kir. erdőgondnokság irodájában folyó **1897. évi december hó 23-án, délelőtti 10 óraker,** zárt írásbeli versenytárgyalás fog tartatni, még pedig a következő, külön-külön csoportot képező vágások hozamára:

I. **A Hrb lító község** határában fekvő „Kamena” nevű, mintegy 103 kat. h. ld kiterjedésű kincstári vágásterületen lévő, mintegy 724 m³ haszon- és tüzfára becsült fakészletre, 1597 frt kikiáltási árral.

II. **A Likanka község** határában fekvő „Kozjehrbti” nevű, mintegy 44 kat. hold kiterjedésű kincstári vágásterületen lévő, mintegy 1177 m³ haszon- és tüzfára becsült fakészletre, 3333 frt kikiáltási árral.

III. **A Luoski község** határában fekvő, „Malá-dolinka” nevű mintegy 116 kat. hold kiterjedésű kincstári vágásterületen lévő, mintegy 1939 m³ haszon- és tüzfára becsült fakészletre 6119 frt kikiáltási árral.

Csak azok az ajánlatok fogadtatnak el a tárgyalás alapjául, amelyek a kitűzött óra előtt a rózsahegyi m. kir. erdőgondnokságnál benyújtattak és amely ajánlathoz a kikiáltási ár 15 (tizenöt) százalékának megfelelő bánatpénz vagy az erről szóló nyugta becsatolatott.

Az általános árverési- és a szerződési feltételek a lipító-ujvári m. kir. főerdőhivatalnál és a Rózsahegyen székelő likankai m. kir. erdőgondnokságnál bármikor megszereshetők.

Kelt Lipító-Ujvárt, 1897. évi november hó 21-én. (180)

A m. kir. főerdőhivatal.

XXVIII. évfolyam. **Előfizetési felhívás** XXVIII. évfolyam.

„MERCUR”
hiteles pénzügyi sorsolási szaklap XXVIII. évfolyamára.

A „MERCUR” a legregibb pénzügyi és sorsolási lapja Magyarországnak
A „MERCUR” sorsolási rovata csak hiteles adatok alapján készül és ennél fogva **feltétlenül** megbízható. (195)
A „MERCUR” elismert megbízhatóságával legtökéletesebben szerkesztett sorsolási jegyzékei által tünik ki és hivatalos sorsolási közlönye a legtöbb állami, városi hivatalnak, pénzügyintézetnek stb.
A „MERCUR” nélkülözhetetlen közlönye minden tőkepénzesnek, a meny nyiben megbízható értesüléseket közöl a bel- és külföldi **gabona- és értéktőzsdék helyzetéről,** továbbá minden közgazdasági és pénzügyi eseményről.
A „MERCUR” előfizetőinek **osztálysorsjáték hivatalos nyerményjegyzéke** ingyen melléklet gyanánt jár.
Ezen kívül az év végével minden előfizető díjtalanul kapja meg a **Mercur könyvét az 1898. évrer,**
mely számos közgazdasági közleménye stb. kívül tartalmazza a bel- és külföldi sorsjegyek, záloglevelek stb. mindazon számait, melyek az 1897. év végéig kisorsoltattak, de nyerményük mindaddig még nem vették fel.
A **Mercur Évkönyvéből** tehát megtudható vajjon bármely sorsolásnak alávetett értékpapir a kibocsátás napjától 1897. december végéig kisorsoltatott-e vagy sem. **Előfizetési ára egész évrer 2 frt.**
Mutatványszámokat ingyen küld a
„MERCUR” kiadóhivatala, Budapest, V., Dorottya-utca 12.

Az egész világ teához a jó **Reál-rumot** használja,
mely Budapesten és a vidéken 1/1 liter és 1/2 literes palackokban, minden jobb fűszer és csemegekereskedésben kapható. (187)

Budapesti képviselő: KUTASSY VINGZE, V., Nádor-utca 21. Szegeden: **SCHWARZ E. és FIA.** Pécsen: **BRENNER MIKSA**

Osztrák-magyar bank.

Hétfőn, 1897. évi december hó 20-án, délelőtt 11 órakor a bécsi banképületben, Strauchgasse 4. sz. I. emelet, az

OSZTRÁK-MAGYAR BANK

közgyűlésének rendkívüli ülése

tartatik meg.

A közgyűlés ezen **rendkívüli** ülésében a bankalapszabályok 14. cikke értelmében*) **csak azon részvényesek** vehetnek részt, kik a közgyűlésnek f. évi február havában megtartott XIX. rendes évi ülésében is részt venni jogosítva voltak.

A közgyűlés azon tagjai, kik a rendes évi ülés óta részvényeiket felvették, ezennel felkéretnek, hogy azokat a közgyűlés rendkívüli ülésében való részvétel végett a részvények folytonos birtoklásának igazolása czéljából **legkésőbb vasárnap, 1897. évi decz. hó 12-ének déli 12 órájáig** a bank bécsi letéti osztályánál vagy budapesti főintézeténél vagy a bank illető fiókjánál megfogadják.

A napirend és a belépti jegyek a rendkívüli közgyűlés tagjainak idejekorán meg fognak küldetni.

Bécs, 1897. évi december hó 3-án.

Osztrák-magyar bank.

Kautz

kormányzó.

Wiesenburg

főtanácsos.

Mecenseffy

vezértitkár

*) Az Osztrák-magyar bank alapszabályainak 14. cikke: Az Osztrák-magyar bank közgyűléseiben csak osztrák és magyar állami alattvalók vehetnek részt. Mindazok a részvényesek, kik a rendes évi ülést megelőző november havában 20, saját nevükre szóló és ugyanazon év július hava előtt keltezett részvény birtokát lelevés vagy lekötés által igazolják, az azon évi üléssel kezdődő év tartama alatt, a legközelebbi rendes évi ülés összejöveteléig, a mennyiben a 15. cikk határozatai ennek utjában nem állanak, tagjai a közgyűlésnek.

A közgyűlés rendkívüli üléseiben csak azon tagok vehetnek részt, kik a rendes évi ülésben is részt venni jogosítva voltak, s kik, a mennyiben részvényeik nincsenek lekötve, a részvények folytonos birtoklását azoknak utjában letétele által 8 nappal a rendkívüli ülés előtt igazolják.

Az alapszabályok 15. cikke: A közgyűlésből ki van zárva:

a) aki polgári jogai teljes élvezetében nincs, különösen az is, akinek vagyona felett a csődeljárás megindított, ennek bevezetéséig;

b) aki fenytő ítélet folytán polgári, politikai, vagy becsületbeli jogaiban korlátozva van — ezen korlátozás tartama alatt.

Az alapszabályok 18. cikke: A közgyűlés minden tagja csak személyesen jelenhet meg és magát meghatalmazott által nem képviselheti; és a tanácskozmányokban és határozathozatalnál, habár többféle minőségben venne is részt a tárgyalásokban, csak egy szavazattal bír.

Az alapszabályok 19. cikke: Ha a részvények jogi személyre, nőre vagy több résztvevőre szólnak, annak van joga a közgyűlésen megjelenni és a szavazati jogot gyakorolni, aki a részvénytulajdonosoktól, feltéve, hogy ezek vagy osztrák vagy magyar alattvalók, felhatalmazást mutat fel. A meghatalmazottaknak azonban a részvénybirtok kivételével egyéb személyes tulajdonságaiknál fogva (14. és 15. cikk) képeseknek kell lenniök arra, hogy a közgyűlésben részt vehessenek.

(Utánnomat nem díjaztatik.)

(206)

Ajándéknak különösen alkalmas.

A HÁZTARTÁS

a magyar háziasszonyok egyetlen, kitűnő és minden rendes háztartásban nélkülözhetetlen közönye, mely újévkor már a IV. évfolyamába lép.

Szerkeszti: **Kürthy Emilné**

a legkiválóbb szakírók és az ország legtapasztaltabb gazdasszonyainak szíves közreműködése mellett.

A Háztartás főbb rovatai:

Aszalás. — Aquarium. — Aratás. — Baromfi-udvar. — Befőzés. — Bevásárlás. — Családi rovatok. — Cselédeink. — Diszkert. — Divat. — Disznóölés. — Ebédlő. — Egészség. — Egyleti élet. — Ekszerek. — Éléskamra. — Étlapok. — Ételek (Levesek, leveshevalók, előételek, főzelékek, tésztások, mártások, halak, sülték, sütemények, torták, krémek, fagyaltok.) **Évenként ezernél több recept.** — Foltozás. — Fűrdőszoba. — Fűtés és világítás. — Gondolatok. — Gyermekszoba. — Gyümölcsös. — Halászat. — Hálószoba. — Hasznos tudnivalók. — Házi ipar és művészet. — Házi szerek. — Házi vegytan. — Háztartás. — Humor. — Husvét. — Irány-cikk. — Iróasztal. — Irodalom. — Italok. — Jótékonyosság. — Karácsony. — Kártékony állatok. — Kedvenceink. — Kenyérkészítés. — Képzőművészet. — Kertészet. — Kézimunka. — Konyha. — Konyhakert. — Konyhanyelvészet. — Lábbeli. — Lakás. — Lákómák. — Lovaink. — Maradékok felhasználása. — Méhcs. — Mezőgazdaság. — Mosás és vasalás. — Nevelésügy. — A nők joga és munkaköre. — Nőkről a nőknek. — Népszokások. — Pecséttisztítás. — Pincze. — Rejtvények. — Selyemtenyészés. — Sertéseink. — Sport. — Szabás és varrás. — Szappanfőzés. — Szarvasmarhák. — Szépirodalom. — Szépség ápolása. — Színészet. — Szobakereszet. — Szőlőművelés. — Társasélet. — Tejgazdaság. — Vidéki különlegességek. — Zene.

A **Háztartás** szépirodalmi részében érdekes regényfolytatásokat és elbeszéléseket közöl.

A **Háztartás** 16 oldalon, elegáns rózsaszínborítékban minden hó 1-én, 10-én és 20-án jelenik meg.

A **Háztartás** apró hirdetéseit **minden előfizető ingyen** veheti igénybe.

A HÁZTARTÁS előfizetési ára:

Egész évre 6 frt. Félévre 3 frt. Negyedévre 1 frt 50 kr.

A HÁZTARTÁS kiadóhivatala:

Budapest, VIII., József-utca 45.

Mutatószámokkal szívesen szolgál a kiadóhivatal!

A **Háztartás** díszes és tartalmas karácsonyi albumát a decemberben belépő új előfizetők is megkapják.

28340. sz. 1897.

Építési árlejtési hirdetmény.

A nagyméltóságú m. kir. pénzügyminisztériumnak 1897. évi október hó 23-án 53918. szám alatt kelt magas rendelete alapján a **Szőrheg községben fekvő román. kath. templom-épületnek és tornyának helyreállítása** körül szükséges építkezési és javítási munkálatoknak vállalatba adása czéljából 3781 frt 61 krnyi kikiáltási árral és a községet terhelő 290 frt 66 kr. értékű írás és kézi napszámoknak természetben vagy készpénz egyenértékben leendő kiszolgáltatása mellett a **temes-szent-andrási m. kir. kincstári ispánság hivatalos helyiségében 1897. évi december hó 13-án délelőtt 9 órakor** felsőbb jóváhagyás fenntartása mellett nyilvános szó- és írásbeli árlejtés fog tartatni, melyre vállalkozni szándékozók 10% bánatpénzzel ellátva azon tájékoztatással hivatnak meg, hogy az ajánlattevőnek azon nyilatkozatát, miszerint az árlejtési jegyzőkönyv feltételeit és a költségvetés adatait teljesen ismeri s azoknak magát feltétlenül aláveti, valamint a megajánlott összegnek betűkkel és számokkal való beírását tartalmazó, ugyszintén 50. kros bélyeggel, 10% bánatpénzzel és kellő czimezéssel ellátott és lepecsételt írásbeli zárt ajánlatot a nevezett **ispánságnál** a szóbeli verseny megkezdéséig, vagy pedig az alóli jóságigazgatóságnál az árlejtést megelőzőleg három nappal előbb nyújtandók be.

Csőd, gyámság, gondnokság alatt álló, vagy nyereségvágyból eredő büntetlét elítélt egyének az árlejtésen részt nem vehetnek és elkésett, utó-, vagy távirati ajánlatok semmi körülmények között sem fognak figyelembe vétetni.

Ajánlattevők vagyoni állásukat és vállalkozói képességüket kívánatra igazolni tartoznak.

A munka az 1898. évi április 1-én lesz megkezdendő és 1898. évi szeptember 1-ig teljesen befejezendő.

A részletes árlejtési feltételek és költségvetési okmányok, melyeket vállalkozó aláírni köteles, a **temes-szent-andrási kincst. ispánságnál** a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Aradon, 1897. évi november hó 16-án.

M. kir. államjóságigazgatóság.

(Utánnomat nem díjaztatik.)

(205)

1848

A Magyar Szabadságharcz

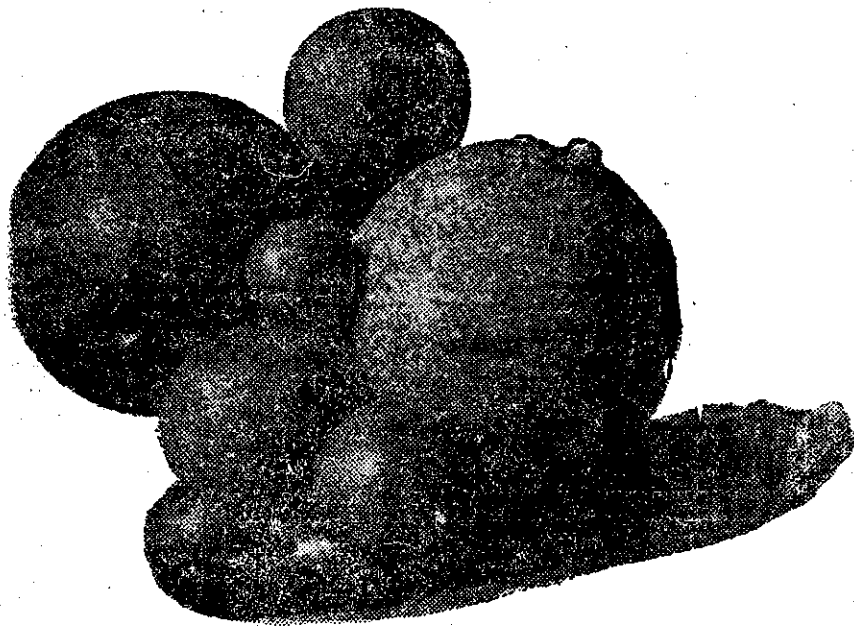
nagy története.

Szerkesztik: Jókai Mór, Bródy Sándor, Rákosi Viktor.

Megjelenik: 30 nagy albumszerű füzetben.

**1200
képben**

Eddig 3 füzet
jelent meg.

**1200
képben**

Eddig 3 füzet
jelent meg.

Az egész gyönyörű díszmunka mind a harmincz füzetének ára: 9 forint.
Az „ORSZÁGOS HIRLAP” előfizetői nálunk rendelhetik meg a munkát
és pedig:
6 füzet 1 forint 80 krajczár, 30 füzet 9 forint.

Elő lehet fizetni az „Országos Hirlap” utalványán is.

**Kimerítő képes tájékoztatót minden elő-
fizetőnknek küldünk.**

Minden hónapban legalább két füzet jelenik meg, úgy hogy
a Szabadságharcz jubileumára az

1848 Nagy Képes Története
teljes lesz.

Az „ORSZÁGOS HIRLAP” tek. kiadóhivatalának, Budapest, József-körút 65. sz.

Rendelő-lap.

Alulírott ezennel megrendelem ily című művet:

**Ezernyolczszáznegyvennyolcz. (A Magyar Szabadságharcz
1848—1849-ben).**

Szerkesztik: Jókai Mór, Bródy Sándor, Rákosi Viktor.

**30 füzetben 30 krajzával és kérem a füzeteknek a megjelenésekor
való pontos megküldését.**

Előfizetek és postautalványon beküldők:

6 füzetre	frt 1.80	24 "	frt 7.20
12 "	" 3.60	30 "	" 9.—

Hely és kelet *

Név és állás: